

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Ε.Π.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ 2014-2020

Π2: Εξειδίκευση Σχεδίου Δράσεων Αγροδιατροφικού τομέα

Σύμβαση 28/4/2017 με τίτλο «Μελέτη για την επικαιροποίηση και εξειδίκευση του
Σχεδίου Δράσης για τον Αγροτοδιατροφικό τομέα της Π.Ι.Ν.»

Αθήνα, Νοέμβριος 2017

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγή	7
1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	8
1.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΈΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΠΙΝ.....	9
1.2 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ 2014-2019	13
1.3 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΑΛΑΘΙ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΠΙΝ»	15
2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ 2014-2020...	17
2.1 ΓΕΝΙΚΑ.....	18
2.2 ΔΡΑΣΗ 1Α.1.1: ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟΝ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΝΕΟΥΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΟΜΕΙΣ.....	22
2.3 ΔΡΑΣΗ 1Β.1.1: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ.....	29
Περιγραφή προτεινόμενων δράσεων στο πλαίσιο πρόσκλησης	30
2.4 ΔΡΑΣΗ 3Α.1.1: ΠΑΡΟΧΗ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΕΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ / ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	33
Περιγραφή προτεινόμενων δράσεων στο πλαίσιο πρόσκλησης	35
2.5 ΔΡΑΣΗ 3Α.1.2: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΚΤΥΩΝ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	36
Περιγραφή προτεινόμενων δράσεων στο πλαίσιο πρόσκλησης	37
3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020 (ΠΑΑ)	40
3.1 ΓΕΝΙΚΑ.....	40
3.2 ΜΕΤΡΟ 01: ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΓΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	43
M01.1.1 Δράσεις κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων για νέους γεωργούς και μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις.....	43
M01.1.2 Δράσεις κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση μέτρων του ΠΑΑ.....	45
M01.2 Δράσεις επίδειξης και ενημέρωσης.....	48
M01.3 Βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές για διαχείριση γεωργικών, δασικών εκμεταλλεύσεων και δασών, καθώς και επισκέψεις σε αυτές.....	51
3.3 ΜΕΤΡΟ 02 - ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ	54
M02.1 Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών στο γεωργικό τομέα.....	54
3.4 ΜΕΤΡΟ 03 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	57
M03.1 Στήριξη για νέα συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας	57

M03.2	Στήριξη για δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης, που υλοποιούνται από ομάδες παραγωγών στην εσωτερική αγορά.....	60
3.5	ΜΕΤΡΟ 04. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΥΛΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ.....	62
M04.1.1	Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης.....	62
M04.1.2	Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος.....	66
M04.1.3	Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος	69
M04.2.1	Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι (γεωργικό προϊόν)	73
M04.2.2	Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν εκτός του Παραρτήματος Ι (μη γεωργικό προϊόν).....	77
M04.2.3	Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων από επαγγελματίες αγρότες	81
M04.3.5	Κτηνοτροφικά Πάρκα.....	85
3.6	ΜΕΤΡΟ 06 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	86
M06.1	Ενισχύσεις για τη σύσταση επιχείρησης από νέους γεωργούς.....	86
M06.3	Ενισχύσεις για τη σύσταση επιχείρησης για την ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων.....	90
3.7	ΜΕΤΡΟ 09 ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ	93
3.8	ΜΕΤΡΟ 11 ΒΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΕΣ.....	96
M11.1.1	Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στη γεωργία.....	96
M11.1.2	Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην κτηνοτροφία	98
M11.2.1	Ενισχύσεις για τη διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στη γεωργία.....	100
M11.2.2	Ενισχύσεις για τη διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στην κτηνοτροφία	102
3.9	ΜΕΤΡΟ 16 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ.....	105
M16.1-16.2	Ίδρυση και λειτουργία Επιχειρησιακών Ομάδων (ΕΟ) της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας.....	105
M16.4	Οριζόντια και κάθετη συνεργασία για βραχείες αλυσίδες και τοπικές αγορές και δραστηριότητες προώθησης	108
M16.1-16.5	Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για κλιματική αλλαγή	111
3.10	ΜΕΤΡΟ 19 CLLD/LEADER	115
M19.1	Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης.....	116

M19.2 Στήριξη υλοποίησης Δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER)	119
M19.3 Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)	123
3.11 ΕΚΧΩΡΗΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΑΑ 2014-2020.....	126
Γενικά 126	
Εκχώρηση Πόρων	127
3.12 ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΑΑ 2014-2020	132
Κατηγορίες Παρεμβάσεων	132
Παρεμβάσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων	134
Παρεμβάσεις που συνδέονται με έκταση ή αριθμό ζώων	135
Δημόσιες Επενδύσεις και Λοιπές Παρεμβάσεις.....	136
Παρεμβάσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων CLLD/LEADER.....	137
Δημόσιες Επενδύσεις και Λοιπές Παρεμβάσεις CLLD/LEADER	138
Διακρατική και Διατοπική Συνεργασία CLLD/LEADER	139
3.13 ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ	140
4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	141
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	146
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	147

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Δράσεις Υποτομέα Αγοροδιατροφής, Πηγή χρηματοδότησης ΠΕΠ – RIS3, 2015	10
Πίνακας 2: Δράσεις Υποτομέα Αγοροδιατροφής, Πηγή χρηματοδότησης ΠΑΑ – RIS3, 2015	11
Πίνακας 3: Συσχέτιση παρεμβάσεων ΠΕΠ με Δράσεις RIS3, ΕΠ ΠΙΝ και Καλαθιού για τον αγοροδιατροφικό τομέα.....	21
Πίνακας 4: Συσχέτιση παρεμβάσεων ΠΑΑ με Δράσεις RIS3, ΕΠ ΠΙΝ και Καλαθιού ΠΙΝ για τον αγοροδιατροφικό τομέα.....	42
Πίνακας 5: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 01.1	47
Πίνακας 6: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 01.1.....	47
Πίνακας 7:Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 01.1	47
Πίνακας 8: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 01.2.....	50
Πίνακας 9: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 01.2.....	50
Πίνακας 10: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 01.2	50
Πίνακας 11: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 01.3.....	52
Πίνακας 12: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 01.3.....	52
Πίνακας 13:Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 01.3.....	53
Πίνακας 14:Προϋπολογισμός Υπομέτρου 02.1.	56
Πίνακας 15:Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 02.1.....	56
Πίνακας 16: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 02.1.	56
Πίνακας 17: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 03.1.....	59
Πίνακας 18: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 03.1.....	59
Πίνακας 19:Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 03.1.	59
Πίνακας 20.: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 03.2.....	61
Πίνακας 21: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 03.2.....	61
Πίνακας 22: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 03.2.	62
Πίνακας 23: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Δράσης 04.1.1.....	65
Πίνακας 24: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Δράσης 04.1.2.....	68
Πίνακας 25: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Δράσης 04.1.3.....	71
Πίνακας 26: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 04.1.	71
Πίνακας 27: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 04.1.....	72
Πίνακας 28: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Δράσης 04.2.1.....	76
Πίνακας 29: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Δράσης 04.2.2.....	80
Πίνακας 30: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Δράσης 04.2.3.....	84
Πίνακας 31: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 04.2.	84

Πίνακας 32: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 04.2.....	85
Πίνακας 33: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 06.1.	88
Πίνακας 34: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 06.1.....	89
Πίνακας 35: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 06.1.	89
Πίνακας 36: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 06.3.	91
Πίνακας 37: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 06.3.....	92
Πίνακας 38: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 06.3.	92
Πίνακας 39: Προϋπολογισμός Μέτρου 09.	94
Πίνακας 40: Δείκτες Εκροής Μέτρου 09.....	95
Πίνακας 41: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Μέτρου 09.	95
Πίνακας 42: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 11.1.	99
Πίνακας 43: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 11.1.....	99
Πίνακας 44: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 11.2.	103
Πίνακας 45: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 11.2.....	103
Πίνακας 46: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Μέτρου 11.	104
Πίνακας 47: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 16.1-16.2.	107
Πίνακας 48: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 16.1-16.2.	107
Πίνακας 49: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 16.1-16.2.....	107
Πίνακας 50: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 16.4.	110
Πίνακας 51: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 16.4.....	110
Πίνακας 52: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 16.4.	110
Πίνακας 53: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 16.1-16.5.	113
Πίνακας 54: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 16.1-16.5.	113
Πίνακας 55: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 16.1-16.5.....	114
Πίνακας 56: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 19.1.	117
Πίνακας 57: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 19.1.....	117
Πίνακας 58: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 19.2.	122
Πίνακας 59: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 19.2.....	122
Πίνακας 60: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 19.2.	122
Πίνακας 61: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 19.3.	124
Πίνακας 62: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 19.3.....	124
Πίνακας 63: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 19.3.	125
Πίνακας 64: Εκχώρηση αρμοδιοτήτων ΠΑΑ σε ΕΦΔ, 2016.	127
Πίνακας 65: Κατανομή Δημόσιας Δαπάνης στην ΠΙΝ (α' φάση).....	128
Πίνακας 66: Κατανομή Δημόσια Δαπάνης (σε εκατ. €) στις Περιφέρειες (α' φάση).	130

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ & ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

<i>Εικόνα 1: Αλυσίδα Αξίας της Αγοδοιατροφής, RIS3 (2015).....</i>	<i>10</i>
<i>Διάγραμμα 1: Κατανομή Δημόσια Δαπάνης ΠΑΑ στην ΠΙΝ (α' φάση).</i>	<i>129</i>
<i>Διάγραμμα 2: Διαδικασίες ΣΔΕ ΠΑΑ για παρεμβάσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων.</i>	<i>134</i>
<i>Διάγραμμα 3: Διαδικασίες ΣΔΕ ΠΑΑ για παρεμβάσεις που συνδέονται με έκταση ή αριθμό ζώων. ..</i>	<i>135</i>
<i>Διάγραμμα 4: Διαδικασίες ΣΔΕ ΠΑΑ για Δημόσιες Επενδύσεις και Λοιπές Παρεμβάσεις.</i>	<i>136</i>
<i>Διάγραμμα 5: Διαδικασίες ΣΔΕ ΠΑΑ για παρεμβάσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπομέτρου 19.2.</i>	<i>137</i>
<i>Διάγραμμα 6: Διαδικασίες ΣΔΕ ΠΑΑ για Δημόσιες Επενδύσεις και Λοιπές Παρεμβάσεις του 19.2.</i>	<i>138</i>
<i>Διάγραμμα 7: Διαδικασίες ΣΔΕ ΠΑΑ για Υπομέτρο 19.3.</i>	<i>139</i>

Εισαγωγή

Το παρόν παραδοτέο με τίτλο «Π2: Εξειδίκευση Σχεδίου Δράσεων Αγροδιατροφικού τομέα της ΠΙΝ» εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου με τίτλο «Μελέτη για την επικαιροποίηση και εξειδίκευση του Σχεδίου Δράσης για τον Αγροδιατροφικό τομέα της Π.Ι.Ν» και αφορά στην περαιτέρω εξειδίκευση του Σχεδίου Δράσεων ως προς τον άξονα της ανάπτυξης του αγροδιατροφικού τομέα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (ΠΙΝ), που περιγράφονται στην Περιφερειακή Στρατηγική για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS) και τη Στρατηγική για την Αγροτική Ανάπτυξη. Η εξειδίκευση έχει λάβει υπόψη της το πρώτο Παραδοτέο της εν λόγω σύμβασης «Π1 Επικαιροποίηση Επιχειρησιακού Σχεδίου «Καλάθι της ΠΙΝ» και ανταποκρίνεται με το βέλτιστο δυνατό τρόπο στις τρέχουσες ανάγκες και τη στρατηγική ανάπτυξης του αγροδιατροφικού τομέα της Περιφέρειας.

Το παραδοτέο αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια στα οποία παρατίθενται η στρατηγική ανάπτυξης του αγροδιατροφικού τομέα της ΠΙΝ, η περαιτέρω εξειδίκευση των δράσεων του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ (ΠΕΠ) και του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ) που αποτελούν πηγές χρηματοδότησης για τις προτεραιότητες της στρατηγικής της ΠΙΝ στον αγροδιατροφικό τομέα και τέλος τα συμπεράσματα.

Για την εκπόνηση του παραδοτέου λήφθηκαν υπόψη τα στρατηγικά κείμενα της ΠΙΝ, τα οποία αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στον αγροδιατροφικό τομέα και είναι η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας (RIS3) και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΠΙΝ 2014-2019 (ΕΠ ΠΙΝ), καθώς και το επικαιροποιημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων της ΠΙΝ» (Καλάθι), το οποίο αποτελεί το πρώτο παραδοτέο του έργου. Έγινε ανάλυση των κειμένων και εντοπίστηκαν οι Άξονες Προτεραιότητας που αφορούν στον αγροδιατροφικό τομέα καθώς και οι πηγές χρηματοδότησής τους.

Οι πηγές χρηματοδότησης για την υλοποίηση των δράσεων του αγροδιατροφικού τομέα της ΠΙΝ είναι το ΠΕΠ και το ΠΑΑ. Έγινε ανάλυση των δύο προγραμμάτων, εντοπίστηκαν οι δράσεις οι οποίες δύναται να στηρίξουν την υλοποίηση της στρατηγικής της ΠΙΝ για τον αγροδιατροφικό τομέα και στα Κεφάλαια 3 και 4 παρατίθεται αναλυτική περιγραφή και περαιτέρω εξειδίκευση των εν λόγω δράσεων του ΠΕΠ και των μέτρων/υπομέτρων/δράσεων του ΠΑΑ. Έγινε συσχέτιση των προτεραιοτήτων των στρατηγικών κειμένων της RIS, του ΕΠ ΠΙΝ και του Καλαθιού με τις δράσεις του ΠΕΠ και του ΠΑΑ και εκτίμηση του προϋπολογισμού που δύναται να στηρίξει την ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα της ΠΙΝ.

Επιπλέον και σε ότι αφορά στο ΠΑΑ, γίνεται εκτενής αναφορά στην εκχώρηση διαχείρισης και υλοποίησης των μέτρων και δράσεων του προγράμματος στην ΠΙΝ καθώς και συνοπτική αναφορά στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΠΑΑ με απλοποιημένο και κατανοητό τρόπο, δεδομένου ότι η Περιφέρεια θα κληθεί για πρώτη φορά να υλοποιήσει μέτρα και δράσεις του ΠΑΑ.

Το παραδοτέο ολοκληρώνεται με την καταγραφή συμπερασμάτων σχετικά με τη στρατηγική της περιφέρειας για τον αγροδιατροφικό τομέα και τις δράσεις του ΠΕΠ και του ΠΑΑ που δύναται να στηρίξουν την υλοποίηση της στρατηγικής.

1. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

Στο παρόν κεφάλαιο περιγράφεται η Στρατηγική της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (ΠΙΝ) για την ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα, όπως έχει προσδιοριστεί στη «Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ», στο «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΠΙΝ 2014-2019» και στο αναθεωρημένο «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ».

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της ΠΙΝ (RIS3) η οποία θέτει προτεραιότητες για την αξιοποίηση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος της Περιφέρειας, μέσω της ανάπτυξης και της αντιστοίχισης της έρευνας και της καινοτομίας με τις ανάγκες των επιχειρήσεων ώστε να αντιμετωπίσουν τις αναδυόμενες ευκαιρίες και τις εξελίξεις της αγοράς, εγκρίθηκε το 2015 και περιγράφεται στο Υποκεφάλαιο 1.1..

Η Ενότητα 1 του «Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ 2014-2019» (ΕΠ ΠΙΝ), που αφορά το Στρατηγικό Σχέδιο 2014-2019 εγκρίθηκε από το Περιφερειακό Συμβούλιο το 2016 και οι Ενότητες 2-4 που αφορούν τον επιχειρησιακό σχεδιασμό, τον οικονομικό προγραμματισμό και τους δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης εγκρίθηκαν τον Σεπτέμβριο του 2017 και περιγράφονται συνοπτικά στο Υποκεφάλαιο 1.2.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Καλάθι αγροτικών Προϊόντων της ΠΙΝ» (Καλάθι), που περιγράφεται στο Υποκεφάλαιο 1.3, επικαιροποιήθηκε στο πλαίσιο της Σύμβασης «Επικαιροποίηση των στοιχείων που συνθέτουν το Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (ΠΙΝ)" σύμφωνα με την Πολιτική για την Παραγωγική Ανασυγκρότηση του Πρωτογενή Τομέα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων όπως αυτή προσδιορίζεται από τα όργανα διοίκησης της Περιφέρειας, με κύρια έμφαση στην κριτική επισκόπηση των δράσεων προώθησης του καλαθιού που έλαβαν χώρα κατά την προηγούμενη περίοδο και τον προσδιορισμό των νέων δράσεων που θα πρέπει να αναληφθούν για την αποτελεσματική προώθηση του καλαθιού αγροτικών προϊόντων της περιφέρειας», αποτελώντας το πρώτο παραδοτέο αυτής με τίτλο **«Π1 Επικαιροποίηση Επιχειρησιακού Σχεδίου «Καλάθι της ΠΙΝ»** τον Ιούλιο του 2017.

Τόσο στη RIS3 όσο και στο ΕΠ ΠΙΝ και στο Καλάθι, ο αγροδιατροφικός τομέας περιγράφεται ως ένας από τους σημαντικότερους παραγωγικούς τομείς της περιφέρειας και τίθενται συγκεκριμένοι στόχοι και δράσεις για την ανάπτυξή του, οι οποίοι θα περιγραφούν παρακάτω και θα συσχετισθούν με τις δυνατότητες χρηματοδότησης από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΠΙΝ (ΠΕΠ) και το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ).

1.1 Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της ΠΙΝ

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων έχει ξεκινήσει την υλοποίηση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) της, μέσα από την οποία επιδιώκει να προωθήσει την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του νησιωτικού συνόλου με την τόνωση της ανταγωνιστικότητας, μέσω :

- της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας,
- τη δημιουργία δια-τομεακών συνδέσεων
- της σταθερής και βιώσιμης εισαγωγής της έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας στο παραγωγικό σύστημα της Περιφέρειας και ιδιαίτερα στους τομείς της αγοροδιατροφής

Η εκ των κάτω διαδικασία διαβούλευσης και διαμόρφωσης στρατηγικής και γενικά λήψης των αποφάσεων αποτελεί προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής για την «Έξυπνη εξειδίκευση»

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης εστιάζει σε 4 Τομείς:

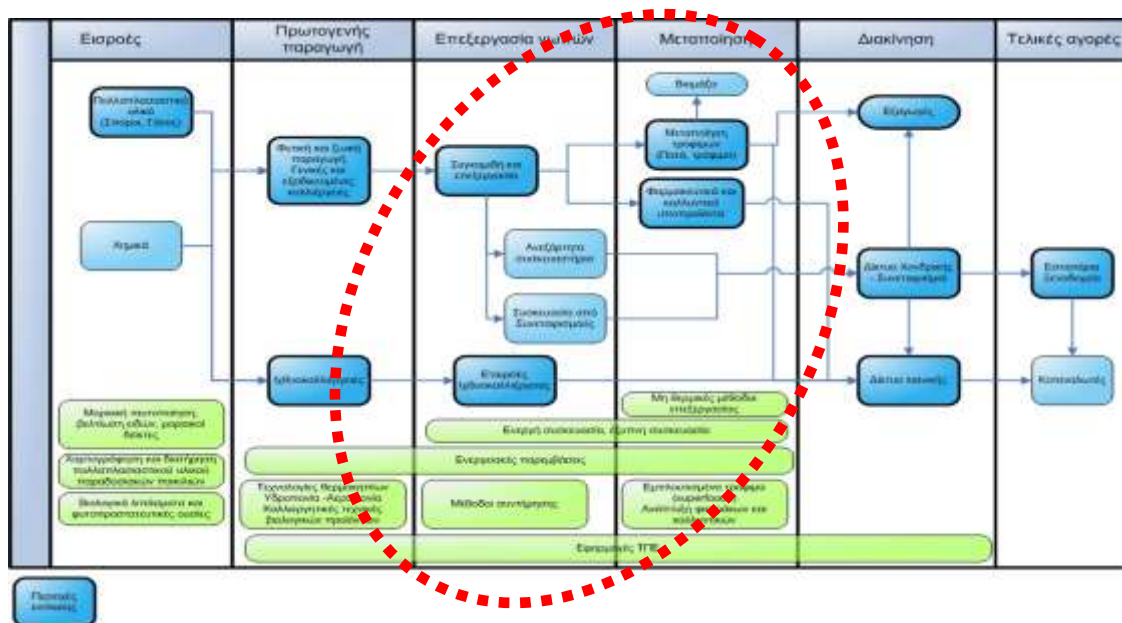
- **Πρωτογενής τομέας (Αγοροδιατροφή και Γαστρονομία)**
- **Θαλάσσια οικονομία (Αλιεία/Υδατοκαλλιέργειες και Θαλάσσιος Τουρισμός)**
- **Βιομηχανία της εμπειρίας (Θεματικός τουρισμός και Δημιουργική Οικονομία),**
- **Υπηρεσίες Υγείας μέσω Βιο-ιατρικής (αναδυόμενος τομέας)**

και επιδιώκει άμεση και αποτελεσματική διάθεση πόρων από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ 2014-2020» (ΠΕΠ), καθώς και διεκδίκηση λοιπών χρηματοδοτήσεων από άλλα προγράμματα, όπως από το ΠΑΑ 2014-2020 και το ΕΠΑΝΕΚ στην περίπτωση του υποτομέα της Αγοροδιατροφής.

Η Αγοροδιατροφή αποτελεί υποτομέα του Άξονα Προτεραιότητας 1 «Πρωτογενής Τομέας» της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (ΠΙΝ). Ο δεύτερος υποτομέας του Άξονα προτεραιότητας 1 είναι η Γαστρονομία.

Σύμφωνα με τη RIS3, η ανάπτυξη των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων του πρωτογενή τομέα και της μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων θα βασιστεί τόσο στα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτει η περιοχή, όπως η φύση, οι πρώτες ύλες και η καλλιεργητική και μεταποιητική παράδοση, όσο και στην αξιοποίηση της γνώσης και της τεχνολογίας. Έμφαση θα δοθεί στα προϊόντα που έχουν ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων» και στις συναφείς μεταποιητικές δραστηριότητες.

Η παρέμβαση σε συγκεκριμένα σημεία της αλυσίδας αξίας της Αγοροδιατροφής, όπως φαίνεται στο παρακάτω σχήμα, είναι κρίσιμης σημασίας ζήτημα για την Περιφέρεια.

Εικόνα 1: Αλυσίδα Αξίας της Αγροδιατροφής, RIS3 (2015)

Στον πίνακα που ακολουθεί αναγράφονται οι Δράσεις, του υποτομέα της Αγροδιατροφής του Άξονα Προτεραιότητας 1 της RIS3 για την ΠΙΝ, καθώς και η κατηγοριοποίησή τους σε ομάδες Δράσεων. Οι Δράσεις που περιλαμβάνονται στον παρακάτω πίνακα προτείνεται να χρηματοδοτηθούν από το ΠΕΠ 2014-2020.

Πίνακας 1: Δράσεις Υποτομέα Αγροδιατροφής, Πηγή χρηματοδότησης ΠΕΠ – RIS3, 2015

α/α	Ομάδα Δράσεων	Κωδικός Δράσης RIS	Ονομασία Δράσης
1	1.1.1.: Αξιοποίηση της έρευνας & καινοτομίας στο αγροδιατροφικό σύστημα	Δράση 1.1.1.α	Ερευνητική Δραστηριότητα στον τομέα της αγροδιατροφής
2	1.1.1.: Αξιοποίηση της έρευνας & καινοτομίας στο αγροδιατροφικό σύστημα	Δράση 1.1.1.γ	Συμπράξεις στον αγροδιατροφικό τομέα (τρόφιμα)
3	1.2.1.: Βελτίωση καλλιεργητικών & εκτροφικών μεθόδων & τεχνογνωσίας	Δράση 1.2.1.β	Μεταποίηση αγροδιατροφικών προϊόντων (τρόφιμα)
4	1.3.1.: Τυποποίηση, πιστοποίηση και ανάπτυξη δικτύων	Δράση 1.3.1.γ	Δικτύωση και συνεργασίες στον αγροδιατροφικό τομέα

Πηγή: Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ (2015)

Στον υποτομέα της Αγροδιατροφής είναι αναγκαία η **σύνδεση της έρευνας και της καινοτομίας** με την **επιχειρηματικότητα** και η ενίσχυση της **ανταγωνιστικότητας**, της **παραγωγικότητας** και της **εξωστρέφειας** των επιχειρήσεων προς διεθνείς αγορές, με σκοπό τη μετάβαση στην ποιοτική καινοτόμο αγροτική επιχειρηματικότητα.

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, έχει ήδη ξεκινήσει την οργάνωση μιας συστηματικής πολυεπίπεδης διαβούλευσης, επιδιώκοντας να προσελκύσει ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες και ερευνητικά

ιδρύματα για την προώθηση ερευνητικών δραστηριοτήτων και την εφαρμογή καινοτομιών στις επιχειρήσεις και ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις του τομέα. Στόχος είναι η διασύνδεση της έρευνας και της καινοτομίας με τις επιχειρήσεις του νησιωτικού συνόλου και η δυνατότητα ενίσχυσης μέσα από τα χρηματοδοτικά εργαλεία της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου.

Ειδικότερα προβλέπεται να ενισχυθούν οι παρακάτω κατηγορίες Δράσεων στον τομέα της αγροδιατροφής:

- Σχέδια επίδειξης/δοκιμαστικές Δράσεις ερευνητικών κέντρων και ΑΕΙ.
- Συμπράξεις επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς.
- Έρευνα και ανάπτυξη από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ).
- Ενίσχυση clusters που προάγουν τη συνεργασία.
- Ενίσχυση ΜΜΕ για επενδύσεις.
- Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ (Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας) για τις ΜΜΕ.

Η υλοποίηση των παραπάνω δράσεων θα οδηγήσει στην ενίσχυση των παραγωγικών επενδύσεων μέσω της υποστήριξης υφιστάμενων και νέων ΜΜΕ για την παραγωγή νέων προϊόντων / υπηρεσιών και τεχνολογικό εκσυγχρονισμό. Επιδιώκεται επίσης η δημιουργία παραγωγικών δικτύων, η εισαγωγή καινοτομίας και δημιουργία νέας γνώσης μέσω της έρευνας με τελικό σκοπό την ενσωμάτωσή τους σε προϊόντα, υπηρεσίες και ολοκληρωμένες παραγωγικές διεργασίες ή και αλυσίδες αξίας. Βασική προϋπόθεση αποτελεί η στενότερη συνεργασία μεταξύ των ερευνητικών και επιχειρηματικών φορέων των νησιών του Ιονίου.

Η πρόσβαση σε τεχνολογίες πληροφορικής ή γεωργικούς αυτοματισμούς που είναι σχεδιασμένοι έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις καλλιεργητικές ανάγκες και τις κλιματικές συνθήκες της ΠΙΝ, θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων για τα παραγόμενα προϊόντα του Αγροδιατροφικού τομέα, ο οποίος μπορεί να αποτελέσει βασικό μοχλό της περιφερειακής οικονομίας. Ταυτόχρονα, καινοτόμες μέθοδοι, έξυπνες τεχνολογίες και τεχνικές ασφάλειας και ποιότητας των βασικών αγροδιατροφικών προϊόντων θα διασφαλίσουν την υψηλή ποιότητά τους, αυξάνοντας την προστιθέμενη αξία τους.

Ειδικότερα, η εξειδίκευση του αγροδιατροφικού τομέα θα εστιάσει στα παρακάτω προϊόντα : ελαιόλαδο, αμπέλι - οίνος , μελισσοκομία, κτηνοτροφικά προϊόντα (αλλαντικά, τυρί), λοιπά τοπικά προϊόντα (κουμ-κουατ, φακή Λευκάδας, πεπόνι, νεροκρέμμοδο κλπ) (βλ. Κατάθι της ΠΙΝ).

Στον πίνακα που ακολουθεί αναγράφονται οι Δράσεις, του υποτομέα της Αγροδιατροφής του Άξονα Προτεραιότητας 1 της RIS3 για την ΠΙΝ, καθώς και η κατηγοριοποίησή τους σε ομάδες Δράσεων, οι οποίες προτείνεται να χρηματοδοτηθούν από το ΠΑΑ 2014-2020.

Πίνακας 2: Δράσεις Υποτομέα Αγροδιατροφής, Πηγή χρηματοδότησης ΠΑΑ – RIS3, 2015

α/α	Ομάδα Δράσεων	Κωδικός Δράσης RIS	Ονομασία Δράσης
1	1.1.1.: Αξιοποίηση της έρευνας & καινοτομίας στο αγροδιατροφικό σύστημα	Δράση 1.1.1.β	Μεταφορά γνώσης μέσω Δράσεων επίδειξης στον τομέα της αγροδιατροφής
2	1.1.1.: Αξιοποίηση της έρευνας & καινοτομίας στο αγροδιατροφικό σύστημα	Δράση 1.1.1.δ	Συμπράξεις στον αγροδιατροφικό τομέα (καλλιέργειες)
3	1.2.1.: Βελτίωση καλλιεργητικών &	Δράση 1.2.1.α	Συστήματα Ολοκληρωμένης

α/α	Ομάδα Δράσεων	Κωδικός Δράσης RIS	Ονομασία Δράσης
	εκτροφικών μεθόδων & τεχνογνωσίας		Διαχείρισης & βιολογικά πρότυπα
4	1.2.1.: Βελτίωση καλλιεργητικών & εκτροφικών μεθόδων & τεχνογνωσίας	Δράση 1.2.1.γ	Μεταποίηση αγρο-διατροφικών προϊόντων (κυρίως πρώτη μεταποίηση)
5	1.2.1.: Βελτίωση καλλιεργητικών & εκτροφικών μεθόδων & τεχνογνωσίας	Δράση 1.2.1.δ	Παραγωγή τυπικών προϊόντων από νέους αγρότες
6	1.2.1.: Βελτίωση καλλιεργητικών & εκτροφικών μεθόδων & τεχνογνωσίας	Δράση 1.2.1.ε	Παραγωγή τυπικών προϊόντων αγροδιατροφής
7	1.2.1.: Βελτίωση καλλιεργητικών & εκτροφικών μεθόδων & τεχνογνωσίας	Δράση 1.2.1.στ	Υποδομές μικρής κλίμακας για τη κτηνοτροφία
8	1.3.1.: Τυποποίηση, πιστοποίηση και ανάπτυξη δικτύων	Δράση 1.3.1.α	Συσκευασία και Τυποποίηση προϊόντων αγροδιατροφής
9	1.3.1.: Τυποποίηση, πιστοποίηση και ανάπτυξη δικτύων	Δράση 1.3.1.β	Πιστοποίηση προϊόντων αγροδιατροφής
10	1.3.1.: Τυποποίηση, πιστοποίηση και ανάπτυξη δικτύων	Δράση 1.3.1.δ	Δικτύωση και συνεργασίες στον αγροδιατροφικό τομέα (καλλιέργεια/ εκτροφή & πρώτη μεταποίηση)

Πηγή: Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ (2015)

1.2 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ιονίων Νήσων 2014-2019

Στο πλαίσιο του ν. 3852/5010 (ΦΕΚ 87/Α/7.6.2010) και συγκεκριμένα στο άρθρο 268 «Προγραμματισμός, προϋπολογισμός – λογιστικό σύστημα Περιφερειών» προβλέπεται η σύνταξη Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. Β΄ βαθμού. Η χρονική τους διάρκεια προσδιορίζεται στα πέντε έτη, με εξαίρεση την πρώτη περίοδο εφαρμογής τους που είναι τριετής. Ο σκοπός της σύνταξης επιχειρησιακών προγραμμάτων των Περιφερειών είναι η προώθηση της ανάπτυξης της περιφέρειας, μέσω ενός ολοκληρωμένου και στοχευμένου σχεδίου, το οποίο θα είναι εναρμονισμένο με τις αναπτυξιακές κατευθύνσεις σε εθνικό επίπεδο. Η καινοτομία των εν λόγω προγραμμάτων, σε σχέση με άλλα αναπτυξιακά προγράμματα συνίσταται στο ότι περιλαμβάνουν δράσεις τόσο για την προώθηση της ανάπτυξης της Περιφέρειας στους τομείς δραστηριοποίησής της όσο και για την εσωτερική ανάπτυξή της ως οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει επίσης ότι η εκπόνηση των Ε.Π. γίνεται με την εμπλοκή όλων των αρμοδίων πολιτικών και υπηρεσιακών στελεχών και οργάνων.

Στο παραπάνω πλαίσιο η ΠΙΝ εκπόνησε το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Ιονίων Νήσων 2014-2019», όπου με βάση την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης, το όραμα και τις πολιτικές της Περιφέρειας, ορίστηκαν οι ακόλουθοι Άξονες Προτεραιότητας για την πενταετία 2015 – 2019:

- **1ος Άξονας:** Ποιότητα Ζωής, Υποδομές, Ανθρωπογενές & Φυσικό Περιβάλλον.
- **2ος Άξονας:** Ενδυνάμωση των υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας, υγείας, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού.
- **3ος Άξονας:** Ανασυγκρότηση της τοπικής παραγωγής και της οικονομίας με στόχο την προώθηση της απασχόλησης, και τη μείωση της ανεργίας.
- **4ος Άξονας:** Ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας μέσω δημιουργίας, δικτύωσης και κοινών δράσεων, κοινωνικών, παραγωγικών και θεσμικών φορέων και για την ανάπτυξη και την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης.

Τόσο η προστασία του αγροτικού χώρου όσο και η σημασία του αγροδιατροφικού τομέα στην ανασυγκρότηση της τοπικής παραγωγής και της οικονομίας αλλά και στην ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας αναδεικνύονται ως κρίσιμες προτεραιότητες για την ΠΙΝ και περιγράφονται στόχοι και δράσεις στο πλαίσιο των τριών από τους τέσσερις Άξονες Προτεραιότητας του ΕΠ ΠΙΝ.

Σύμφωνα με το ΕΠ ΠΙΝ, ο αγροτικός χώρος πρέπει να προστατεύεται και ως προς την μορφή του, ως αναπόσπαστο τμήμα του φυσικού περιβάλλοντος των νησιών της και ως προς την χρήση του, δηλαδή ως σημαντικός πόρος εισοδήματος για τους κατοίκους της υπαίθρου των Ιονίων Νήσων. Πρωταρχικός στόχος της πολιτικής της περιφέρειας ως προς τον αγροτικό χώρο, οφείλει να είναι η διατήρηση του ως φυσικού πόρου στην βέλτιστη δυνατή κατάσταση. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή των κανόνων της πολλαπλής συμμόρφωσης, με τη διατήρηση της γεωργικής γης σε καλή γεωργική κατάσταση με την εφαρμογή της αμειψισποράς και της αγρανάπαυσης των καλλιεργειών καθώς και με τη δημιουργία ζωνών οικολογικής.

Επίσης ένας από τους τέσσερις βασικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας στην ΠΙΝ, για τους οποίους η Περιφέρεια προτίθεται να λάβει μέτρα υποστήριξης και υποβοήθησης είναι ο αγροδιατροφικός τομέας. Η Περιφέρεια θα προβεί στη στήριξη και την υποβοήθηση των παραγωγικών δομών της οικονομίας σε πρωτογενή, δευτερογενή, τριτογενή τομέα και στον κλάδο του τουρισμού, στην ολοκλήρωση και επέκταση των υποδομών οι οποίες θα ενισχύσουν τα αποτελέσματα της

οικονομικής δραστηριότητας, στην ενθάρρυνση της καινοτομίας και της καινοτομικής οικονομικής δραστηριότητας σε περιφερειακό επίπεδο, στην υιοθέτηση και εμπέδωση πρακτικών έξυπνης εξειδίκευσης με κυριότερο στόχο την διασύνδεση της επιστημονικής έρευνας με την πρακτική εφαρμογή της στο πεδίο της οικονομικής δραστηριότητας και τέλος στην υιοθέτηση πρακτικών οι οποίες εισάγουν τον παράγοντα της ποιότητας στην οικονομική δραστηριότητα και στους τέσσερις παραγωγικούς τομείς της οικονομίας με έμφαση στην δικτύωση, κάθετη και οριζόντια, με στόχο την δημιουργία οικονομικών κλίμακας.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται οι δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 3 «Ανασυγκρότηση της τοπικής παραγωγής και της οικονομίας με στόχο την προώθηση της απασχόλησης, και τη μείωση της ανεργίας» του ΕΠ ΠΙΝ 2014-2019 και συγκεκριμένα αυτές που αφορούν στο Μέτρο 32 «Ανασυγκρότηση της παραγωγικής βάσης στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της Περιφέρειας», οι οποίες προτείνεται να χρηματοδοτηθούν από το ΠΑΑ 2014-2020.

Πίνακας 3: Δράσεις Αγοδοιατροφής, Πηγή χρηματοδότησης ΠΑΑ, 2017

α/α	Κωδικός δράσης	Περιγραφή
1	3219	Υπομέτρο 04.1 Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης « Στήριξη για Επενδύσεις σε Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις»
2	32120	Υπομέτρο 06.1. Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης «Νέοι Γεωργοί»
3	32121	Υπομέτρο 06.3. Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης «Ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων»
4	32122	Υπομέτρο 16.1. Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης «Συμμετοχή στις ΕΣΚ»
5	32123	Υπομέτρο 16.4. Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης «Βραχείες Αλυσίδες Εφοδιασμού»
6	3225	Δράση 04.2.1. Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης «Μεταποίηση Αγροτικών Προϊόντων εντός του Παραρτήματος της Συνθήκης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Γεωργικό Προϊόν»
7	3226	Δράση 04.2.2. Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης «Μεταποίηση Αγροτικών Προϊόντων εκτός του Παραρτήματος της Συνθήκης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Μη Γεωργικό Προϊόν»

Επισημαίνεται ότι στο ΕΠ ΠΙΝ 2014-2019 δεν αναφέρονται δράσεις που να αφορούν στον τομέα της αγοδοιατροφής και ως πηγή χρηματοδότησής τους να προσδιορίζεται το ΠΕΠ ΠΙΝ 2014-2020.

1.3 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Καλάθι αγροτικών Προϊόντων της ΠΙΝ»

Το «Καλάθι αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων» αποτελεί επιχειρησιακό σχέδιο αγροτικής ανάπτυξης της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, που αφορά στη χρηματοδότηση υπηρεσιών και υποδομών σχετικά με την προώθηση, τυποποίηση, πιστοποίηση, εμπορία και τις εξαγωγές των αγροτικών προϊόντων της. Το αντικείμενο του Καλαθιού συνίσταται στην προώθηση και προβολή των τοπικών αγροτικών προϊόντων σε εγχώριο και διεθνές επίπεδο, σε συνάρτηση με τη βελτίωση της ποιότητας, την αύξηση της παραγωγής και την ενίσχυση της εμπορευσιμότητάς τους.

Στο πλαίσιο διερεύνησης νέων δράσεων προώθησης των αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ, είναι σαφές ότι αποτελεί κλειδί για τον στρατηγικό σχεδιασμό, την υλοποίηση και την επιτυχία τους, η αποδοτική και αποτελεσματική λειτουργία της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης της ΠΙΝ, δεδομένου ότι βασικοί στόχοι της εταιρίας αποτελούν η βελτίωση της αναγνωρισιμότητας και κατ' επέκταση της ζήτησης των αγροδιατροφικών προϊόντων των Ιονίων Νήσων, η προβολή και προώθηση τοπικών προϊόντων υψηλής ποιότητας και ασφάλειας, με ισχυρά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα την τοπικότητα και την πολιτιστική κληρονομιά, η ενθάρρυνση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων του αγροδιατροφικού τομέα της Περιφέρειας, η δημιουργία συνεργειών μεταξύ του αγροδιατροφικού τομέα και των τομέων της εστίασης και του τουρισμού της Περιφέρειας και η ανάπτυξη και διάχυση της έρευνας και της καινοτομίας στους τομείς της παραγωγής, της μεταποίησης και της εμπορίας των αγροδιατροφικών προϊόντων.

Για την προώθηση του Καλαθιού των αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ θα πρέπει να υλοποιηθούν άμεσες ενέργειες προώθησης και ενημέρωσης, που να αποσκοπούν στην αύξηση της ευαισθητοποίησης των καταναλωτών για τα πλεονεκτήματα των αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ και των μεθόδων παραγωγής τους, στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της αναγνώρισης των συστημάτων ποιότητας της ΠΙΝ, στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της κατανάλωσης των αγροτικών προϊόντων του Καλαθιού, στη βελτίωση της προβολή τους τόσο εντός όσο και εκτός της Ένωσης και στην αύξηση του μεριδίου αγοράς τους, με ιδιαίτερη έμφαση σε εκείνες τις αγορές τρίτων χωρών που έχουν τις μεγαλύτερες δυνατότητες ανάπτυξης. Επίσης προτείνεται να υλοποιηθούν υποστηρικτικές δράσεις προώθησης, οι οποίες μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην προώθηση των αγροτικών προϊόντων και στην ενημέρωση του κοινού σχετικά με αυτά. Οι δράσεις αυτές ομαδοποιούνται σε δράσεις ενίσχυσης της έρευνας και της καινοτομίας στον αγροδιατροφικό τομέα και σε δράσεις βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στον αγροδιατροφικό τομέα.

Οι σημαντικότερες πηγές χρηματοδότησης για άμεσες ενέργειες προώθησης και ενημέρωσης για τα αγροτικά προϊόντα της ΠΙΝ είναι τα προγράμματα προώθησης του Καν. (ΕΕ) 1144/2014, τα προγράμματα για τους τομείς οπωροκηπευτικών και οίνου του Καν. (ΕΕ) 1308/2013, τα μέτρα 03 «Συστήματα ποιότητας», 04 «Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού» και 19 «CLLD – LEADER» του ΠΑΑ 2014-2020, τα μέτρα εμπορίας και CLDD του ΕΠΑΛΘ 2014-2020, οι δράσεις του Enterprise Greece, δράσεις προώθησης Υπουργείων, Συνδέσμων, Οργανώσεων Παραγωγών, Διεπαγγελματικών φορέων και Επιμελητηρίων, το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Ιονίων Νήσων και δράσεις που υλοποιούνται από ιδιώτες. Οι σημαντικότερες πηγές χρηματοδότησης για υποστηρικτικές δράσεις προώθησης είναι τα μέτρα 01 «Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης», 02 «Συμβουλευτικές υπηρεσίες», 03 «Συστήματα Ποιότητας», 04 «Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού», 09 «Οργανώσεις Παραγωγών», 16 «Συνεργασία» και 19 «CLLD-LEADER» του ΠΑΑ, το ΠΕΠ Ιονίων Νήσων, το ΕΠΑνΕΚ, τα προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας – INTERREG και το πρόγραμμα ERASMUS+.

Στο υποκεφάλαιο «4.2 Πυλώνας II της ΚΑΠ» του αναθεωρημένου Επιχειρησιακού Σχεδίου "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων", περιλαμβάνονται τα παρακάτω μέτρα και οι Δράσεις του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014 – 2020 (ΠΑΑ) μέσω των οποίων ενισχύονται κυρίως υποστηρικτικές αλλά και άμεσες δράσεις προώθησης αγροτικών προϊόντων:

- **Μέτρο 01.** Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης
- **Μέτρο 02.** Συμβουλευτικές υπηρεσίες
- **Μέτρο 03.** Συστήματα ποιότητας
- **Μέτρο 04.** Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού
- **Μέτρο 09.** Οργανώσεις Παραγωγών
- **Μέτρο 16.4.** Οριζόντια και κάθετη συνεργασία για βραχείες αλυσίδες και τοπικές αγορές και δραστηριότητες προώθησης
- **Μέτρο 19.** CLLD – LEADER

Στο υποκεφάλαιο «4.4 ΠΕΠ Ιονίων Νήσων 2014-2020» του αναθεωρημένου Επιχειρησιακού Σχεδίου "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων", περιλαμβάνονται οι παρακάτω δράσεις του ΠΕΠ ΠΙΝ 2014 – 2020, μέσω των οποίων ενισχύονται υποστηρικτικές δράσεις προώθησης αγροτικών προϊόντων:

- **Δράση 1.α.1.1:** Στοχευμένες δράσεις προώθησης της Έρευνας και Τεχνολογίας σε τομείς περιφερειακής εξειδίκευσης και νέους ανταγωνιστικούς σε διεθνές επίπεδο τομείς.
- **Δράση 1.β.1.1:** Συνεργασία επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς σε τομείς προτεραιότητας της Περιφέρειας.
- **Δράση 3α.1.1:** Παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων & υπηρεσιών καθώς και τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό σε τομείς προτεραιότητας Περιφερειακής εξειδίκευσης, όπως ο αγροδιατροφικός.
- **Δράση 3α.1.2:** Δημιουργία δικτύων με επίκεντρο τον τουρισμό, τον πολιτισμό & την αγροδιατροφική αλυσίδα.

2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ 2014-2020

Στο παρόν κεφάλαιο παρατίθεται συνοπτική περιγραφή του ΠΕΠ σε ότι αφορά στις δράσεις που στηρίζουν την ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα, περιγράφεται συνοπτικά η εξειδίκευση τους, που εγκρίθηκε από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΕΠ (ΕπΠα) καθώς και η μέχρι τώρα πορεία υλοποίησης του ΠΕΠ σχετικά με τις εν λόγω δράσεις. Επιπλέον προτείνονται βασικά χαρακτηριστικά δράσεων που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο Πρόσκλησης για την ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα της ΠΙΝ.

Αναλυτικότερα το παρόν Κεφάλαιο περιλαμβάνει τα ακόλουθα έξι υποκεφάλαια:

- Το υποκεφάλαιο «**2.1 Γενικά**» που αναφέρεται στα βασικά στοιχεία του ΠΕΠ και πιο συγκεκριμένα στη στήριξη του αγροδιατροφικού τομέα της ΠΙΝ.
- Το υποκεφάλαιο «**2.2 Δράση 1α.1.1: Στοχευμένες δράσεις προώθησης της Έρευνας και Τεχνολογίας σε τομείς περιφερειακής εξειδίκευσης και νέους ανταγωνιστικούς σε διεθνές επίπεδο τομείς**», όπου παρατίθεται συνοπτική περιγραφή του δελτίου εξειδίκευσης της δράσης, όπως εγκρίθηκε από την ΕπΠα και συνοπτική πορεία υλοποίησης της πρόσκλησης ΙΟΝ 40 που αφορούσε στην εν λόγω δράση.
- Το υποκεφάλαιο «**2.3 Δράση 1β.1.1: Συνεργασία επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς σε τομείς προτεραιότητας της Περιφέρειας**», όπου παρατίθεται συνοπτική περιγραφή του δελτίου εξειδίκευσης της δράσης, όπως εγκρίθηκε από την ΕπΠα και προτείνονται βασικά χαρακτηριστικά δράσεων που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο Πρόσκλησης στο πλαίσιο της δράσης.
- Το υποκεφάλαιο «**2.4 Δράση 3α.1.1: Παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων & υπηρεσιών Παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων & υπηρεσιών καθώς και τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό / καινοτομία σε τομείς προτεραιότητας**» όπου παρατίθεται συνοπτική περιγραφή του δελτίου εξειδίκευσης της δράσης, όπως εγκρίθηκε από την ΕπΠα και προτείνονται βασικά χαρακτηριστικά δράσεων που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο Πρόσκλησης στο πλαίσιο της δράσης.
- Το υποκεφάλαιο «**2.5 Δράση 3α.1.2: Δημιουργία δικτύων με επίκεντρο τον τουρισμό, τον πολιτισμό & την αγροδιατροφική αλυσίδα**» όπου παρατίθεται συνοπτική περιγραφή του δελτίου εξειδίκευσης της δράσης, όπως εγκρίθηκε από την ΕπΠα και προτείνονται βασικά χαρακτηριστικά δράσεων που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο Πρόσκλησης στο πλαίσιο της δράσης.

2.1 ΓΕΝΙΚΑ

Οι κύριες αναπτυξιακές ανάγκες που καλείται να καλύψει η Ελλάδα κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 προσδιορίζονται στο «Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) και οι δυνατότητες που δίνονται στη χώρα και στις περιφέρειές της προγραμματίζονται ανά Θεματικό Στόχο¹.

Η υλοποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής της ΠΙΝ στον αγροδιατροφικό τομέα επιχειρείται σε ένα βαθμό μέσω του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων 2014-2020.

Το ΠΕΠ διαρθρώνεται στους παρακάτω 7 Άξονες Προτεραιότητας:

Πίνακας 4: Άξονες Προτεραιότητας ΠΕΠ ΠΙΝ 2014-2020

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΠΕΠ ΠΙΝ 2014-2020	
1	Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας & των ΤΠΕ
2	Προστασία του Περιβάλλοντος και Αειφόρος Ανάπτυξη
3	Ενίσχυση των υποδομών μεταφορών
4	Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας
5	Κοινωνική ένταξη, ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και καταπολέμηση της φτώχειας & των διακρίσεων
6	Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ
7	Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ

Πηγή: ΠΕΠ ΠΙΝ 2014-2020

Ο Άξονας Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας & των ΤΠΕ είναι συμβατός με την 1η Χρηματοδοτική Προτεραιότητα της Εθνικής Στρατηγικής και ενσωματώνει:

- τον ΘΣ 1 «Ενίσχυση της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας» με τις επενδυτικές Προτεραιότητες (ΕΠ) για:
 - ενίσχυση υποδομών Ε/Κ σε συνδυασμό με την ενίσχυση της ικανότητας ανάπτυξης αριστείας (ΕΠ 1α),
 - ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξη και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης, κλπ (ΕΠ 1β).

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006

- τον ΘΣ 2 «Βελτίωση της πρόσβασης σε ΤΠΕ, της χρήσης και της ποιότητάς τους» με τις ΕΠ για:
 - ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ, κυρίως στον «ψηφιακό πολιτισμό», την «ηλεκτρονική υγεία» (ΕΠ. 2γ),
 - ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ (ΕΠ 2β)
- τον ΘΣ 3 «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων συμπεριλαμβανομένων και αυτών του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)» με τις ΕΠ για:
 - προαγωγή της επιχειρηματικότητας ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομική αξιοποίησης νέων ιδεών (ΕΠ 3α),
 - στήριξη της ικανότητας των Μ.Μ.Ε. να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας (ΕΠ. 3δ).

Στο πλαίσιο του Άξονα προτεραιότητας 1 το ΠΕΠ ενισχύει τον αγροδιατροφικό τομέα μέσω των ΕΠ 1α, 1β και 3α.

Με την αριθ. 2112/20-09-2016 απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων 2014-2020 εγκρίθηκε μεταξύ άλλων η εξειδίκευση του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων για τον Άξονα Προτεραιότητας 1 : **Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας & των ΤΠΕ** και συγκεκριμένα οι **Επενδυτικές Προτεραιότητες 1a² , 1b³**, που αναφέρονται στην «προαγωγή της έρευνας/καινοτομίας» και στην «ανάπτυξη συνεργασιών ΑΕΙ, επιχειρήσεων και κέντρων έρευνας» και η **Επενδυτική Προτεραιότητα 3a⁴** για την «ενίσχυση της επιχειρηματικότητας». Οι εν λόγω Επενδυτικές Προτεραιότητες αποτελούν αντικείμενο της παρούσας μελέτης, καθώς αφορούν σε δράσεις ενίσχυσης του αγροδιατροφικού τομέα της ΠΙΝ.

Βάση της εξειδίκευσης αποτέλεσαν η επιλεγείσα στρατηγική, οι διαπιστωμένες ανάγκες και δυνατότητες καθώς και οι στόχοι και οι προτεραιότητες που διατυπώνονται στο ΠΕΠ ή αναδείχθηκαν κατά τη διάρκεια υλοποίησής του.

Το παραγωγικό σύστημα της ΠΙΝ χαρακτηρίζεται από υψηλή συγκέντρωση δραστηριοτήτων στον τριτογενή τομέα, φθίνουσα πορεία για τον πρωτογενή και σχετικά σταθεροποιημένη κατάσταση στο δευτερογενή τομέα. Η εκδήλωση της κρίσης είχε σημαντικές επιπτώσεις σε όλα τα επίπεδα.

Ο πρωτογενής τομέας, παρότι έχει εμπλουτίσει τις παραδοσιακές του δραστηριότητες και καλλιέργειες, διατηρεί τις χρόνιες διαρθρωτικές του αδυναμίες. Στο δευτερογενή τομέα, λειτουργεί ικανός αριθμός ΜΜΕ, με ιδιαίτερη συγκέντρωση πλέον στη «μεταποίηση» (κλάδοι τροφίμων, ποτών, τουριστικών ειδών). Τέλος στον τριτογενή τομέα ξεχωρίζει ο τουρισμός, με την ΠΙΝ να έχει κατακτήσει μian εξέχουσα θέση στην ελληνική τουριστική αγορά, παρά τη χαμηλή προστιθέμενη αξία και τις τάσεις ποιοτικής κυρίως στασιμότητας.

² 1a: «Ενίσχυση υποδομών έρευνας και καινοτομίας και ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και προώθηση κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος»

³ 1b: «Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργιών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφούς εξειδίκευσης, καθώς και στήριξη της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, δοκιμαστικών δράσεων, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και πρώτης παραγωγής, ειδικά σε βασικές τεχνολογίες, και διάδοση των τεχνολογιών γενικής εφαρμογής»

⁴ 3a: «Προώθηση της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής εκμετάλλευσης νέων ιδεών και τη στήριξη της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων μέσω φυτωρίων επιχειρήσεων»

Η κατάσταση αυτή διαφοροποιείται μερικώς τα τελευταία χρόνια, όμως η γενική εικόνα του κατακερματισμού των δραστηριοτήτων, με την απουσία διατομεακών συνεργασιών, διατηρείται, παρά τις περιορισμένες πρωτοβουλίες άτυπης επιχειρηματικής συνεργασίας. Επίσης, η υποστήριξη του παραγωγικού δυναμικού σε θέματα καινοτομίας είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Ειδικότερα, όσον αφορά την έρευνα, τεχνολογία & καινοτομία (ΕΤΑΚ), η ΠΙΝ είναι μία από τις λιγότερο δυναμικές ελληνικές περιφέρειες. Και παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί πρόσφατα από τα τμήματα των περιφερειακών ΑΕΙ-ΑΤΕΙ, δεν έχουν δημιουργηθεί ακόμη επαρκείς συνθήκες που θα επιτρέψουν τη μεταφορά τεχνογνωσίας προς τις ΜΜΕ.

Το χαμηλό σημείο εκκίνησης σε συνδυασμό με τον επίσης χαμηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας του παραγωγικού συστήματος, αλλά και την πρόκληση της προωθούμενης «οικονομίας της γνώσης», καθιστούν αναγκαία για την ΠΙΝ, τη δημιουργία ενός ερευνητικού συστήματος με στοχευμένη ερευνητική δραστηριότητα στον αγροδιατροφικό τομέα.

Στον τομέα των Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών (ΤΠΕ), παρά τη βελτίωση της θέσης της, η ΠΙΝ εξακολουθεί να καταλαμβάνει μια θέση στο μέσον της κατάταξης των Περιφερειών της χώρας. Από την άποψη της τηλεπικοινωνιακής υποδομής, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος. Επίσης, έχει αξιοποιηθεί η δυνατότητα χρήσης των ηλεκτρονικά διαθέσιμων δημόσιων υπηρεσιών, αλλά η ενσωμάτωση των ΤΠΕ στις ΜΜΕ, αφορά σε εφαρμογές και χρήσεις υποστηρικτικού χαρακτήρα.

Από τα παραπάνω προκύπτει ως βασική αναγκαιότητα η τόνωση της ανταγωνιστικότητας στην ΠΙΝ μέσω:

- της δημιουργίας νέας προστιθέμενης αξίας με την **ενίσχυση της επιχειρηματικότητας** πρωτίστως σε τομείς συγκριτικού πλεονεκτήματος και προτεραιότητας, όπως ο αγροδιατροφικός τομέας.
- της δημιουργίας **ισχυρών δια-τομεακών συνδέσεων**, στο πλαίσιο μιας προοπτικής ενδυνάμωσης της εξωστρέφειας (αύξηση εξαγωγών ή/και μεγαλύτερη αξιοποίηση τουριστικής αγοράς, μέσω δημιουργίας συνδέσεων μεταξύ αγροδιατροφικού τομέα και γαλάζιας οικονομίας⁵).
- της σταθερής και βιώσιμης **εισαγωγής της έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας** στον αγροδιατροφικό τομέα της Περιφέρειας.

Για την ικανοποίηση των αναγκών αυτών στον αγροδιατροφικό τομέα, αξιοποιούνται οι Ε.Π. 1(α) και 1(β) του Θεματικού Στόχου (ΘΣ) 1 καθώς και η Ε.Π. 3(α) του ΘΣ 3.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η συσχέτιση/αντιστοίχιση των παρεμβάσεων του ΠΕΠ 2014-2020, με τις δράσεις για τη στήριξη του αγροδιατροφικού τομέα, που περιγράφονται στη RIS3 της ΠΙΝ, στο ΕΠ ΠΙΝ 2014-2019 καθώς και με τις δράσεις προώθησης που περιλαμβάνονται στο αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ".

Συσχέτιση παρεμβάσεων ΠΑΑ με Δράσεις RIS3 και Δράσεις Καλαθιού ΠΙΝ για τον αγροδιατροφικό τομέα.

⁵ **Γαλάζια Οικονομία** είναι όλες οι οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες σχετίζονται με τους ωκεανούς, τις θάλασσες και τις παράκτιες περιοχές. Περιλαμβάνει επίσης δραστηριότητες που παρέχουν άμεση ή έμμεση υποστήριξη στη λειτουργία των γαλάζιων οικονομικών τομέων και οι οποίες δεν βρίσκονται απαραίτητα σε παράκτιες περιοχές. Ενδεικτικοί τομείς της είναι η αλιεία και οι υδατοκαλλιέργειες, ο παράκτιος τουρισμός και ο τουρισμός κρουαζιέρας, οι θαλάσσιες μεταφορές, η γαλάζια βιοτεχνολογία κ.ά.).

Πίνακας 3: Συσχέτιση παρεμβάσεων ΠΕΠ με Δράσεις RIS3, ΕΠ ΠΙΝ και Καλαθιού για τον αγροδιατροφικό τομέα.

A/A	Δράση ΠΕΠ ΠΙΝ 2014-2020	Δράση RIS3	Δράσεις ΕΠ ΠΙΝ	Καλάθι ΠΙΝ	Συνολικός Π/Υ (RIS3/ΕΠ ΠΙΝ/ Εκτιμώμενος Καλαθιού) (Δ.Δ.) €
1	1α.1.1	Δράση 1.1.1.α: Ερευνητική δραστηριότητα στον τομέα της αγροδιατροφής	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δράση Καλαθιού	1.700.000
2	1β.1.1	Δράση 1.1.1.γ: Συμπράξεις στον αγροδιατροφικό τομέα (τρόφιμα)	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δράση Καλαθιού	1.500.000
3	3α.1.1	Δράση 1.2.1.β: Μεταποίηση αγροδιατροφικών προϊόντων	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δράση Καλαθιού	4.000.000
4	3α.1.2	Δράση 1.3.1.γ: Δικτύωση και συνεργασίες στον αγροδιατροφικό τομέα	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δράση Καλαθιού	450.000
Σύνολο (Δ.Δ.) €					7.650.000

2.2 Δράση 1α.1.1: Προώθηση της έρευνας και της τεχνολογίας στον σε τομείς περιφερειακής εξειδίκευσης και νέους ανταγωνιστικούς σε διεθνές επίπεδο τομείς

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 3, η παρούσα Δράση αντιστοιχεί σε Δράση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ και προκύπτει από το αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ", ως υποστηρικτική Δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων. Σημειώνεται ότι δεν αναφέρεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΠΙΝ 2014-2019. Παρακάτω παρατίθεται συνοπτική περιγραφή του δελτίου εξειδίκευσης της δράσης, όπως εγκρίθηκε από την ΕπΠα.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 01 – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1α

Θεματικός στόχος (ΘΣ)	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας
Επενδυτική προτεραιότητα	Ενίσχυση υποδομών έρευνας και καινοτομίας και ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και προώθηση κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος
Σύνδεση με θεματικές αιρεσιμότητες	T.01.2
Ειδικόί στόχοι	Αύξηση της ερευνητικής δραστηριότητας σε τομείς περιφερειακής εξειδίκευσης & διεθνούς ενδιαφέροντος
Δείκτες αποτελέσματος	Δημοσιεύσεις ερευνητών της Περιφέρειας (αριθμός δημοσιεύσεων)

ΔΡΑΣΗ 1α.1.1: Στοχευμένες Δράσεις προώθησης της Έρευνας και Τεχνολογίας σε τομείς περιφερειακής εξειδίκευσης και νέους ανταγωνιστικούς σε διεθνές επίπεδο τομείς

Η ΠΙΝ προκειμένου να στηρίξει το εγχείρημα για την παραγωγή «στοχευμένης» έρευνας στον τομέα της αγροδιατροφής, όπου υπάρχει ήδη πεδίο έρευνας, προτίθεται να θέσει άμεσα τις βάσεις του ερευνητικού συστήματος, αξιοποιώντας το ερευνητικό δυναμικό των ΑΕΙ/ΑΤΕΙ και ερευνητικών κέντρων που διαθέτει και να δημιουργήσει τις απαραίτητες συνεργασίες. Σε κάθε περίπτωση, ζητούμενο αποτελεί η μακροπρόθεσμη ενσωμάτωση της νέας γνώσης στο τοπικό παραγωγικό και κοινωνικό σύστημα.

Για την ικανοποίηση των αναγκών αυτών, αξιοποιείται η ΕΠ 1α: «Ενίσχυση υποδομών έρευνας και καινοτομίας και ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και προώθηση κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος».

Μέσω αυτής της δράσης επιδιώκεται η υποστήριξη και προώθηση στοχευμένων ερευνητικών έργων των Εκπαιδευτικών Φορέων της Περιφέρειας (στο πεδίο των ερευνητικών τους δραστηριοτήτων), με απώτερο σκοπό την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων τους στο πλαίσιο της προωθούμενης παραγωγικής εξειδίκευσης της Περιφέρειας στο πεδίο της αγροδιατροφής.

Όσον αφορά στα ερευνητικά έργα δημόσιου χαρακτήρα, προτεραιότητα θα δοθεί σε δράσεις «υψηλής προτεραιότητας», καθώς και «πιλοτικές και επιδεικτικές εφαρμογές», που ανταποκρίνονται στην κάλυψη ουσιαστών αναγκών του τοπικού παραγωγικού/κοινωνικού συστήματος, όπως έχουν προκύψει μέσα από την διαδικασία της «επιχειρηματικής ανακάλυψης» ανά τομέα, υλοποιούμενες από ΑΕΙ/ΑΤΕΙ και ερευνητικά κέντρα της Περιφέρειας ή/και συνεργασίες με άλλα ΑΕΙ/Ε.Κ.

Στο πλαίσιο της δράσης θα χρηματοδοτηθούν δημόσιου χαρακτήρα ερευνητικές δράσεις των ΑΕΙ/ΑΤΕΙ και των ερευνητικών ιδρυμάτων των Ιονίων Νήσων, που δύνανται να ενθαρρύνουν και να υποστηρίξουν την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στον αγροδιατροφικό τομέα ιδιαίτερα στους τομείς του ελαιολάδου, οίνου, κτηνοτροφίας. Ειδικότερα :

Δράσεις Υψηλής προτεραιότητας:

- Διερεύνηση βιοδραστικών & υγειοπροστατευτικών ουσιών (ελαιόλαδο, οίνος, σταφίδα)
- Ποιοτική αναβάθμιση τοπικών οίνων με απομόνωση γηγενών στοιχείων (ζυμών κλπ.) (οίνος)
- Προστασία παραγωγής από ασθένειες & αξιολόγηση τοπικών ποικιλιών ως προς την ανθεκτικότητα σε αντιμετώπιση ασθενειών (οίνος)
- Αξιοποίηση αποβλήτων ελαιουργίας και οινοποίησης (πολυφαινόλες, κλπ.) (ελαιόλαδο, οίνος)
- Επιλογή κατάλληλων ποικιλιών με βάση εδαφολογικά χαρακτηριστικά (οίνος)

Δράσεις Πιλοτικού χαρακτήρα :

- Προστασία παραγωγής από ασθένειες & αξιολόγηση τοπικών ποικιλιών ως προς την ανθεκτικότητα σε αντιμετώπιση ασθενειών (ελαιόλαδο)
- Παρακολούθηση & αξιοποίηση περιβαλλοντικών συνθηκών καλλιέργειας (κλιματολογικών, εδαφολογικών κλπ.) (ελαιόλαδο)
- Εμβολιασμός τοπικών ποικιλιών σε κατάλληλα υποκείμενα (οίνος)
- Αξιοποίηση υπολειμμάτων τυροκομίας (τυροκομεία)

Η Περιφέρεια επιδιώκει, λοιπόν, τη δημιουργία νέας γνώσης σε τομείς περιφερειακής εξειδίκευσης & διεθνούς ενδιαφέροντος όπως είναι η αγροδιατροφή, που αναμένεται να έχει ως αποτέλεσμα:

- •περισσότερες επενδύσεις για την προαγωγή της έρευνας σε τομείς ερευνητικού ενδιαφέροντος των ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων και εξειδίκευσης της Περιφέρειας.
- •προσέλκυση και αναβάθμιση του ερευνητικού δυναμικού

Δείκτες εκροής

Κωδικός δείκτη	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή-στόχος (2023)		
			Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
C024	Αριθμός νέων ερευνητών σε φορείς που λαμβάνουν ενίσχυση	Ισοδύναμα πλήρους Απασχόλησης			10
C025	Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών κέντρων	Ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης			55

Χρηματοδοτικό σχήμα

Περιφέρεια Ι.Ν.	
Συνολικό Κόστος (α)	3.212.798,00 €
Δημόσια Δαπάνη (β)	3.212.798,00 €
Ενωσιακή Συνδρομή (γ)	2.570.239,00€
Εθνική Συμμετοχή (δ)	642.559,00€
Ιδιωτική Συμμετοχή (ε)	0,00€

Δυνητικοί δικαιούχοι

ΑΕΙ/ΑΤΕΙ και σχετικά ερευνητικά κέντρα Περιφέρειας

Συμπράξεις ΑΕΙ/ΑΤΕΙ Περιφέρειας με λοιπά ΑΕΙ/ΑΤΕΙ και ερευνητικά κέντρα

Πορεία υλοποίησης Δράσης 1α.1.1

Πραγματοποιήθηκε η Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος ΙΟΝ 40 «Ερευνητική δραστηριότητα στον τομέα της Αγροδιατροφής» με ημερομηνία έναρξης υποβολής προτάσεων 15/12/2016 και λήξη υποβολής 28/02/2017. Στο πλαίσιο της πρόσκλησης εντάχθηκαν δημόσιου χαρακτήρα ερευνητικές δράσεις του Πανεπιστημίου Ιονίου και του ΤΕΙ Ιονίων Νήσων, που δύνανται να ενθαρρύνουν και να υποστηρίξουν την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στους τομείς προτεραιότητας της RIS Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και ειδικότερα στον αγροδιατροφικό τομέα (αλυσίδες αξίας ελαιολάδου, οίνου, κτηνοτροφίας). Στόχος της δράσης είναι η ευρεία διάχυση ερευνητικών αποτελεσμάτων σε μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση (Νομική Βάση : 2014/C198/01 Ανακοίνωση της Επιτροπής – Πλαίσιο σχετικά με τις Κρατικές Ενισχύσεις για ΕΑΚ – Σημείο 2.1.1).

Ήδη από 23/06/2017 έχουν **ενταχθεί** και υλοποιούνται τα παρακάτω έργα με συνολικό προϋπολογισμό ένταξης 2.017.858 € ΔΔ:

Κωδικός Πράξης	Τίτλος Πράξης	Συνολική ΔΔ Πράξης (€)	Τιμή Στόχος (C024 - T2601)
5005497	Διερεύνηση βιοδραστικών & υγειοπροστατευτικών ουσιών ελαιόλαδου	199.325	Ισοδύναμα πλήρ. απασχόλησης: 1,0 Δημοσιεύσεις ερευνητών: 2,0
5006342	Ποιοτική αναβάθμιση τοπικών οίνων με τη χρήση γηγενών ζυμών	202.000	Ισοδύναμα πλήρ. απασχόλησης: 1,0 Δημοσιεύσεις ερευνητών: 2,0
5006536	Έρευνα για την βιολογική αξία των προϊόντων και των παραπροϊόντων του σταφυλιού	254.950	Ισοδύναμα πλήρ. απασχόλησης: 2,8 Δημοσιεύσεις ερευνητών: 2,0
5006879	Αξιοποίηση αποβλήτων ελαιотριβείων για την δημιουργία προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας	135.000	Ισοδύναμα πλήρ. απασχόλησης: 1,0 Δημοσιεύσεις ερευνητών: 2,0
5006880	Σταφίδα Ζακύνθου: Ανάδειξη ευεργετικών ιδιοτήτων της, παραγωγή νέων προϊόντων και αξιοποίηση παραπροϊόντων, με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας	166.950	Ισοδύναμα πλήρ. απασχόλησης: 1,0 Δημοσιεύσεις ερευνητών: 2,0
5007020	Αξιοποίηση αποβλήτων τυροκομείων	100.000	Ισοδύναμα πλήρ. απασχόλησης: 1,17

Κωδικός Πράξης	Τίτλος Πράξης	Συνολική ΔΔ Πράξης (€)	Τιμή Στόχος (C024 - T2601)
5007188	για την παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας Εμβολιασμός Τοπικών Ποικιλιών Αμπέλου σε Κατάλληλα Υποκείμενα, Αξιολόγηση των Αμπελουργικών τους Χαρακτηριστικών και Διαχείριση Εδάφους Αμπελώνων	157.978	Δημοσιεύσεις ερευνητών: 2,0 Ισοδύναμα πλήρ. απασχόλησης: 1,0 Δημοσιεύσεις ερευνητών: 2,0
5007238	Αξιοποίηση των υπολειμμάτων οινοποίησης για τη παραγωγή πρώτων υλών υψηλής προστιθέμενης αξίας για τη βιομηχανία τροφίμων, καλλυντικών και παραφαρμακευτικών ειδών	165.000	Ισοδύναμα πλήρ. απασχόλησης: 1,0 Δημοσιεύσεις ερευνητών: 2,0
5007257	Ανάπτυξη έξυπνης εφαρμογής για την απομακρυσμένη παρακολούθηση και πρόβλεψη σε πραγματικό χρόνο της δακοπροσβολής και των ασθενειών του ελαιώνα	259.480	Ισοδύναμα πλήρ. απασχόλησης: 3,30 Δημοσιεύσεις ερευνητών: 2,0
5007309	Πιλοτικό Σύστημα Ασύρματου Δικτύου Αισθητήρων Συγχρονισμένης Παρακολούθησης Κλιματολογικών και Εδαφολογικών Παραμέτρων σε Ελαιώνες	181.925	Ισοδύναμα πλήρ. απασχόλησης: 1,25 Δημοσιεύσεις ερευνητών: 2,0
5007310	Έξυπνη επιλογή & διαχείριση ποικιλιών οίνου με χρήση τεχνολογιών πληροφορικής	195.250	Ισοδύναμα πλήρ. απασχόλησης: 2,0 Δημοσιεύσεις ερευνητών: 2,0
		2.017.858	

Πιο συγκεκριμένα:

Ελαιοκομικός τομέας: Έχουν ενταχθεί τέσσερα έργα που αφορούν τον ελαιοκομικό τομέα με π/υ ΔΔ 775.730 €.

Η πράξη 5005497 με τίτλο «**Διερεύνηση Βιοδραστικών και Υγειοπροστατευτικών Ουσιών του Ελαιολάδου των Ιονίων Νήσων**» εστιάζει στη διερεύνηση της ύπαρξης υγειοπροστατευτικών ουσιών (ελαιοκανθάλη-ελαιασίνη) στη σύσταση του ελαιόλαδου Ιονίων Νήσων. Ταυτόχρονα θα διερευνηθούν οι γενικότερες αντιοξειδωτικές ιδιότητες των ελαιολάδων και θα μελετηθεί η σύστασή τους σε πτητικά σε μια φιλόδοξη προσπάθεια γεωγραφικής ταυτοποίησης των εν λόγω λαδιών. Θα πραγματοποιηθεί επίσης συσχέτιση της ποιοτικής σύστασης του λαδιού, σε σχέση με την ποικιλία της ελιάς με διάφορους περιβαλλοντικούς παράγοντες και θα απομονωθεί γενετικό υλικό από τους καρπούς των ελαιόδεντρων (των οποίων το λάδι θα παρουσιάσει τις υψηλότερες συγκεντρώσεις βιοδραστικών ουσιών), προκειμένου να μελετηθεί η γενετική συγγένεια των ποικιλιών ελιάς.

Η πράξη 5006879 με τίτλο «**Αξιοποίηση αποβλήτων ελαιотριβείων για την δημιουργία προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας**» εστιάζει στην απομόνωση και ανάκτηση υδροκολλοειδών υψηλής προστεθείσας αξίας από τα στερεά απόβλητα ελαιουργείων. Τα εν λόγω στερεά απόβλητα πρόκειται να κομποστοποιηθούν και στη συνέχεια ουσίες με γαλακτωματοποιητική, ιξωδοτροπική ή πηκτική δράση (υδροκολλοειδή εν γένει) θα απομονωθούν από τα προϊόντα της ζύμωσης και θα χαρακτηρισθούν ως προς τη δυνατότητά τους να ανταπεξέλθουν σε αυτούς τους ρόλους σε μοντέλα τροφίμων, καλλυντικών και φαρμακευτικών σκευασμάτων. Η εν λόγω δράση δυνητικά αναμένεται να προτείνει νέα προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας στη βάση της τοπικής οικονομίας, ενώ ταυτόχρονα θα απαντήσει σε ένα σημαντικό περιβαλλοντικό πρόβλημα.

Η πράξη 5007257 με τίτλο **«Ανάπτυξη έξυπνης εφαρμογής για την απομακρυσμένη παρακολούθηση και πρόβλεψη σε πραγματικό χρόνο της δακοπροσβολής και των ασθενειών του ελαιώνα»** εστιάζει στην ανάπτυξη καινοτόμων εργαλείων πληροφορικής για την αντιμετώπιση των κύριων προβλημάτων των ελαιοπαραγωγών σχετικά με την επίδραση του μικροκλίματος του ελαιώνα, των ασθενειών του και της δακοπροσβολής. Κεντρικό σημείο του έργου αποτελεί η σχεδίαση και ανάπτυξη του «Ελαιοπαρατηρητή», μιας έξυπνης συσκευής που τοποθετείται στον ελαιώνα και με το λογισμικό που την συνοδεύει θα «μετράει» την υγεία των ελαιόδεντρων και θα προειδοποιεί τόσο τους αρμόδιους φορείς όσο και τους παραγωγούς για επερχόμενους κινδύνους. Επιπρόσθετα, θα δημιουργηθεί μια εφαρμογή για κινητά τηλέφωνα μέσω της οποίας θα προωθούνται οι ειδοποιήσεις στους ενδιαφερόμενους.

Η πράξη 5007309 με τίτλο **«Πιλοτικό Σύστημα Ασύρματου Δικτύου Αισθητήρων Συγχρονισμένης Παρακολούθησης Κλιματολογικών και Εδαφολογικών Παραμέτρων σε Ελαιώνες»** εστιάζει στη δημιουργία ενός πιλοτικού ασύρματου δικτύου αισθητήρων το οποίο θα εγκατασταθεί σε επιλεγμένο ελαιώνα δίνοντας τη δυνατότητα λήψης κλιματολογικών και εδαφολογικών μετρήσεων με υψηλής ακρίβειας συγχρονισμό και διακριτότητα. Το ασύρματο δίκτυο αισθητήρων που θα δημιουργηθεί, θα αποτελείται από επιμέρους συσκευές οι οποίες θα φέρουν αισθητήρες μέτρησης κλιματολογικών και εδαφολογικών παραμέτρων και θα επικοινωνούν ασύρματα (WiFi/3G κ.λπ.) με κεντρικό σταθμό για τη συλλογή των μετρήσεων. Επίσης, θα συντελεστεί έρευνα για την ανάπτυξη καινοτόμων αλγορίθμων συγχρονισμού των εσωτερικών μετρητών οι οποίοι θα έχουν χαμηλές απαιτήσεις επεξεργαστικής ισχύος και κατανάλωσης ενέργειας ώστε να ενσωματωθούν στις συσκευές του ασύρματου δικτύου αισθητήρων, δημιουργώντας ένα κοινό ρολόι αναφοράς για όλες. Με τον τρόπο αυτό οι κλιματολογικές και εδαφολογικές μετρήσεις που θα λαμβάνονται στον ελαιώνα θα είναι συγχρονισμένες μεταξύ τους με μεγάλη ακρίβεια, γεγονός που θα παρέχει υψηλότερη αξιοπιστία για την εξαγωγή των όποιων συμπερασμάτων.

Αμπελοοινικός τομέας

Έχουν ενταχθεί έξι έργα που αφορούν τον αμπελοοινικό τομέα με π/υ ΔΔ 1.142.128 €.

Η πράξη 5006342 με τίτλο **«Ποιοτική αναβάθμιση τοπικών οίνων με τη χρήση γηγενών ζυμών»** εστιάζει στην παραγωγή τριών τοπικών οίνων των Ιονίων Νήσων (Αυγουσιτιάς Ζακύνθου, Βερτζαμί Λευκάδας, Κακοτρύγης Κέρκυρας) με τέτοιο τρόπο ώστε να αναδεικνύονται τα ιδιαίτερα τοπικά τους μοναδικά χαρακτηριστικά που σχετίζονται με τη γεύση και τα αρώματα. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, προτείνεται η ελεγχόμενη ζύμωση με χρησιμοποίηση των γηγενών ζυμών που υπάρχουν φυσικά στον καρπό κάθε ποικιλίας και όχι εμπορικών ζυμών όπως είναι η συνήθης πρακτική. Για την επίτευξη του τελικού αποτελέσματος του προτεινόμενου έργου, είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθούν οι παρακάτω επιμέρους στόχοι: απομόνωση και χαρακτηρισμός των ζυμών, επιλογή καταλληλότερων στελεχών για οινοποίηση, χαρακτηρισμός του προϊόντος της οινοποίησης (φυσικοχημικές ιδιότητες, οργανοληπτικά χαρακτηριστικά). Το τελικό προϊόν θα είναι ανώτεροι ποιοτικά τοπικοί οίνοι καθώς θα διαθέτουν στον μέγιστο βαθμό όλα τα παραδοσιακά τοπικά χαρακτηριστικά που τους κάνουν μοναδικούς ("terroir") και οι οποίοι ταυτόχρονα θα μπορούν να παραχθούν συστηματικά με τις σύγχρονες τεχνικές οινοποίησης. Οι παραγόμενοι οίνοι αποτελούν καινοτόμα προϊόντα που μπορούν δυνητικά να δώσουν νέα ώθηση στις αναπτυξιακές προοπτικές τοπικών επιχειρήσεων.

Η πράξη 5006536 με τίτλο **«Έρευνα για την βιολογική αξία των προϊόντων και των παραπροϊόντων του σταφυλιού»** εστιάζει στη μελέτη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που έχουν τα προϊόντα των Ιονίων νήσων που προκύπτουν από το σταφύλι, δηλαδή κρασί και σταφίδα.

Συγκεκριμένα θα επιλεγούν ποικιλίες λευκών και κόκκινων κρασιών καθώς και σταφίδας, θα γίνει η παραλαβή των βιοδραστικών συστατικών τους και θα πιστοποιηθεί η βιολογική δράση των συστατικών τους στους παθολογικούς μηχανισμούς που κυριαρχούν (οξειδωτικό στρες, φλεγμονή και θρόμβωση) στα περισσότερα νοσήματα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην εύρεση αναστολέων του Παράγοντα Ενεργοποίηση των Αιμοπεταλίων (PAF) που είναι ισχυρός μεσολαβητής της φλεγμονής και της θρόμβωσης και εμπλέκεται στην έναρξη και την εξέλιξη της αθηροσκλήρωσης. Παράλληλα, θα εξετασθούν οι βιολογικές ιδιότητες των παρά-προϊόντων οινοποίησης με σκοπό να αποτελέσουν φτηνή πηγή βιοδραστικών συστατικών για άλλες εφαρμογές, όπως ο εμπλουτισμός τροφίμων.

Η πράξη 5006880 με τίτλο **«Σταφίδα Ζακύνθου: Ανάδειξη ευεργετικών ιδιοτήτων της, παραγωγή νέων προϊόντων και αξιοποίηση παραπροϊόντων, με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας»** εστιάζει στην ανάδειξη των ευεργετικών ιδιοτήτων της σταφίδας Ζακύνθου και μέσω αυτών στην ανάδειξή της ως προϊόν υψηλής διατροφικής αξίας. Ειδικότερα θα διερευνηθεί η χημική σύσταση της σταφίδας ως προς την ύπαρξη κυρίως βιοδραστικών & υγειοπροστατευτικών ουσιών, που παρουσιάζουν μεταξύ άλλων αντιοξειδωτική ικανότητα, μείωση κινδύνου καρδιαγγειακών νοσημάτων κλπ. Επιπρόσθετα, θα διερευνηθεί η παραγωγή νέων προϊόντων («λειτουργικών» τροφίμων), αλλά και ανάδειξη παραδοσιακών που η παραγωγή τους έχει περιοριστεί. Τέλος, η αξιοποίηση των παραπροϊόντων για την παραγωγή άλλων προϊόντων, θα προσφέρουν προστιθέμενη αξία στη σταφίδα.

Η πράξη 5007188 με τίτλο **«Εμβολιασμός Τοπικών Ποικιλιών Αμπέλου σε Κατάλληλα Υποκείμενα, Αξιολόγηση των Αμπελουργικών τους Χαρακτηριστικών και Διαχείριση Εδάφους Αμπελώνων»** εστιάζει στην παρακολούθηση, φροντίδα και αξιολόγηση δύο πειραματικών αμπελώνων. Ο πρώτος αμπελώνας (2 στρεμμάτων στα Ομαλά Κεφαλονιάς) αφορά στην αξιολόγηση των συνδυασμών δύο υποκειμένων και τεσσάρων βιοτύπων Ρομπόλας και έχει εισέλθει ήδη σε φάση παραγωγής. Για τα επόμενα δύο χρόνια θα αξιολογούνται τα αμπελουργικά χαρακτηριστικά των πειραματικών μεταχειρίσεων σε συνάρτηση με τις εδαφοκλιματικές συνθήκες. Στόχος είναι η υποδομή αυτή να λειτουργήσει υποδειγματικά για τους αμπελοκαλλιεργητές της Κεφαλονιάς ώστε να αξιολογηθεί το αμπελοοινικό δυναμικό των διαφορετικών βιοτύπων Ρομπόλας σε συνδυασμό με το κατάλληλο υποκείμενο, να εξορθολογήσει την αναμπελώση αυτόρριζων αμπελώνων και μακροπρόθεσμα να συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων οίνων. Ο δεύτερος πειραματικός αμπελώνας (0,75 στρεμμάτων στο Αργοστόλι) αφορά στην επίδραση της διαχείρισης της αυτοφυούς βλάστησης στην ποιότητα του εδάφους και στα αμπελουργικά χαρακτηριστικά 10 παραδοσιακών ποικιλιών των Ιονίων Νήσων. Στόχος είναι η υποδομή αυτή να λειτουργήσει υποδειγματικά για τους αμπελοκαλλιεργητές της Κεφαλονιάς ώστε να αξιολογηθεί η επίδραση της διαχείρισης του εδάφους και μακροπρόθεσμα να συμβάλει στην εξοικονόμηση πόρων για τον έλεγχο των αυτοφυούς βλάστησης, την εξοικονόμηση εδαφικής υγρασίας και τη διατήρηση της ποιότητας του εδάφους.

Η πράξη 5007238 με τίτλο **«Αξιοποίηση των υπολειμμάτων οινοποίησης για τη παραγωγή πρώτων υλών υψηλής προστιθέμενης αξίας για τη βιομηχανία τροφίμων, καλλυντικών και παραφαρμακευτικών ειδών»** εστιάζει στην αξιοποίηση παραπροϊόντων οινοποίησης για την παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας (πολυφαινόλες, γιγαρτέλαιο) που χρησιμοποιούνται στη βιομηχανία τροφίμων, καλλυντικών, παραφαρμακευτικών καθώς και φαρμακευτικών σκευασμάτων. Στο πλαίσιο της πρότασης θα υλοποιηθεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο απομόνωσης και μελέτης της χημικής σύστασης των δυο προαναφερόμενων κλασμάτων από τα υπολείμματα οινοποίησης που προέρχονται τόσο από γηγενείς ποικιλίες του Ιονίου καθώς και μίγματα αυτών μεταξύ τους ή και με άλλες ποικιλίες. Και τα δυο αυτά κλάσματα χρησιμοποιούνται ως πρόσθετα τροφίμων, συμπληρώματα διατροφής στην κοσμετολογία κλπ., και είναι σχεδόν

αποκλειστικά εισαγόμενα καθώς δεν υπάρχουν μονάδες επεξεργασίες στεμφύλων όχι μόνο στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων αλλά και σε όλη την Ελλάδα.

Η πράξη 5007310 με τίτλο «**Έξυπνη επιλογή & διαχείριση ποικιλιών οίνου με χρήση τεχνολογιών πληροφορικής**» εστιάζει στην πρακτική της «αμπελουργίας ακριβείας» με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών για την υποστήριξη της διαχείρισης των αμπελώνων, όπως μετεωρολογικοί και περιβαλλοντικοί αισθητήρες και η τηλεπισκόπηση, που κάνουν δυνατή τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας της παραγωγής και, παράλληλα, μειώνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Ειδικότερα, η πράξη αφορά στο πρόβλημα της επιλογής της κατάλληλης ποικιλίας ή βιοτύπου αμπελιού, η οποία ταιριάζει στις συγκεκριμένες εδαφοκλιματικές συνθήκες, με σκοπό την αναμπέλωση ήδη υπαρχόντων αμπελώνων με τρόπο τεχνολογικά "έξυπνο" και πρακτικά αποδοτικό. Για το σκοπό αυτό θα πραγματοποιηθούν μετρήσεις της τοπικής διακύμανσης των παραγόντων που επηρεάζουν την απόδοση των αμπελώνων και την ποιότητα των σταφυλιών (εδαφολογικά και μικροκλιματικά χαρακτηριστικά), και στη συνέχεια οι μετρήσεις αυτές, σε συνδυασμό με την απόδοση του εκάστοτε αμπελώνα, θα υποστούν επεξεργασία με χρήση τεχνικών υπολογιστικής νοημοσύνης προκειμένου να δοθούν απαντήσεις σχετικά με την καταλληλότητα των ποικιλιών ή βιοτύπων και την αναγκαιότητα αναμπέλωσης του συγκεκριμένου πεδίου.

Κτηνοτροφικός τομέας (τυροκομεία)

Έχει ενταχθεί ένα έργο που αφορά τον κτηνοτροφικό τομέα με π/υ ΔΔ 100.000 €.

Η πράξη 5007020 με τίτλο «Αξιοποίηση αποβλήτων τυροκομείων για την παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας» εστιάζει στην ανάπτυξη καινοτόμων και αειφόρων βιοδιεργασιών για την αξιοποίηση των αποβλήτων τυροκομείων προς παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας. Ειδικότερα, οι βιοδιεργασίες θα εστιάζουν παράλληλα με την απορρύπανση του εξαιρετικά ρυπογόνου τυρογάλακτος, στην ενζυμική ή/και μικροβιακή βιομετατροπή της λακτόζης του τυρογάλακτος (αφού πρώτα απομονωθεί η περιεχόμενη πρωτεΐνη) και θα περιλαμβάνουν:

- Παραγωγή λυοφιλιωμένων γαλακτικών βακτηρίων, για χρήση ως «ready to use» αρχικής καλλιέργειας.
- Παραγωγή προβιοτικών στελεχών και χρήση τους σε γαλακτοκομικά προϊόντα.
- Χημική ή/και ενζυμική υδρόλυση λακτόζης τυρογάλακτος για παραγωγή, μέσω ζύμωσης, υψηλής προστιθέμενης αξίας βακτηριακής κυτταρίνης (εφαρμογές σε βιομηχανίες χάρτου, τροφίμων, καλλυντικών και ιατρική).
- Ακινητοποίηση στελεχών σε προϊόντα της προτεινόμενης διεργασίας (βακτηριακή κυτταρίνη, πρωτεΐνη τυρογάλακτος) για παραγωγή καινοτόμων γαλακτοκομικών.

2.3 Δράση 1β.1.1: Συνεργασία επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς σε τομείς προτεραιότητας της Περιφέρειας

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 3, η παρούσα Δράση αντιστοιχεί σε Δράση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ και προκύπτει από το αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ", ως υποστηρικτική Δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων. Σημειώνεται ότι δεν αναφέρεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΠΙΝ 2014-2019. Παρακάτω παρατίθεται συνοπτική περιγραφή του δελτίου εξειδίκευσης της δράσης, όπως εγκρίθηκε από την ΕπΠα.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 01 – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1β

Θεματικός στόχος (ΘΣ)	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας
Επενδυτική προτεραιότητα	Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κλπ
Σύνδεση με θεματικές αιρεσιμότητες	T.01.2
Ειδικοί στόχοι	Αύξηση της επιχειρηματικής δαπάνης σε ΕΤΑΚ στους τομείς περιφερειακής εξειδίκευσης της ΠΙΝ
Δείκτες αποτελέσματος	Δαπάνη των επιχειρήσεων για Ε&Α (ως ποσοστό του ΑΕΠ της ΠΙΝ)

ΔΡΑΣΗ 1β.1.1: Συνεργασία επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς σε τομείς προτεραιότητας της Περιφέρειας (Δράση 1β.1.1. ΠΕΠ)

Η συγκεκριμένη δράση αφορά παρεμβάσεις στην κατεύθυνση της προώθησης της έρευνας σε τομείς περιφερειακής προτεραιότητας, όπως στην ενθάρρυνση (ενίσχυση) της συνεργασίας επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων σε θέματα έρευνας και τεχνολογίας, εστιασμένα στον τομέα της αγροδιατροφής. Ενδεικτικά προβλέπεται να ενισχυθούν:

- συμπράξεις ΜΜΕ με ερευνητικούς φορείς για την υλοποίηση κοινών δράσεων Ε&Τ.
- επενδύσεις σε εφαρμοσμένη έρευνα που στοχεύει σε προϊόντική ή διεργασιακή τεχνολογικά οδηγούμενη καινοτομία μεμονωμένων επιχειρήσεων (κουπόνια καινοτομίας για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις), έως τα αρχικά στάδια παραγωγικής επένδυσης (πιλοτικές γραμμές κλπ)
- δράσεις που αφορούν σε ερευνητικά έργα δημόσιου πιλοτικού/επιδεικτικού χαρακτήρα των ΑΕΙ/ΑΤΕΙ κλπ ερευνητικών κέντρων της Περιφέρειας

Έτσι λοιπόν προβλέπεται η ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση κλπ.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε Δράσεις «υψηλής προτεραιότητας», καθώς και «πιλοτικές/επιδεικτικές εφαρμογές», που ανταποκρίνονται στην κάλυψη ουσιαστών αναγκών του τοπικού παραγωγικού

συστήματος, όπως έχουν προκύψει μέσα από την διαδικασία της «επιχειρηματικής ανακάλυψης», ανά τομέα και υλοποιούνται από συνεργασίες ΑΕΙ/ΑΤΕΙ, ερευνητικών κέντρων και ΜΜΕ της Περιφέρειας.

Σε περίπτωση δράσεων που αφορούν σε ερευνητικά έργα δημόσιου πιλοτικού/επιδεικτικού χαρακτήρα που έχουν προκύψει από τη διαδικασία της «επιχειρηματικής ανακάλυψης» και υλοποιούνται από ΑΕΙ/ΑΤΕΙ κλπ ερευνητικά κέντρα της Περιφέρειας, απαραίτητη είναι η συνεργασία/παρακολούθηση με κατά περίπτωση αρμόδιους συλλογικούς παραγωγικούς φορείς (προγραμματική σύμβαση).

Ο συγκεκριμένος τύπος Δράσεων δύναται να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο προώθησης των μηχανισμών Τοπικής Ανάπτυξης με την Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ), στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των ΜΜΕ με έμφαση στην καινοτομία σε θέματα που σχετίζονται με τη RIS. Επίσης, δύναται να αποτελέσει τμήμα των Δράσεων που σχεδιάζεται να υλοποιηθούν μέσω Ολοκληρωμένης Εδαφικής Επένδυσης (ΟΕΕ) στους διάφορους τύπους περιοχών της Περιφέρειας.

Δείκτες εκροής

Κωδικός δείκτη	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχος (2023)
CO26	Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα	Επιχειρήσεις	10
CO27	Έρευνα, καινοτομία: Ιδιωτικές επενδύσεις που συνδυάζονται με δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή σε έργα έρευνας και ανάπτυξης	Ευρώ	2.080.000,00

Χρηματοδοτικό σχήμα

Περιφέρεια Ι.Ν.	
Συνολικό Κόστος (α)	2.080.000,00 €
Δημόσια Δαπάνη (β)	1.250.000,00 €
Ενωσιακή Συνδρομή (γ)	1.000.000,00€
Εθνική Συμμετοχή (δ)	250.000,00€
Ιδιωτική Συμμετοχή (ε)	830.000,00€

Δυνητικοί δικαιούχοι

- Επιχειρηματικοί συνεργατισμοί (συστάδες)
- Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης
- Επαγγελματικοί συνεργατισμοί

Περιγραφή προτεινόμενων δράσεων στο πλαίσιο πρόσκλησης

1. Υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την κάλυψη των τεχνολογικών αναγκών τους / Κουπόνια Καινοτομίας για Μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Η υλοποίηση της πρότασης επιτυγχάνεται με την επιχορήγηση, μέσω της έκδοσης «κουπονιών καινοτομίας», της αγοράς καινοτόμων συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών από φορείς καινοτομίας, που παρέχουν υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας και έντασης γνώσης, όπως

Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα, Ινστιτούτα, κλαδικές εταιρίες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης της ΠΙΝ.

Στο πλαίσιο υλοποίησης της πρότασης, επιδιώκεται η εφαρμογή συγκεκριμένου Σχεδίου Μεταφοράς Τεχνογνωσίας από τους φορείς καινοτομίας προς τις επιχειρήσεις με σκοπό:

- την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών. Ως καινοτόμα θεωρούνται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που παρουσιάζουν νέα ή σημαντικά βελτιωμένα χαρακτηριστικά ή τρόπους χρήσης
- την ανάπτυξη καινοτόμων διαδικασιών παραγωγής ή λειτουργίας των επιχειρήσεων
- την επίλυση προβλημάτων στην παραγωγική διαδικασία με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων

Επιλέξιμες για συμμετοχή στη δράση «Κουπόνια Καινοτομίας για Μικρομεσαίες επιχειρήσεις» μπορεί να είναι επιχειρήσεις της ΠΙΝ οποιασδήποτε μορφής (ατομικές, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΑΕ), που επιθυμούν να συμμετάσχουν στην παρούσα πρόταση και να αιτηθούν την χορήγηση ενός κουπονιού καινοτομίας (1 κουπόνι ανά επιχείρηση καθ' όλη τη διάρκεια της δράσης), ενώ θα πρέπει να έχουν κάποιο συγκεκριμένο θέμα/πρόβλημα το οποίο περιγράφεται και για το οποίο ζητείται η συνδρομή του φορέα καινοτομίας.

Η εξειδίκευση της Δράσης 1α και οι προτάσεις που ήδη υλοποιούνται μπορεί να αποτελέσουν ένα σημαντικό υπόβαθρο ιδεών και μεταφοράς τεχνογνωσίας από τους φορείς καινοτομίας προς τις επιχειρήσεις της ΠΙΝ.

2. Συμπράξεις παραγωγικών και ερευνητικών φορέων της ΠΙΝ σε εστιασμένους ερευνητικούς & τεχνολογικούς τομείς της RIS (αγροδιατροφική αλυσίδα)

Η πρόταση απευθύνεται σε συμπράξεις δυναμικών επιχειρήσεων (επιχειρήσεις του ιδιωτικού ή/ και του δημόσιου τομέα, όπως εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις διαφόρων δραστηριοτήτων και κάθε μεγέθους), ερευνητικών κέντρων, ινστιτούτων, ΑΕΙ, τεχνολογικών, δημόσιων, και άλλων φορέων, για την υλοποίηση έργων Ε&Τ σε εστιασμένους τομείς της RIS των Ιονίων Νήσων, όπως ο αγροδιατροφικός τομέας, με σκοπό την αξιοποίηση των ερευνητικών και τεχνολογικών αποτελεσμάτων από τον παραγωγικό τομέα της ΠΙΝ.

Επιλέξιμες Δραστηριότητες :

- 1) Δράσεις έρευνας και ανάπτυξης,
 - οι οποίες στοχεύουν σε μια σημαντική εξέλιξη πέραν της δεδομένης τρέχουσας κατάστασης της σχετικής τεχνογνωσίας
 - πειραματική ανάπτυξη /επίδειξη νέων τεχνολογιών
- 2) Μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας (κυρίως για την προετοιμασία δράσεων πειραματικής ανάπτυξης)
- 3) Κατοχύρωση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜΜΕ και ερευνητικούς φορείς. Αφορά προϊόντα, έργα ή διαδικασίες που έχει επινοήσει ο φορέας (καινοτόμος ιδέα), τα οποία του παρέχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και επιθυμεί να προστατέψει ως δική του διανοητική ιδιοκτησία (ΔΙ) προτού την δημοσιοποιήσει. Ειδικότερα ως Βιομηχανική ιδιοκτησία νοούνται οι εφευρέσεις (ευρεσιτεχνίες), εμπορικά σήματα, βιομηχανικά σχέδια, νέες ποικιλίες φυτών και γεωγραφικές ενδείξεις προέλευσης.
- 4) Δράσεις προβολής, διάχυσης, συμμετοχής σε διεθνή συνέδρια, εκθέσεις

Ενδεικτικά αντικείμενα έρευνας μπορεί να είναι:

- Υγιεινή διατροφή: ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, καταναλωτική συμπεριφορά
- Ανάπτυξη τροφίμων υψηλής προστιθέμενης αξίας και νέων προϊόντων για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών και προτιμήσεων

- Εφαρμογές των Πράσινων Τεχνολογιών στη Βιομηχανία Τροφίμων
- Εφαρμογές των Πράσινων Τεχνολογιών στον πρωτογενή τομέα
- Αξιοποίηση της βιοτεχνολογίας για τη βιώσιμη παραγωγή και διαχείριση ζωικού κεφαλαίου
- Ανάπτυξη περιβαλλοντικών τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον και μεθόδων διαχείρισης/ αξιοποίησης γεωργικών, βιομηχανικών και αστικών στερεών/ υγρών αποβλήτων και αερίων του θερμοκηπίου με στόχο τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος ή /και την παραγωγή νέων προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας.

2.4 Δράση 3α.1.1: Παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων & υπηρεσιών στον αγροδιατροφικό τομέα καθώς και τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό / καινοτομία σε τομείς προτεραιότητας

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 3, η παρούσα Δράση αντιστοιχεί σε Δράση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ και προκύπτει από το αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ", ως υποστηρικτική Δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων. Σημειώνεται ότι δεν αναφέρεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΠΙΝ 2014-2019. Παρακάτω παρατίθεται συνοπτική περιγραφή του δελτίου εξειδίκευσης της δράσης, όπως εγκρίθηκε από την ΕπΠα.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 03 – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3α

Θεματικός στόχος (ΘΣ)	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων κλπ
Επενδυτική προτεραιότητα	Προώθηση της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής εκμετάλλευσης νέων ιδεών και τη στήριξη της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων μέσω φυτωρίων επιχειρήσεων
Σύνδεση με θεματικές αιρεσιμότητες	T.01.2
Ειδικοί στόχοι	Αύξηση παραγωγικών επενδύσεων σε τομείς περιφερειακής εξειδίκευσης
Δείκτες αποτελέσματος	Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε τομείς της έξυπνης εξειδίκευσης (ευρώ)

ΔΡΑΣΗ 3α.1.1: Παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων & υπηρεσιών καθώς και τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό / καινοτομία σε τομείς προτεραιότητας

Η δράση αναφέρεται σε παρεμβάσεις στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας στον αγροδιατροφικό τομέα της ΠΙΝ που αφορούν στην στήριξη (μέσω της παροχής κινήτρων) υπαρχουσών και ενθάρρυνση δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, οι οποίες πρόκειται να δραστηριοποιηθούν στην παραγωγή νέων προϊόντων/υπηρεσιών καθώς και στον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό τους, με φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο.

Στους ειδικότερους στόχους της πρόσκλησης ενδέχεται να περιλαμβάνονται:

- Η ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας μέσω της παροχής κινήτρων σε τομείς όπως η «αγροδιατροφική αλυσίδα» (παραγωγή και μεταποίηση τυπικών προϊόντων κατά κύριο λόγο ενταγμένων στο «καλάθι της Περιφέρειας», με προτεραιότητα την υιοθέτηση καινοτομικών στοιχείων διαφοροποίησης)

- ενίσχυση για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση καινοτόμων τρόπων συσκευασίας, αποθήκευσης και διακίνησης προϊόντων αγροδιατροφής

Ειδική μέριμνα⁶ θα ληφθεί για:

ενθάρρυνση και ενίσχυση της δημιουργίας νέων καινοτομικών επιχειρήσεων (τεχνολογική και μη τεχνολογική καινοτομία) από νέους επιχειρηματίες (**Καινοτόμος Νεανική Επιχειρηματικότητα**).

Ο συγκεκριμένος τύπος Δράσεων δύναται να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο προώθησης των μηχανισμών Τοπικής Ανάπτυξης με την Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ), στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των ΜΜΕ με έμφαση στην καινοτομία σε θέματα που σχετίζονται με τη RIS. Επίσης, δύναται να αποτελέσει τμήμα των Δράσεων που σχεδιάζεται να υλοποιηθούν μέσω Ολοκληρωμένης Εδαφικής Επένδυσης (ΟΕΕ) στους διάφορους τύπους περιοχών της Περιφέρειας.

Δείκτες εκροής

Κωδικός δείκτη	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχος 2023
C001	Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη	επιχειρήσεις	100
C005	Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός νέων επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη	επιχειρήσεις	25
C002	Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις	75
C008	Παραγωγικές επενδύσεις: Αύξηση της απασχόλησης στις επιχειρήσεις που λαμβάνουν ενίσχυση	Ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης	72,5

Χρηματοδοτικό σχήμα

Περιφέρεια Ι.Ν.	
Συνολικό Κόστος (α)	15.000.000,00 €
Δημόσια Δαπάνη (β)	10.000.000,00 €⁷
Ενωσιακή Συνδρομή (γ)	8.000.000,00 €
Εθνική Συμμετοχή (δ)	2.000.000,00 €
Ιδιωτική Συμμετοχή (ε)	5.000.000,00 €

Δυνητικοί δικαιούχοι

Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης

⁶ Ενδεχομένως με διακριτό τμήμα στο πλαίσιο ενιαίας Πρόσκλησης ή με ξεχωριστή Πρόσκληση

⁷ Τα 2.700.000,00 € Δ.Δ. επιμερίζονται ως εξής: α) 2.025.000,00 € για ενίσχυση επιχειρηματικότητας σε τομείς RIS και β) 675.000,00 € για ενίσχυση νεανικής καινοτόμου επιχειρηματικότητας σε τομείς RIS κλπ με χρήση του άρθρου 22 του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού

Περιγραφή προτεινόμενων δράσεων στο πλαίσιο πρόσκλησης

Νέες μέθοδοι μεταποίησης και εμπορίας, με την υιοθέτηση καινοτομικών στοιχείων διαφοροποίησης της παραγωγής και του τρόπου συσκευασίας, αποθήκευσης και διακίνησης προϊόντων αγροδιατροφής, κατά κύριο λόγο ενταγμένων στο «καλάθι της Περιφέρειας».

Η δράση επιδιώκει τον μετασχηματισμό της μεταποιητικής παραγωγικής βάσης της ΠΙΝ προς νέα ή διαφοροποιημένα προϊόντα και μεταποιητικές υπηρεσίες, καθώς και την ενίσχυση της εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας, ως βασικής επιλογής για την παραγωγική αναβάθμισή της προς αγαθά και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας, με ποιότητα, περιβαλλοντική ευαισθησία, ενσωμάτωση γνώσης και καινοτομίας.

Η δράση σχεδιάζεται για υφιστάμενες μεταποιητικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις ή υπό σύσταση επιχειρήσεις, σε επιλέξιμους ΚΑΔ των στρατηγικών τομέων προτεραιότητας, κυρίως σε μεταποιητικές δραστηριότητες αλλά και σε άλλες σχετικές δραστηριότητες, όπως ο τομέας της εφοδιαστικής αλυσίδας.

Επιλέξιμες θα είναι ενέργειες μετασχηματισμού της παραγωγικής βάσης των μεταποιητικών επιχειρήσεων με νέες (ή και πιλοτικές) παραγωγικές διαδικασίες, νέα προϊόντα με έμφαση την κάλυψη άμεσων αναγκών της αγοράς και εισαγωγή, στην διαδικασία παραγωγής – διάθεσής τους, διαδικασιών υψηλής τεχνολογικής καινοτομίας. Η τεχνολογική καινοτομία πρέπει να βασίζεται στα αποτελέσματα νέων τεχνολογικών εξελίξεων, νέων συνδυασμών υπάρχουσών τεχνολογιών ή στη χρησιμοποίηση άλλου είδους γνώσεων που αποκτήθηκαν από την επιχείρηση.

Ενδεικτικά, ενέργειες τεχνολογικής καινοτομίας προϊόντος / διαδικασίας στις μεταποιητικές επιχειρήσεις του αγροτικού τομέα αφορούν, μεταξύ των άλλων, σε:

- Χρήση νέων φιλικών προς το περιβάλλον υλικών
- Προϊόντα βιοτεχνολογίας
- Προϊόντα για την παροχή προστασίας του χρήστη ή περιβάλλοντος
- Συστήματα ολικής διαχείρισης απορριμμάτων ή αποβλήτων
- Αξιοποίηση απορριμμάτων / αποβλήτων.
- Ενεργειακή αποτελεσματικότητα / Μείωση ενεργειακής κατανάλωσης κατά την παραγωγή προϊόντων και συναφών υπηρεσιών.
- Ενσωμάτωση «πράσινων» τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία
- Μέθοδος μέτρησης και ελέγχου διαδικασιών ή/και ποιότητας των προϊόντων με αισθητήρες
- Συστήματα που μετρούν και ελέγχουν τα αποθέματα των προϊόντων
- Εισαγωγή μεθόδων που στηρίζονται σε ψηφιακές τεχνολογίες για την ανάπτυξη της παραγωγής (π.χ. αυτοματοποιημένη γραμμή παραγωγής)
- Ψηφιακός χειρισμός προϊόντων
- Τα πιστοποιητικά ISO ή η εισαγωγή συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου ποιότητας είναι τεχνολογική καινοτομία μόνο όταν συνδέονται άμεσα με την εισαγωγή νέων ή σημαντικά βελτιωμένων διαδικασιών.

2.5 Δράση 3α.1.2: Δημιουργία δικτύων στον αγροδιατροφικό τομέα

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 3, η παρούσα Δράση αντιστοιχεί σε Δράση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ και προκύπτει από το αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ", ως υποστηρικτική Δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων. Σημειώνεται ότι δεν αναφέρεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΠΙΝ 2014-2019. Παρακάτω παρατίθεται συνοπτική περιγραφή του δελτίου εξειδίκευσης της δράσης, όπως εγκρίθηκε από την ΕπΠα.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 03 – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3α

Θεματικός στόχος (ΘΣ)	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων κλπ
Επενδυτική προτεραιότητα	Προώθηση της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής εκμετάλλευσης νέων ιδεών και τη στήριξη της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων μέσω φυτωρίων επιχειρήσεων
Σύνδεση με θεματικές αιρεσιμότητες	T.01.2
Ειδικοί στόχοι	Αύξηση παραγωγικών επενδύσεων σε τομείς περιφερειακής εξειδίκευσης
Δείκτες αποτελέσματος	Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε τομείς της έξυπνης εξειδίκευσης (ευρώ)

ΔΡΑΣΗ 3α.1.2: Δημιουργία δικτύων με επίκεντρο τον τουρισμό, τον πολιτισμό & την αγροδιατροφική αλυσίδα

Προβλέπονται δράσεις ενίσχυσης της δημιουργίας παραγωγικών δικτύων που προάγουν τη συνεργασία, ιδιαίτερα εντός ή/και μεταξύ των τομέων της περιφερειακής οικονομίας που εμφανίζουν συγκριτικό πλεονέκτημα, όπως η αγροδιατροφή.

Τα δίκτυα μπορούν να προωθούν διάφορες μορφές συνεργασίας, τόσο «κάθετης» (μεταξύ διαφορετικών τομέων) όσο και «οριζόντιας» (μεταξύ ομοειδών επιχειρήσεων), με τοπική, περιφερειακή και διεθνή εμβέλεια, όπως για παράδειγμα δίκτυα επιχειρήσεων τουριστικού τομέα με παραγωγούς τοπικών προϊόντων της Περιφέρειας. Η πολλαπλή συνεργασία (ανάπτυξη κοινών υποδομών & υπηρεσιών, κοινή προβολή και προώθηση προϊόντων, συμβουλευτική & υποστήριξη κλπ) αναμένεται να δημιουργήσει πρόσθετη αξία και οφέλη, όπως τον περιορισμό του κόστους παραγωγής και διακίνησης, για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις. τομέων προτεραιότητας (RIS).

Ενδεικτικές επίσης παρεμβάσεις στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας είναι να αναπτυχθούν δίκτυα συνεργασίας αγροτικών εκμεταλλεύσεων και μεταποιητικών μονάδων παραγωγής τοπικών προϊόντων, όπως. δικτύωση τυροκόμων και κτηνοτρόφων ορεινής Κεφαλονιάς, δίκτυο οινοποιών, άτυπο δίκτυο «Η Κέρκυρα Παράγει» και διάφορες άλλες τοπικές παραγωγικές δικτυώσεις, για τη δημιουργία κοινών υπηρεσιών και υποδομών μικρής κλίμακας με

σκοπό τη διευκόλυνση της προώθησή τους στην αγορά (κοινή προβολή προϊόντων, συσκευαστήρια, «αγορές βιολογικών προϊόντων», δημοπρατήρια κλπ)

Ο συγκεκριμένος τύπος Δράσεων μπορεί να τροφοδοτήσει την Μακρο-περιφερειακή Στρατηγική προκειμένου να προωθηθεί η εξωστρέφεια των επιχειρήσεων και επαγγελματιών του κλάδου και η σύνδεσή τους με νέες αγορές.

Δείκτες εκροής

Κωδικός δείκτη	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχος 2023
T2703	Αριθμός Επιχειρηματικών συνεργατικών δικτύων	Δίκτυα επιχειρήσεων	10

Χρηματοδοτικό σχήμα

Περιφέρεια Ι.Ν.	
Συνολικό Κόστος (α)	2.727.272,00 €
Δημόσια Δαπάνη (β)0	1.500,00 €
Ενωσιακή Συνδρομή (γ)	1.200.000,00 €
Εθνική Συμμετοχή (δ)	800.000,00€
Ιδιωτική Συμμετοχή (ε)	1.227.272,00€

Δυνητικοί δικαιούχοι

Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης

Περιγραφή προτεινόμενων δράσεων στο πλαίσιο πρόσκλησης

Ενίσχυση υφιστάμενων και υπό ίδρυση επιχειρήσεων για δημιουργία συνεργατικών σχημάτων (clusters)

Λαμβάνοντας υπόψη την αδυναμία των επιχειρήσεων της ΠΙΝ να επενδύσουν μεμονωμένα στην Έρευνα – Τεχνολογία – Καινοτομία για την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών με υψηλή προστιθέμενη αξία, είναι ανάγκη να προωθηθούν μέθοδοι συνεργασίας και κοινές δράσεις μεταξύ διαφορετικών παραγόντων του αγροδιατροφικού τομέα, με σκοπό την επίλυση σύνθετων προβλημάτων που προκύπτουν κατά τη διαδικασία παραγωγής, μεταποίησης και διάθεσης των προϊόντων.

Στόχος της πρότασης αυτής είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, ενίσχυση της απασχόλησης και της ποιότητας ζωής μέσω της υλοποίησης έργων Ε&Τ σε συγκεκριμένους τομείς και δραστηριότητες που:

α/ ενδιαφέρουν τον παραγωγικό ιστό της Περιφέρειας και θα συμβάλουν άμεσα ή έμμεσα στην παραγωγή νέων ή βελτιωμένων προϊόντων και υπηρεσιών, αλλά και στη διείσδυση σε νέες αγορές,

β/ υποστηρίζουν τις ανάγκες της κοινωνίας και της πολιτικής στον αγροδιατροφικό τομέα και

γ/ παράγουν νέα γνώση που μπορεί να αξιοποιηθεί.

Η πρόταση αφορά στην προώθηση μεθόδων συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών παραγόντων του γεωργικού τομέα, της αλυσίδας τροφίμων και λοιπών δρώντων, δηλαδή στην ενίσχυση των επιχειρήσεων του τομέα της αγροδιατροφής για ανάπτυξη συνεργασιών στην κατεύθυνση της ανταγωνιστικότητας των παρεχόμενων προϊόντων ή και υπηρεσιών του τομέα, και την δημιουργία αγροδιατροφικών αλυσίδων αξίας.

Ειδικότερα, αφορά στην ενίσχυση για δημιουργία **cluster** διαχείρισης της εφοδιαστικής αλυσίδας στον τομέα αγροδιατροφής με χρηματοοικονομική και τεχνική υποστήριξη. Σκοπός της δράσης είναι η υποστήριξη υφιστάμενων αλλά και νέων επιχειρήσεων του αγροδιατροφικού τομέα της ΠΙΝ, που σκοπεύουν να αναπτυχθούν τόσο στην εσωτερική όσο και στην εξωτερική αγορά.

Σημαντικές προϋποθέσεις για τους στόχους αυτούς αποτελούν:

- η αποτελεσματική σύνδεση των παραγωγικών φορέων,
- η δημιουργία συνεργασιών στη βάση βέλτιστης λειτουργίας τροφοδοτικών αλυσίδων «από το χωράφι στο ράφι»,
- η δημιουργία στρατηγικών συμμαχιών και συνεργατικών σχηματισμών επιχειρήσεων “clusters”, παραδοσιακής ή έξυπνης εκδοχής τους, η οποία ενσωματώνει τη χρήση νέων τεχνολογιών, από την αγροτική παραγωγή μέχρι τη μεταποίηση και τα κανάλια διανομής και διάθεσης,
- ο συντονισμός και η συνεργασία μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα και το χτίσιμο αμοιβαίας εμπιστοσύνης

Στο πλαίσιο της προβολής των αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ, αποκτά μείζονα σημασία η σύνδεσή της με τον τριτογενή τομέα των υπηρεσιών στα εστιατόρια, τα ξενοδοχεία και εν γένει τον τουρισμό. Η αποτελεσματική σύνδεση διατροφής και τουρισμού αποτελεί βασικό μέσο και προϋπόθεση για την ανάδειξη των προϊόντων, δημιουργώντας και αυτό προστιθέμενη αξία και αναπτυξιακή δυναμική στο φάσμα της παραγωγής τροφίμων.

Στην υλοποίηση της πρότασης μπορούν να συμμετέχουν οι παρακάτω φορείς της ΠΙΝ:

- Η «Αγοροδιατροφική Σύμπραξη» που αποτελεί έναν σύγχρονο και ισχυρό συλλογικό φορέα με αυξημένες δυνατότητες δράσης, μέσω του οποίου μπορούν να υλοποιηθούν οι στόχοι υποστήριξης και προώθησης των αγροτικών προϊόντων του “καλαθιού” της ΠΙΝ.
- Οι Δήμοι
- Τα Εμποροβιοτεχνικά Επιμελητήρια
- Τα Πανεπιστήμια, τα ΤΕΙ και οποιοδήποτε άλλο τριτοβάθμιο εκπαιδευτικό ίδρυμα λειτουργεί και έχει έδρα την ΠΙΝ
- Οι Συλλογικές Αγροτικές Οργανώσεις
- Οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί, οι Ομάδες Παραγωγών και οι οργανώσεις των Νέων Αγροτών
- Οι επιχειρήσεις του εμπορίου, της τυποποίησης και μεταποίησης, του τουρισμού και της εστίασης, καθώς και οι φορείς των καταναλωτών

Στο πλαίσιο των συνεργατικών σχημάτων (**clusters**) μπορούν να αναληφθούν οι παρακάτω δράσεις:

- Η εκθεσιακή, έντυπη, ραδιοτηλεοπτική και διαδικτυακή προβολή και προώθηση των τοπικών προϊόντων στην Ελλάδα και το εξωτερικό
- Η δικτύωση, συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών με ελληνικούς και ξένους φορείς
- Η προώθηση καινοτόμων δράσεων και πρακτικών, όπως η συμβολαιακή γεωργία
- Η παροχή γνωμοδοτήσεων και η διατύπωση προτάσεων και εισηγήσεων αγροδιατροφικού αντικειμένου
- Το Ηλεκτρονικό καλάθι αγροτικών προϊόντων και η δημιουργία αντίστοιχου ιστότοπου (portal)
- Το Παρατηρητήριο Αγροτικών Προϊόντων στην Περιφέρεια
- Η πιστοποίηση των τοπικών προϊόντων και η δημιουργία Τοπικών Συμφώνων Ποιότητας (Τ.Σ.Π.)
- Η συμβολή στη δημιουργία ειδικού σήματος και λογότυπου για τα προϊόντα της Περιφέρειας
- Η εκπόνηση μελετών και ερευνητικών προγραμμάτων.

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020 (ΠΑΑ)

Στο παρόν κεφάλαιο παρατίθεται περαιτέρω εξειδίκευση των μέτρων/υπομέτρων/δράσεων του ΠΑΑ που δύναται να στηρίξουν την ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα της ΠΙΝ, όπως έχει σχεδιαστεί στη RIS3, στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΠΙΝ 2014-2019 και στο επικαιροποιημένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ». Για κάθε μέτρο/υπομέτρο/δράση του ΠΑΑ που αποτελεί αντικείμενο της μελέτης αναλύονται με συνοπτικό και κατανοητό τρόπο η περιγραφή της δράσης, η περιοχή παρέμβασης, το είδος στήριξης, οι δικαιούχοι, οι επιλέξιμες δαπάνες, τα ποσά και ποσοστά στήριξης, οι δείκτες εκροής και ο προϋπολογισμός.

Για τις δράσεις του ΠΑΑ που υπάρχει υλοποίηση, γίνεται λεπτομερής αναφορά στην περίπτωση της ΠΙΝ. Για την καλύτερη κατανόηση των διαδικασιών του ΠΑΑ έχει συμπεριληφθεί επεξηγηματικό υποκεφάλαιο σχετικά με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος. Τέλος επειδή για πρώτη φορά εκχωρούνται πόροι του ΠΑΑ στις Περιφέρειες έχει συμπεριληφθεί υποκεφάλαιο που αναφέρεται στην εκχώρηση για την περίπτωση της ΠΙΝ.

Αναλυτικότερα το παρόν Κεφάλαιο περιλαμβάνει τα ακόλουθα δεκατρία υποκεφάλαια:

- Το υποκεφάλαιο «**3.1 Γενικά**», που αναφέρεται στα βασικά στοιχεία του ΠΑΑ και πιο συγκεκριμένα στη στήριξη του αγροδιατροφικού τομέα της ΠΙΝ.
- Τα υποκεφάλαια **3.2 – 3.10**, όπου παρατίθεται περαιτέρω εξειδίκευση των μέτρων/υπομέτρων/δράσεων του ΠΑΑ που δύναται να στηρίξουν την ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα της ΠΙΝ.
- Το υποκεφάλαιο «**3.11 Εκχώρηση Διαχείρισης και Υλοποίησης ΠΑΑ**», όπου παρατίθεται συνοπτική περιγραφή της εκχώρησης μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ στις Περιφέρειες και αναλυτική περιγραφή σε ότι αφορά στην ΠΙΝ.
- Το υποκεφάλαιο «**3.12 Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου ΠΑΑ 2014-2020**», όπου περιγράφονται οι διαδικασίες διαχείρισης και ελέγχου των μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ ανά Κατηγορία Παρέμβασης.
- Το υποκεφάλαιο «**3.13 Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών**», όπου περιγράφεται ο χρονοπρογραμματισμός των ενεργειών για κάθε μέτρο/υπομέτρο/δράση του ΠΑΑ που απαιτούνται για να εκδοθεί Πρόσκληση.

3.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η Αγροτική Ανάπτυξη είναι ο δεύτερος Πυλώνας της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), που εξασφαλίζει για τα Κράτη Μέλη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, την οποία διαχειρίζονται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο μέσω πολυετών, συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ). Στα 28 ΚΜ έχουν εγκριθεί και υλοποιούνται 118 ΠΑΑ. Τα ΠΑΑ

συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)⁸, το οποίο είναι ένα από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) της ΕΕ.

Η Ελλάδα κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020 υλοποιεί ένα εθνικό ΠΑΑ, σημαντικό τμήμα του οποίου έχει εκχωρηθεί προς υλοποίηση στις 13 Περιφέρειες της χώρας. Το ΠΑΑ χρηματοδοτεί Δράσεις στο πλαίσιο των έξι προτεραιοτήτων της Αγροτικής Ανάπτυξης, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανταγωνιστικότητα του αγροτικού τομέα και στην αποκατάσταση, διατήρηση και βελτίωση των οικοσυστημάτων που σχετίζονται με τη γεωργία. Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης εξειδικεύονται Δράσεις του ΠΑΑ για την ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα, που συμβάλλουν στις προτεραιότητες Π1, Π2, Π3, Π4 και Π6:

Προτεραιότητα 1 (Π1): Μεταφορά γνώσης και καινοτομίας στη γεωργία, τη δασοκομία και τις αγροτικές περιοχές

Το ΠΑΑ θα ενισχύσει 435 σχέδια συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας, στηρίζοντας παράλληλα την ανάπτυξη συνεργασιών της εφοδιαστικής αλυσίδας στον αγροδιατροφικό τομέα. Περίπου 86.640 θέσεις κατάρτισης θα διατεθούν για την ενίσχυση της μεταφοράς γνώσης στους τομείς της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, των καινοτόμων τεχνολογιών και της έρευνας για να ενθαρρυνθεί η πρακτική εφαρμογή στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις και στα δάση.

Προτεραιότητα 2 (Π2): Ενίσχυση της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών.

Το ΠΑΑ θα στηρίξει 23.900 γεωργικές εκμεταλλεύσεις μέσω της παροχής κατ' αποκοπής ενίσχυσης σε νέους γεωργούς, που θα υλοποιήσουν επιχειρηματικό σχέδιο και περίπου 6.300 γεωργικές εκμεταλλεύσεις μέσω στήριξης για την αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό τους. Οι νέοι γεωργοί θα επωφεληθούν από την παροχή κατάρτισης και από υψηλότερα ποσοστά ενίσχυσης για τις επενδύσεις τους σε σχετικά μέτρα του ΠΑΑ.

Προτεραιότητα 3 (Π3): Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία.

Περισσότερες από 8.300 γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα λάβουν στήριξη για τη συμμετοχή τους σε συστήματα ποιότητας, τη δημιουργία βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού και την ανάπτυξη τοπικών αγορών και 600 επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα θα λάβουν ενίσχυση για επενδύσεις στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας

Προτεραιότητα 4 (Π4): Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία.

Στόχος του ΠΑΑ είναι το 10% της γεωργικής γης να ενταχθεί σε συμβόλαια για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, το 12% για τη βελτίωση της διαχείρισης υδάτων και το 11% για τη διαχείριση του εδάφους. Ένα μικρό ποσοστό της δασικής γης θα ενταχθεί σε Δράσεις για δάσωση και δημιουργία γεωργοδασοκομικών συστημάτων.

Προτεραιότητα 6 (Π6): Κοινωνική ένταξη και τοπική ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές.

Σχεδόν ο μισός αγροτικός πληθυσμός της Ελλάδας αναμένεται να καλυφθεί από Δράσεις προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης CLLD με στόχο στη δημιουργία 2.000 νέων θέσεων εργασίας.

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ.1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ.1698/2005 του Συμβουλίου

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η συσχέτιση/αντιστοίχιση των παρεμβάσεων του ΠΑΑ 2014-2020, με τις δράσεις για τη στήριξη του αγροδιατροφικού τομέα, που περιγράφονται στη RIS3 της ΠΙΝ, στο ΕΠ ΠΙΝ 2014-2019 καθώς και με τις δράσεις προώθησης που περιλαμβάνονται στο αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ".

Πίνακας 4: Συσχέτιση παρεμβάσεων ΠΑΑ με Δράσεις RIS3, ΕΠ ΠΙΝ και Καλαθιού ΠΙΝ για τον αγροδιατροφικό τομέα.

Α/Α	Μέτρο/ Υπομέτρο/ Δράση ΠΑΑ 2014-2020	Δράση RIS3	Δράσεις ΕΠ ΠΙΝ	Καλάθι ΠΙΝ	Συνολικός Π/Υ (RIS3/ΕΠ ΠΙΝ/ Εκτιμώμενος Καλαθιού) (Δ.Δ.) €
1	M01.1	Δεν αναφέρεται στη RIS3	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δράση Καλαθιού	250.000
2	M01.2	Δράση 1.1.1.β: Μεταφορά γνώσης μέσω δράσεων επιδείξης στον τομέα της αγροδιατροφής (ΠΑΑ)	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δράση Καλαθιού	300.000
3	M01.3	Δεν αναφέρεται στη RIS3	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δράση Καλαθιού	100.000
4	M02.1	Δεν αναφέρεται στη RIS3	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δράση Καλαθιού	3.000.000
5	M03.1	Δράση 1.2.1.α: Συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης & βιολογικά πρότυπα (ΠΑΑ) & Δράση 1.3.1.β: Πιστοποίηση προϊόντων αγροδιατροφής (ΠΑΑ)	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δράση Καλαθιού	300.000
6	M03.2	Δράση 1.2.1.α: Συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης & βιολογικά πρότυπα (ΠΑΑ) & Δράση 1.3.1.β: Πιστοποίηση προϊόντων αγροδιατροφής (ΠΑΑ)	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δράση Καλαθιού	200.000
7	M04.1	Δράση 1.2.1.ε: Παραγωγή τυπικών προϊόντων αγροδιατροφής(ΠΑΑ)	3219 - Υπομέτρο 04.1	Δράση Καλαθιού	9.400.000
8	M04.2	Δράση 1.2.1.γ: Μεταποίηση αγρο-διατροφικών προϊόντων (κυρίως πρώτη μεταποίηση) (ΠΑΑ) & Δράση 1.3.1.α:Συσκευασία και Τυποποίηση προϊόντων αγροδιατροφής (ΠΑΑ)	3225 - Δράση 04.2.1 & 3226 - Δράση 04.4.2	Δράση Καλαθιού	4.000.000
9	M04.3.5	Δράση 1.2.1.στ: Υποδομές μικρής κλίμακας για τη κτηνοτροφία(ΠΑΑ)	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δεν αναφέρεται στο Καλάθι	3.000.000
10	M06.1	Δράση 1.2.1.δ: Παραγωγή τυπικών προϊόντων από νέους αγρότες (ΠΑΑ)	32120 -Υπομέτρο 06.1	Δεν αναφέρεται στο Καλάθι	6.500.000
11	M06.3	Δράση 1.2.1.δ: Παραγωγή τυπικών προϊόντων από νέους αγρότες (ΠΑΑ)	32121-Υπομέτρο 06.3	Δεν αναφέρεται στο Καλάθι	900.000
12	M09	Δεν αναφέρεται στη RIS3	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δράση Καλαθιού	750.000
13	M11	Δράση 1.2.1.α: Συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης & βιολογικά πρότυπα (ΠΑΑ)	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δεν αναφέρεται στο Καλάθι	3.000.000
14	M16.1-16.2	Δράση 1.1.1.δ :Συμπράξεις στον αγροδιατροφικό τομέα (καλλιέργειες) (ΠΑΑ)	32122 -Υπομέτρο 16.1	Δεν αναφέρεται στο Καλάθι	1.000.000
15	M16.1-16.5	Δράση 1.3.1.δ: Δικτύωση και συνεργασίες στον αγροδιατροφικό τομέα (καλλιέργεια/ εκτροφή& πρώτη μεταποίηση) (ΠΑΑ)	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δεν αναφέρεται στο Καλάθι	700.000
16	M16.4	Δράση 1.3.1.δ: Δικτύωση και συνεργασίες στον αγροδιατροφικό τομέα (καλλιέργεια/ εκτροφή& πρώτη μεταποίηση) (ΠΑΑ)	32123 -Υπομέτρο 16.4	Δράση Καλαθιού	300.000
17	M16.3 (19.2)	Δράση 1.3.1.δ: Δικτύωση και συνεργασίες στον αγροδιατροφικό τομέα (καλλιέργεια/εκτροφή & πρώτη μεταποίηση) (ΠΑΑ)	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δεν αναφέρεται στο Καλάθι	250.000
18	M16.6 (19.2)	Δράση 1.3.1.δ: Δικτύωση και συνεργασίες στον αγροδιατροφικό τομέα (καλλιέργεια/εκτροφή & πρώτη μεταποίηση) (ΠΑΑ)	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δεν αναφέρεται στο Καλάθι	250.000
19	M19.2	Δεν αναφέρεται στη RIS3	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δράση Καλαθιού	200.000
20	M19.3	Δεν αναφέρεται στη RIS3	Δεν αναφέρεται στο ΕΠ ΠΙΝ	Δράση Καλαθιού	200.000
Σύνολο (Δ.Δ.) €					34.600.000

3.2 Μέτρο 01: Δράσεις μετάδοσης γνώσεων και ενημέρωσης

Γενική Περιγραφή του Μέτρου

Στο πλαίσιο του μέτρου αυτού, προγραμματίζονται Δράσεις μεταφοράς γνώσης και ενημέρωσης με στόχο την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού

- που απασχολείται στους τομείς της γεωργίας και κτηνοτροφίας
- των πολύ μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, των οποίων το αποτέλεσμα είναι επίσης γεωργικό προϊόν
- και του δασικού τομέα.

Στόχος, κυρίως, είναι η κατάρτιση γεωργών και κτηνοτρόφων, έτσι ώστε να τους δοθούν οι απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να γίνουν επιχειρηματίες αγρότες, οι οποίοι συνειδητά θα αποφασίζουν για τις γεωργικές τους εκμεταλλεύσεις, με σκοπό την αύξηση της ανταγωνιστικότητας του αγροδιατροφικού συστήματος, την αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων και την εισαγωγή καινοτομίας στην παραγωγική διαδικασία.

M01.1.1 Δράσεις κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων για νέους γεωργούς και μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, η παρούσα Δράση δεν αντιστοιχεί σε κάποια Δράση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ ή του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ, ωστόσο προκύπτει από το αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ", ως υποστηρικτική Δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων.

Γενική Περιγραφή

Μέσω της παρούσας Δράσης θα πραγματοποιηθούν οι ακόλουθες ενέργειες

- **Τυπικά προγράμματα** επαγγελματικής κατάρτισης, από 90-150 ώρες
- **Ομάδες συζήτησης** με μέσο όρο 10 συμμετέχοντες, που θα αντιπροσωπεύουν τις επιχειρήσεις/εκμεταλλεύσεις κάθε περιοχής. Οι ομάδες θα συντονίζονται από έναν τοπικά υπεύθυνο – εξειδικευμένο εκπαιδευτή, ο οποίος θα ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους και να αναδείξουν τις ανάγκες τους, μέσω της συμμετοχικής παρατήρησης
- **Πιλοτικά εργαστήρια** 3-5 ημερών, με ομάδες έως 15 ατόμων ανά θεματική, για την επικαιροποίηση και τη διαρκή παροχή και διάχυση της γνώσης και κυρίως των αποτελεσμάτων των επιχειρησιακών ομάδων ΕΣΚ

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η χώρα

Είδος Στήριξης

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο ως επιχορήγηση με τη μορφή επιστροφής επιλέξιμων δαπανών, που όντως πραγματοποιήθηκαν και καταβλήθηκαν και δικαιολογούνται από τους όρους και τους στόχους των εγκεκριμένων πράξεων καθώς και από εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά στοιχεία ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας.

Δικαιούχοι

Η Δράση θα υλοποιηθεί από τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ» με αυτεπιστασία.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Επιλέξιμες είναι δαπάνες:

- Αποζημίωσης εκπαιδευτών και λοιπού προσωπικού που αφορούν αποκλειστικά στην υλοποίηση της σχετικής ενέργειας.
- Μετακίνησης, διαμονής και διατροφής του προσωπικού (εκπαιδευτών και διοικητικού προσωπικού), που είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της Δράσης.
- Απαραίτητες για την υλοποίηση της κατάρτισης και των λοιπών Δράσεων απόκτησης δεξιοτήτων (ατομική καθοδήγηση, εργαστήρια), όπως υλικό κατάρτισης (έντυπο, ηλεκτρονικό κ.α.), υλικά πρακτικής άσκησης, δαπάνες που συνδέονται με τις εγκαταστάσεις όπου γίνεται η Δράση, κ.λπ.
- Λειτουργικές δαπάνες (βάσει του άρθρου 61 Καν. (ΕΕ) 1305/2013), οι οποίες αφορούν αποκλειστικά και μόνο την υλοποίηση των σχετικών ενεργειών, μεταξύ των οποίων και δαπάνες τακτικής επιμόρφωσης του προσωπικού.
- Μετακίνησης, διαμονής και διαβίωσης των συμμετεχόντων.
- Δαπάνες ανατροφοδότησης και αξιολόγησης της Δράσης από τους ωφελούμενους.
- Οι επιλέξιμες δαπάνες καταβάλλονται στο δικαιούχο – πάροχο κατάρτισης, ο οποίος επιστρέφει στους συμμετέχοντες τις δαπάνες που έχουν καταβάλλει.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ποσοστό στήριξης είναι 100% των επιλέξιμων δαπανών.

M01.1.2 Δράσεις κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση μέτρων του ΠΑΑ

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, η παρούσα Δράση δεν αντιστοιχεί σε κάποια Δράση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ ή του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ, ωστόσο προκύπτει από το αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ" ως υποστηρικτική δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων.

Γενική Περιγραφή

Θα πραγματοποιηθούν ενέργειες κατάρτισης και απόκτησης δεξιοτήτων δικαιούχων που εντάσσονται στα μέτρα M03, M04, M08, M09, M10 του ΠΑΑ από πάροχο κατάρτισης που θα προκύψει από σχετικό διαγωνισμό. Οι ενέργειες θα είναι:

- Προγράμματα κατάρτισης, διάρκειας από 45 έως 150 ώρες.
- Προγραμμάτων για την κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείτε στον τομέα των Δασών.
- Πιλοτικά εργαστήρια - συζήτηση σε μικρές ομάδες έως 10 ατόμων, σε συγκεκριμένες θεματικές ενότητες.
- Υπάρχει η δυνατότητα ατομικής καθοδήγησης, κατά κύριο λόγο σε εν δυνάμει δικαιούχους των ενισχύσεων για το περιβάλλον και το κλίμα, κατά την είσοδό τους στο M10.

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η χώρα

Είδος Στήριξης

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο με τη μορφή επιστροφής επιλέξιμων δαπανών, που όντως πραγματοποιήθηκαν και καταβλήθηκαν και δικαιολογούνται από τους όρους και τους στόχους των εγκεκριμένων πράξεων καθώς και από εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά στοιχεία ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας.

Δικαιούχοι

Δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς, με νομική οντότητα, οι οποίοι επιλέγονται να παρέχουν επαγγελματική κατάρτιση και να υλοποιούν δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων, προς όφελος των ατόμων που απασχολούνται στο γεωργικό (συμπεριλαμβανομένων των γεωργικών εργατών και των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις που μεταποιούν και εμπορεύονται γεωργικά προϊόντα) και στο δασικό τομέα.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Επιλέξιμες είναι δαπάνες:

- Αποζημίωσης εκπαιδευτών και λοιπού προσωπικού που αφορούν αποκλειστικά στην υλοποίηση της σχετικής ενέργειας.
- Μετακίνησης, διαμονής και διατροφής του προσωπικού (εκπαιδευτών και διοικητικού προσωπικού), που είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της δράσης.
- Απαραίτητες για την υλοποίηση της κατάρτισης και των λοιπών δράσεων απόκτησης δεξιοτήτων (ατομική καθοδήγηση, εργαστήρια), όπως υλικό κατάρτισης (έντυπο, ηλεκτρονικό

κ.α.), υλικά πρακτικής άσκησης, δαπάνες που συνδέονται με τις εγκαταστάσεις όπου γίνεται η δράση κ.λπ.

- Λειτουργικές δαπάνες (βάσει του άρθρου 61 Καν. (ΕΕ) 1305/2013), οι οποίες αφορούν αποκλειστικά και μόνο την υλοποίηση των σχετικών ενεργειών, μεταξύ των οποίων και δαπάνες τακτικής επιμόρφωσης του προσωπικού.
- Μετακίνησης, διαμονής και διαβίωσης των συμμετεχόντων.
- Δαπάνες ανατροφοδότησης και αξιολόγησης της δράσης από τους ωφελούμενους.

Οι επιλέξιμες δαπάνες καταβάλλονται στο δικαιούχο – πάροχο κατάρτισης, ο οποίος επιστρέφει στους συμμετέχοντες τις δαπάνες που έχουν καταβάλλει.

Όροι επιλεξιμότητας

Είναι νομικό πρόσωπο ή λειτουργεί στο πλαίσιο νομικού προσώπου, στους σκοπούς του οποίου προβλέπεται η παροχή υπηρεσιών κατάρτισης ή και ενέργειες απόκτησης δεξιοτήτων των ωφελουμένων.

Έχει οργανωτική διάρθρωση που περιλαμβάνει λειτουργίες διοίκησης, σχεδιασμού της εφαρμογής προγραμμάτων κατάρτισης ή ενεργειών απόκτησης δεξιοτήτων των ωφελουμένων, κατάλληλο διοικητικό, επιστημονικό ή τεχνικό και εκπαιδευτικό προσωπικό, κτηριακή υποδομή καθώς και εξοπλισμό, που εξυπηρετούν τις παραπάνω λειτουργίες του.

Διαθέτει αποδεδειγμένη εμπειρία στο συγκεκριμένο τομέα της κατάρτισης και λοιπών ενεργειών απόκτησης δεξιοτήτων.

Διαθέτει ή μπορεί να έχει πρόσβαση σε προσωπικό, που έχει τα κατάλληλα προσόντα για την παροχή των υπηρεσιών μεταφοράς γνώσης, στα συγκεκριμένα θεματικά πεδία.

Αποδεικνύει τακτική επιμόρφωση του προσωπικού του.

Έχει γνώση του εθνικού σχεδιασμού για το γεωργικό τομέα και της επίσημης γλώσσας της χώρας.

Συνάδει το πρόγραμμα κατάρτισης ή οι λοιπές ενέργειες απόκτησης δεξιοτήτων των ωφελουμένων καθώς και το εκπαιδευτικό υλικό με την εν γένει στρατηγική του Υπουργείου για το γεωργικό και δασικό τομέα και τους στόχους του ΠΑΑ.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ποσοστό στήριξης είναι 100% των επιλέξιμων δαπανών.

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Ο προϋπολογισμός και οι δείκτες εκροής περιγράφονται σε επίπεδο υπομέτρου M01.1.

Πίνακας 5: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 01.1

Υπομέτρο 01.1	
Προϋπολογισμός	ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	51.149.444
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	46.000.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)	0
Εκτίμηση Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση το Π1)	250.000

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 6: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 01.1

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
O3	Αριθμός Δράσεων/πράξεων στις οποίες παρέχεται στήριξη (είδη προγραμμάτων κατάρτισης)	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
O11	Αριθμός ημερών παρεχόμενης κατάρτισης	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
O12	Αριθμός συμμετεχόντων σε Δράσεις κατάρτισης	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 7: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 01.1

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ (24944/3066B/20.09.2016)
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	2018	1. Εκδόθηκε η ΥΑ για τη Δράση 01.1.1 με δικαιούχο τον ΕΛΓΟ "ΔΗΜΗΤΡΑ" (ΥΑ 11510/14.12.2016-ΦΕΚ 4113/Β/21.12.2016) 2. Προετοιμάζεται η ΥΑ για τη Δράση 01.1.2: επαγγελματική κατάρτιση για δικαιούχους βιολογικής
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	2018	1. Εκδόθηκε η Πρόσκληση για τους νέους αγρότες του Μ112, Πρόσκληση 928/1.2.2017 2. Αναμένεται η Πρόσκληση της Δράσης 01.1.2 για επαγγελματική κατάρτιση δικαιούχων βιολογικής

M01.2 Δράσεις επίδειξης και ενημέρωσης

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, η παρούσα Δράση αντιστοιχεί στη Δράση 1.1.1.β: «Μεταφορά γνώσης μέσω Δράσεων επίδειξης στον τομέα της αγροδιατροφής» της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ. Δεν αντιστοιχεί ωστόσο σε κάποια Δράση του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ, ωστόσο προτείνεται από το αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ" ως υποστηρικτική Δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων.

Γενική Περιγραφή

Με τη Δράση αυτή δίνεται η δυνατότητα στους ωφελούμενους να μαθαίνουν στην πράξη, την παραγωγική διαδικασία, την αξιοποίηση των σύγχρονων μεθόδων παραγωγής, της καινοτομίας και της χρήσης νέων τεχνολογιών.

Ειδικότερα δίνεται στήριξη για:

- Δραστηριότητες επί τόπου επίδειξης, μιας ήδη δοκιμασμένης και εφαρμοσμένης τεχνολογίας, της χρήσης ενός νέου ή σημαντικά βελτιωμένου μηχανήματος, μιας νέας μεθόδου προστασίας των καλλιεργειών ή μιας συγκεκριμένης τεχνικής παραγωγής, στο γεωργικό τομέα.
- Δράσεις ενημέρωσης, που αφορούν στη διάδοση πληροφοριών αναφορικά με τη γεωργία, τη δασοπονία και τις ΜΜΕ του τομέα. Οι δράσεις αυτές μπορούν να έχουν τη μορφή εκθέσεων, συναντήσεων, παρουσιάσεων ή εντύπων και ηλεκτρονικών μέσων

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η χώρα

Είδος Στήριξης

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο, μετά την ολοκλήρωση της πράξης, ως επιχορήγηση με τη μορφή επιστροφής επιλέξιμων δαπανών, που όντως πραγματοποιήθηκαν και καταβλήθηκαν.

Για τις επενδύσεις, που πραγματοποιούνται μέσω των δράσεων επίδειξης, είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής.

Δικαιούχοι

Δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς, οι οποίοι υλοποιούν δράσεις επίδειξης ή/και ενημέρωσης, προς όφελος των ατόμων που απασχολούνται στους τομείς της γεωργίας (συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ μεταποίησης από γεωργικό σε γεωργικό προϊόν) και της δασοπονίας.

Επιλέξιμες Δαπάνες

α) Δαπάνες οργάνωσης και υλοποίησης των επιδείξεων ή των ενημερώσεων:

- αμοιβή του προσωπικού που απαιτείται για την ορθή υλοποίηση της δράσης,
- δαπάνες μετακίνησης, διαμονής και ημερήσιες αποζημιώσεις του προσωπικού, όταν αυτό δικαιολογείται από τον τόπο και τη χρονική διάρκεια της πράξης,
- δαπάνες που συνδέονται με το χώρο όπου γίνεται η πράξη (χρήση χώρου και αναγκαίου εξοπλισμού),
- υλικά απαραίτητα για την υλοποίηση της δράσης (π.χ. αναλώσιμα για την οργάνωση και υλοποίηση επιδείξεων), έντυπα ή ηλεκτρονικά μέσα (π.χ. web platforms για τη βελτίωση της τεχνικής ενημέρωσης των γεωργών),

- αποζημίωση του κατόχου γεωργικής εκμετάλλευσης, όπου πραγματοποιήθηκε η σχετική επίδειξη κατά την οποία χρησιμοποιήθηκαν οι υποδομές και τα εργαλεία της γεωργικής εκμετάλλευσης,
- λειτουργικές δαπάνες σχετικές με την παρεχόμενη υπηρεσία, βάσει του άρθρου 61 Καν. (ΕΕ) 1305/2013, που αφορούν στην υλοποίηση της σχετικής ενέργειας,
- επενδυτικές δαπάνες, εφόσον είναι προσωρινής διάρκειας και μπορούν να μετακινηθούν όταν η δράση επίδειξης ολοκληρωθεί, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για τη δημιουργία και λειτουργία επιδεικτικών αγρών. Οι επενδύσεις θα πρέπει να συνδέονται άμεσα με την επιδεικτική δραστηριότητα και για το χρονικό διάστημα, που διαρκεί η επίδειξη. Για αυτές τις δαπάνες εφαρμόζεται το άρθρο 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013. Λόγω της προσωρινής διάρκειας των επενδύσεων δεν εφαρμόζεται το άρθρο 71 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013. Επίσης επιλέξιμες είναι οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου επίδειξης. Η αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού δεν είναι επιλέξιμη.

β) Δαπάνες των συμμετεχόντων, όπου αυτό δικαιολογείται: δαπάνες μετακίνησης, διαμονής και ημερήσιες δαπάνες των συμμετεχόντων. Αντί της καταβολής των δαπανών στους συμμετέχοντες, από τον πάροχο, παρέχεται η δυνατότητα σε αυτόν να οργανώνει ο ίδιος τις μετακινήσεις και τη σίτιση, όπου αυτό δικαιολογείται από τη χρονική τους διάρκεια.

Οι δαπάνες που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο καταβάλλονται στο δικαιούχο (πάροχο Δράσης).

Όροι επιλεξιμότητας

Για να είναι επιλέξιμοι στο μέτρο αυτό, οι πάροχοι θα πρέπει να είναι νομικά πρόσωπα τα οποία να:

- Διαθέτουν αποδεδειγμένη εμπειρία ή να αποδεικνύουν επιμόρφωση του προσωπικού τους, σε δράσεις επίδειξης ή/και ενημέρωσης.
- Διαθέτουν προσωπικό ή να έχουν πρόσβαση σε προσωπικό, που έχει τα κατάλληλα προσόντα στην παροχή των σχετικών υπηρεσιών, στα συγκεκριμένα θεματικά πεδία.
- Διαθέτουν ή να έχουν πρόσβαση στην κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή για δράσεις επίδειξης ή/και ενημέρωσης.
- Έχουν γνώση του εθνικού σχεδιασμού για το γεωργικό τομέα και της επίσημης γλώσσας της χώρας.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ποσοστό στήριξης είναι 100% των επιλέξιμων δαπανών

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής**Πίνακας 8: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 01.2**

Υπομέτρο 01.2	
Προϋπολογισμός	ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	5.003.750
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	4.500.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)	0
Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση τη RIS3)	300.000

Πηγή ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 9: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 01.2

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	NAI	ΌΧΙ	NAI
O3	Αριθμός Δράσεων/πράξεων στις οποίες παρέχεται στήριξη	NAI	ΌΧΙ	ΌΧΙ
O11	Αριθμός ημερών παρεχόμενης κατάρτισης	NAI	ΌΧΙ	ΌΧΙ
O12	Αριθμός συμμετεχόντων σε δράσεις κατάρτισης	NAI	ΌΧΙ	ΌΧΙ

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 10: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 01.2

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ-24944/3066B/20.09.2016
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	nd	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση για την ενεργοποίηση του Υπομέτρου
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	nd	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση για την ενεργοποίηση του Υπομέτρου

M01.3 Βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές για διαχείριση γεωργικών, δασικών εκμεταλλεύσεων και δασών, καθώς και επισκέψεις σε αυτές

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4 η παρούσα Δράση, δεν αντιστοιχεί σε κάποια Δράση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ ή του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ, προκύπτει ωστόσο από το αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ" ως υποστηρικτική Δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων.

Γενική Περιγραφή

Στόχος της Δράσης είναι η ανταλλαγή γνώσεων και καλών πρακτικών μεταξύ των απασχολούμενων στον αγροτικό και δασικό τομέα. Τα εν λόγω προγράμματα ανταλλαγών και επισκέψεων εστιάζονται, ειδικότερα, στις μεθόδους ή/και τεχνολογίες βιώσιμης γεωργίας και δασοκομίας, τις εκμεταλλεύσεις που συμμετέχουν σε βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών ευκαιριών και νέων τεχνολογιών, και τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των δασών.

- Βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές αγροτών για διαχείριση γεωργικών και δασικών εκμεταλλεύσεων και δασών εντός της Ε.Ε. προκειμένου να αποκομίσουν προσωπική και πρακτική γνώση από κάποιον άλλο αγρότη
- Επισκέψεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις προκειμένου ένας γεωργός να μάθει σχετικά με ένα συγκεκριμένο θέμα ή ένα τρόπο διεξαγωγής εργασιών (χρήση ενός μηχανήματος, μετατροπή της συμβατικής σε βιολογική γεωργία, κ.λπ.).

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η χώρα

Είδος Στήριξης

Η ενίσχυση χορηγείται, μετά το πέρας της σχετικής ενέργειας, στο δικαιούχο ως επιχορήγηση με τη μορφή επιστροφής επιλέξιμων δαπανών, που όντως πραγματοποιήθηκαν και πληρώθηκαν.

Παρέχεται η δυνατότητα προκαταβολής για την κάλυψη δαπανών που απαιτούνται για την οργάνωση των σχετικών ενεργειών μεταφοράς γνώσης.

Δικαιούχοι

Δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς, οι οποίοι οργανώνουν τις βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές σε γεωργικές και δασικές εκμεταλλεύσεις ή δάση ή/και επισκέψεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις είναι επιλέξιμοι δικαιούχοι.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες:

- οργάνωσης και εκτέλεσης των Δράσεων βραχυπρόθεσμων ανταλλαγών και επισκέψεων: Δαπάνες που συνεπάγεται η υλοποίηση της δραστηριότητας (π.χ. αμοιβή προσωπικού, δαπάνες μετακίνησης και διαμονής, κόστος ή/και διανομή εκπαιδευτικού υλικού, υλικά πρακτικής άσκησης, δαπάνες που συνδέονται με τις εγκαταστάσεις όπου γίνεται η Δράση, επιμόρφωση προσωπικού, λειτουργικές δαπάνες (βάσει του άρθρου 61 Καν. (ΕΕ) 1305/2013), που αφορούν την υλοποίηση τη σχετική ενέργεια, κ.λπ.),
- Οι δαπάνες των συμμετεχόντων: δαπάνες μετακίνησης, διαμονής και ημερήσιες δαπάνες των συμμετεχόντων, δαπάνες παροχής υπηρεσιών αντικατάστασης κατά την απουσία των συμμετεχόντων.

Οι ανωτέρω δαπάνες καταβάλλονται στο δικαιούχο (πάροχο Δράσης).

Όροι επιλεξιμότητας

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να:

- Διαθέτουν αποδεδειγμένη εμπειρία ή να αποδεικνύουν επιμόρφωση των στελεχών τους στον τομέα των βραχυπρόθεσμων ανταλλαγών ή/και επισκέψεων στο γεωργικό και δασικό τομέα.
- Διαθέτουν ή να έχουν πρόσβαση σε προσωπικό, που έχει τα κατάλληλα προσόντα στην παροχή των υπηρεσιών μεταφοράς γνώσης στα συγκεκριμένα θεματικά πεδία και οργάνωσης των υπηρεσιών αυτών.
- Έχουν γνώση του εθνικού σχεδιασμού για το γεωργικό τομέα και της επίσημης γλώσσας της Χώρας.

Οι ωφελούμενοι των βραχυπρόθεσμων ανταλλαγών και επισκέψεων θα πρέπει να είναι επαγγελματίες αγρότες. Όσον αφορά στους ωφελούμενους του δασικού τομέα θα πρέπει να είναι ιδιοκτήτες ή διαχειριστές δασών.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ποσοστό στήριξης είναι 100% των επιλέξιμων δαπανών.

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Πίνακας 11: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 01.3

Προϋπολογισμός	Υπομέτρο 01.3 ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	5.003.750
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	4.500.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)	0
Εκτίμηση Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση το Π1)	100.000

Πηγή ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 12: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 01.3

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	NAI	OXI	OXI
O3	Αριθμός δράσεων/πράξεων στις οποίες παρέχεται στήριξη	NAI	OXI	OXI
O11	Αριθμός ημερών παρεχόμενης κατάρτισης	NAI	OXI	OXI
O12	Αριθμός συμμετεχόντων σε Δράσεις κατάρτισης	NAI	OXI	OXI

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 13: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 01.3

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ-24944/3066B/20.09.2016
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας (τελ. έκδοση)	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	nd	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση για την ενεργοποίηση του Υπομέτρου
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης	nd	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση για την ενεργοποίηση του Υπομέτρου

3.3 Μέτρο 02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, το παρόν Μέτρο δεν περιλαμβάνεται στις Δράσεις της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της ΠΙΝ ή του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ, ωστόσο προτείνεται από το αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ" ως υποστηρικτική Δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων.

Γενική περιγραφή

Στο πλαίσιο του μέτρου M02 προωθείται:

- η χρήση και η σύσταση συμβουλευτικών υπηρεσιών στην εκμετάλλευση,
- και οι υπηρεσίες επιμόρφωσης συμβούλων.

Οι στόχοι του μέτρου είναι:

1. η βελτίωση της οικονομικής και της περιβαλλοντικής διαχείρισης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων,
2. η εκπαίδευση/επιμόρφωση των συμβούλων, ανά τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε να ενισχυθεί η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα των προσφερόμενων συμβουλών και να εξασφαλιστεί η επικαιροποίηση της γνώσης και της ικανότητάς τους να παρέχουν ορθές και αποτελεσματικές συμβουλές.

M02.1 Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών στο γεωργικό τομέα

Γενική Περιγραφή

Οι αναφερόμενες συμβουλές παρέχονται στις γεωργικές (φυτικής ή/και ζωικής κατεύθυνσης) εκμεταλλεύσεις και κατατάσσονται σε έξι πακέτα συμβουλών (ΠΣ):

- **ΠΣ1** Οι συμβουλές σχετικά με:
 - τις απαιτήσεις πολλαπλής συμμόρφωσης (Καν.ΕΕ 1306/2013)
 - τις επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον γεωργικές πρακτικές – «πρασίνισμα» (Καν. ΕΕ 1307/2013)
 - το σχεδιασμό συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης
- **ΠΣ2** Οι συμβουλές για στην εφαρμογή του άρθρου 11§3 της οδηγίας πλαίσιο για τα νερά και αφορούν:
 - στην ορθολογική χρήση του νερού στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις- σύνταξη σχεδίου διαχείρισης νερού.
 - στην ορθολογική διαχείριση των ζωικών αποβλήτων (κοπριάς) με στόχο τη μείωση της ρύπανσης των υδάτων.
- **ΠΣ3** Οι συμβουλές αφορούν

- στη συμμόρφωση με τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που αναφέρονται στο άρθρο 14 της οδηγίας 2009/128/EK
- **ΠΣ4** Οι συμβουλές για Δράσεις στο γεωργικό τομέα που μετριάζουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής και αφορούν:
 - σε Δράσεις για το μετριασμό της κλιματικής αλλαγής ή την προσαρμογή της γεωργίας σε αυτήν.
 - στη χρήση των υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών, εκτός τροφίμων, για σκοπούς της βιοοικονομίας
 - στη μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας από γεωργικές δραστηριότητες (κυρίως κτηνοτρόφους)
- **ΠΣ5** Οι συμβουλές για την ορθή εφαρμογή των μέτρων:
 - M10 «Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα»
 - M11 «Βιολογική Γεωργία»
- **ΠΣ6** Οι συμβουλές που αποσκοπούν:
 - στη βελτίωση της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και την αύξηση της προστιθέμενης αξίας του γεωργικού προϊόντος .

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η χώρα

Είδος Στήριξης

Η ενίσχυση χορηγείται σε δύο δόσεις, έως το μέγιστο ποσό για κάθε είδος συμβουλής, το οποίο θα καθοριστεί στην προκήρυξη του Υπομέτρου.

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι της ενίσχυσης είναι δημόσιοι, ιδιωτικοί φορείς ή κοινοπραξίες αυτών, που δραστηριοποιούνται στις αγροτικές περιοχές και επιλέγονται μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, για να παρέχουν συμβουλές, προς όφελος των ενεργών και των νέων γεωργών.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Επιλέξιμες για στήριξη είναι το κόστος που επιβαρύνει τον πάροχο των συμβουλών για να παρέχει τη συμβουλή (π.χ. αμοιβή υπαλλήλων, συνεργατών, δαπάνες οδοιπορικών, δαπάνες εξοπλισμού, υλικών, μετρήσεων, κ.λπ.), δαπάνες για ενοίκια ή/και κόστη των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, που σχετίζονται με τον χώρο όπου παρέχεται η συμβουλή, καθώς και λοιπά κόστη που απορρέουν άμεσα από την αμοιβή παροχής της συμβουλής.

Όροι επιλεξιμότητας

Οι δικαιούχοι που θα επιλέγονται για την παροχή συμβουλών θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν τις συγκεκριμένες υπηρεσίες όπως θα εξειδικευτεί στη σχετική πρόσκληση.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ποσό ενίσχυσης θα είναι στο 100% των επιλέξιμων δαπανών και δε θα ξεπερνά τα 1.500 € ανά συμβουλή.

Προϋπολογισμός - Δείκτες εκροής

Πίνακας 14: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 02.1.

Υπομέτρο 02.1	
Προϋπολογισμός	ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	159.661.181
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	123.000.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)	0
Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση τη RIS3)	3.000.000

Πηγή ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 15: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 02.1.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
O3	Αριθμός Δράσεων/πράξεων στις οποίες παρέχεται στήριξη	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
O13	Αριθμός δικαιούχων που λαμβάνουν συμβουλές	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 16: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 02.1.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 24944/3066B/20.09.2016
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	2018	Προϋπόθεση για το Θ.Π. του Μ02.1 είναι η έκδοση του Θ.Π. για το μητρώο αγροτών από τη Δ/νση Αγροτικής Πολιτικής του ΥΠΑΑΤ, το οποίο βγήκε σε διαβούλευση από 3.11.2017 έως 18.11.2017
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	2018	Θα γίνει με δημόσιο διαγωνισμό

3.4 Μέτρο 03 Συστήματα Ποιότητας

M03.1 Στήριξη για νέα συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, το παρόν Υπομέτρο αντιστοιχεί στη Δράση 1.2.1.α: Συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης & βιολογικά πρότυπα και στη Δράση 1.3.1.β: Πιστοποίηση προϊόντων αγροδιατροφής της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ. Δεν αντιστοιχεί σε κάποια Δράση του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ, ωστόσο προτείνεται στο αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ" ως υποστηρικτική Δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων.

Γενική Περιγραφή

Με το παρόν ενισχύονται οι γεωργοί και ομάδες γεωργών, οι οποίοι θα συμμετέχουν σε ενωσιακά ή εθνικά συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, περιλαμβανομένων των συστημάτων πιστοποίησης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Το Υπομέτρο καλύπτει μόνο τις νέες εισόδους στα εν λόγω συστήματα, ή την είσοδο σε ένα νέο σύστημα ποιότητας.

Το Υπομέτρο στοχεύει:

- Στην αύξηση της αξίας του γεωργικού προϊόντος στις αγροτικές περιοχές, μέσω της πιστοποίησης με αναγνώρισμα από τον καταναλωτή πρότυπα.
- Στη δημιουργία συνθηκών για την διασφάλιση υψηλών επιδόσεων ποιότητας για τα προϊόντα με έμφαση στο συνδυασμό με εμπορεύσιμη ποσότητα.
- Στην καλύτερη πρόσβαση των πρωτογενών παραγωγών στην αγορά με την αύξηση της αξιοπιστίας των ομάδων των παραγωγών ως σταθερών προμηθευτών πιστοποιημένου ποιοτικού προϊόντος με επιθυμητά χαρακτηριστικά.

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η Ελλάδα

Είδος Στήριξης

Παρέχεται ενίσχυση με τη μορφή επιχορήγησης, ως ετήσιο ποσό, για μέγιστη διάρκεια πέντε ετών.

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι οι ενεργοί γεωργοί, οι ομάδες παραγωγών, οι οργανώσεις παραγωγών, οι διεπαγγελματικές οργανώσεις ή άλλου νομικού τύπου οντότητες.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Επιλέξιμες είναι οι πάγιες δαπάνες, δηλαδή οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για:

- α) νέα συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας,
- β) μέτρα υποχρεωτικών ελέγχων και χορήγησης πιστοποίησης σε σχέση με τα συστήματα ποιότητας, που διενεργούνται σύμφωνα με την ενωσιακή ή την εθνική νομοθεσία από ή για λογαριασμό των αρμόδιων αρχών,

γ) δραστηριότητες που σχετίζονται με την επινόνηση και σχεδιασμό προϊόντος, την προετοιμασία των αιτήσεων αναγνώρισης των ονομασιών προέλευσης, των γεωγραφικών ενδείξεων και των εγγυημένων παραδοσιακών ιδιότυπων προϊόντων σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1151/2012, καθώς και για μέτρα στήριξης της ποιότητας των προϊόντων αυτών σύμφωνα με το άρθρο 45 (1) α, δ και ε του κανονισμού αυτού.

Όροι επιλεξιμότητας

1. Προϊόντα προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης (ΠΓΕ) ή προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ)
2. Προϊόντα που έχουν καταχωρηθεί στον αμπελοοινικό τομέα σύμφωνα με τις ονομασίες προέλευσης και τις γεωγραφικές ενδείξεις της ΕΕ.
3. Προϊόντα με ένδειξη «προϊόν ορεινής παραγωγής».
4. Σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης σύμφωνα με το πρότυπο AGRO 2-1/2-2
5. Βαμβάκι με σήμανση ECOLABEL σύμφωνα με τον Καν. Νο 66/2010
6. Βιολογικά προϊόντα που πληρούν τους όρους του Καν. (ΕΚ) 834/2007, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά.
7. Κρέας πουλερικών και τα αυγά ορνίθων, βάσει των Καν. (ΕΚ) 543/2008 και Καν. (ΕΚ) 589/2008.
8. Βόειο κρέας σύμφωνα με την Υ.Α. 290788/15.04.08 (ΦΕΚ 712/Β'/23.04.08).
9. Προϊόντα παραχθέντα σύμφωνα με το πρότυπο AGRO 3
10. Προϊόντα παραχθέντα σύμφωνα με το πρότυπο AGRO 7.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά στήριξης

Καθορίζεται ανώτατο ποσό ενίσχυσης 3.000€/γεωργική εκμετάλλευση. Αναλυτικότερα καθορίζεται ανώτατο ποσό ενίσχυσης ανά σύστημα ποιότητας:

Πεδίο Ενίσχυσης	Ετησίως/εκμετάλλευση
Προϊόντα ΠΟΠ – ΠΓΕ	810€
Οίνος ονομασίας προέλευσης ή γεωργικής ένδειξης	1300€
Προϊόντα Ορεινής Παραγωγής	810€
Βιολογική παραγωγή	2020€
Κρέας πουλερικών και αυγά ορνίθων	3000€
Βόειο κρέας ποιότητας	2620€
AGRO 2-1(AGRO 2-2) ECOLABEL	1319€
AGRO 3	2300€
AGRO 7	1300€

Προϋπολογισμός - Δείκτες εκροής

Πίνακας 17: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 03.1.

Προϋπολογισμός	Υπομέτρο 03.1 ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	31.498.992
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	25.470.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)	0
Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση τη RIS3)	300.000

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 18: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 03.1.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	NAI	ΌΧΙ	NAI
O4	Αριθμός εκμεταλλεύσεων/δικαιούχων στις οποίες παρέχεται στήριξη	NAI	NAI	NAI

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 PIN

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 19: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 03.1.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 24944/3066B/20.09.2016
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	2018	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	2018	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση

M03.2 Στήριξη για δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης, που υλοποιούνται από ομάδες παραγωγών στην εσωτερική αγορά

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, το παρόν Υπομέτρο αντιστοιχεί στη Δράση 1.2.1.α: Συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης & βιολογικά πρότυπα και στη Δράση 1.3.1.β: Πιστοποίηση προϊόντων αγροδιατροφής της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ. Δεν αντιστοιχεί ωστόσο σε κάποια Δράση του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ, ωστόσο προτείνεται στο αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ" ως υποστηρικτική δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων.

Γενική Περιγραφή

Το Υπομέτρο παρέχει ενίσχυση για δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης προϊόντων που καλύπτονται από τα συστήματα γεωργικών προϊόντων και τροφίμων και αποσκοπεί στη στήριξη δραστηριοτήτων πληροφόρησης και προώθησης που πραγματοποιούνται από ομάδες παραγωγών στην εσωτερική αγορά.

Το Υπομέτρο στοχεύει:

Στην ανάδειξη της ποιότητας, των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών ή των πλεονεκτημάτων των εν λόγω προϊόντων.

Στην ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των μεθόδων γεωργικής παραγωγής (καλή διαβίωση των ζώων, προστασία του περιβάλλοντος) που συνδέονται με το σύστημα ποιότητας.

Στη διάδοση των επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων για τα προϊόντα αυτά.

Στην αύξηση των πωλήσεων των επιλέξιμων προϊόντων ποιότητας.

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η Ελλάδα

Είδος Στήριξης

Παρέχεται ενίσχυση με τη μορφή επιχορήγησης, βάσει επιλέξιμων δαπανών.

Δικαιούχοι

Ομάδες παραγωγών, όπου "ομάδες παραγωγών" μπορεί να είναι ομάδες παραγωγών, οργανώσεις παραγωγών, διεπαγγελματικές οργανώσεις ή άλλου νομικού τύπου οντότητες.

Στις ομάδες αυτές δύναται να συμμετέχουν και ιδιοκτήτες μονάδων μεταποίησης.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι δαπάνες της ομάδας, που σχετίζονται με τις δραστηριότητες πληροφόρησης και προώθησης των προϊόντων τους, όπως:

- εκτύπωση και διανομή ενημερωτικών φυλλαδίων και αφισών,
- διαφημιστικές καταχωρήσεις,
- δημιουργία ιστοσελίδων και ενημερωτικών ταινιών ανά προϊόν,
- διοργάνωση και συμμετοχή σε συνέδρια, εκθέσεις και εμποροπανηγύρεις .

Όροι επιλεξιμότητας

Οι δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης:

- πρέπει να ενθαρρύνουν τους καταναλωτές να αγοράζουν γεωργικά προϊόντα ή τρόφιμα καλυπτόμενα από σύστημα ποιότητας, που λαμβάνει στήριξη στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου,
- πρέπει να λαμβάνουν χώρα στην εσωτερική αγορά,
- δεν πρέπει να ενθαρρύνουν τους καταναλωτές να αγοράσουν ένα προϊόν λόγω της ιδιαίτερης προέλευσής του, με εξαίρεση τα προϊόντα που καλύπτονται από τις εθνικές ή ενωσιακές γεωγραφικές ενδείξεις και ονομασίες προέλευσης,
- δεν πρέπει να σχετίζονται με την προώθηση των εμπορικών σημάτων.

Εξαιρείται από το Υπομέτρο ο τομέας του οίνου.

Δεν παρέχεται ενίσχυση για δαπάνες πληροφόρησης και προώθησης που αφορούν εθελοντικά συστήματα ποιότητας.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ανώτατο ποσό στήριξης ανέρχεται στο 70% των επιλέξιμων δαπανών.

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Πίνακας 20.: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 03.2

Προϋπολογισμός	Υπομέτρο 03.2 ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	19.470.876
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	15.000.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)	0
Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση τη RIS3)	200.000

Πηγή ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 21: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 03.2.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
01	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 22: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 03.2.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 24944/3066B/20.09.2016
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	2018	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης	2018	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση

3.5 Μέτρο 04. Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού

Το Μέτρο ενισχύει

- ένα μεγάλο φάσμα ιδιωτικών επενδύσεων στον πρωτογενή και στον αγροδιατροφικό τομέα της Ελλάδας.
- την κατασκευή βασικών δημόσιων υποδομών όπως εγγειοβελτιωτικών έργων, έργων πρόσβασης σε γεωργική γη και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, οδικό δασικό δίκτυο και
- την υλοποίηση μη παραγωγικών επενδύσεων σε υποδομές που συνδέονται με την επίτευξη γεωργο-περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων.

Σκοπός του μέτρου είναι: ο πρωτογενής τομέας να γίνει ανταγωνιστικός και βιώσιμος λαμβάνοντας υπόψη την κλιματική αλλαγή και την προστασία του περιβάλλοντος.

M04.1.1 Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, η παρούσα Δράση, αντιστοιχεί στη Δράση 1.2.1.ε: Παραγωγή τυπικών προϊόντων αγροδιατροφής της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ και στη Δράση 3219 του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ. Επιπρόσθετα προτείνεται από το αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ" ως υποστηρικτική Δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων.

Γενική Περιγραφή

Σκοπός του Υπομέτρου είναι η στήριξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Προτεραιότητα θα δοθεί σε επενδυτικά σχέδια που συνδέονται με τον τομέα των οπωροκηπευτικών, της αιγοπροβατοτροφίας και της παραγωγής ζωοτροφών καθώς και στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που παράγουν ποιοτικά γεωργικά προϊόντα. Η στήριξη έχει σκοπό την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητά τους και την είσοδό τους σε νέες αγορές. Παράλληλα σκοπός του Υπομέτρου είναι να ενισχυθεί σε ικανοποιητικό βαθμό το εισόδημα των δικαιούχων και να συμβάλλει στην διατήρηση και δημιουργία θέσεων εργασίας.

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η χώρα

Είδος Στήριξης

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης. Η στήριξη δύναται να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία. Είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής.

Δικαιούχοι

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων που έχουν την ιδιότητα του ενεργού γεωργού (σύμφωνα με τον Καν.1307/2013), όπως αυτό έχει εξειδικευτεί στην εθνική νομοθεσία, ή ομάδες αυτών, (συνεργατικά σχήματα που λειτουργούν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ, κλπ.)

Επιπλέον

α) τα φυσικά πρόσωπα θα πρέπει να πληρούν ένα από τα παρακάτω:

- να είναι επαγγελματίες αγρότες σύμφωνα με την ισχύουσα Εθνική Νομοθεσία
- να είναι Νέοι Γεωργοί του Υπομέτρου 6.1 κατά την έννοια του άρθρου 2 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013

β) Τα νομικά πρόσωπα θα πρέπει να έχουν κύρια δραστηριότητα την άσκηση της γεωργίας.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Στο πλαίσιο του εν λόγω Υπομέτρου ενισχύονται ενδεικτικά δαπάνες στις εξής κατηγορίες :

- Αγορά γης (έως 10 % του συνολικού κόστους της επένδυσης και για τις περιπτώσεις που συμπεριλαμβάνονται εγκαταλελειμμένες εγκαταστάσεις το όριο ανέρχεται έως 15%).
- Ανέγερση, επέκταση, εκσυγχρονισμός γεωργικών κτιρίων και κατασκευών.
- Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.
- Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση πολυετών φυτειών.
- Περίφραξη και διαμόρφωση αγροτεμαχίων.
- Αγορά καινούργιου μελισσοκομικού και ανθοκομικού αυτοκινήτου.
- Γενικές Δαπάνες (όπως αμοιβές για τη σύνταξη και υποβολή αίτησης στήριξης και αίτησης πληρωμής, αμοιβές μηχανικών, συμβούλων καθώς και αμοιβές για την έκδοση αναγκαίων αδειοδοτήσεων).

Μη επιλέξιμες επενδύσεις :

- Ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός.
- Ο Φ.Π.Α. που ανακτάται.
- Οι δαπάνες για αγορά ζώων.
- Οι δαπάνες για αγορά ετήσιων φυτών ή φυτών που εγκαθίστανται με σπορά.

- Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού.
- Η αγορά δικαιωμάτων γεωργικής παραγωγής, δικαιωμάτων ενίσχυσης.

Όροι επιλεξιμότητας

A. Οι δικαιούχοι πρέπει την ημερομηνία υποβολής της αίτησης να:

- κατέχουν γεωργική εκμετάλλευση της οποίας το οικονομικό μέγεθος σε όρους τυπικής απόδοσης είναι μεγαλύτερο από 8.000 € (standard output)..
- έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και να μην είναι συνταξιούχοι.

B. Οι επενδύσεις για να κριθούν επιλέξιμες για στήριξη θα πρέπει :

- κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης να συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές της Ένωσης, με εξαίρεση τις υλοποιούμενες από νέους γεωργούς για τις οποίες μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για 24 μήνες κατ' ανώτατο όριο από την ημερομηνία εγκατάστασης.
- να πραγματοποιούνται μετά την υποβολή της αίτησης στήριξης.
- να μην έχουν συγχρηματοδοτηθεί από άλλη πηγή.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Το συνολικό κόστος των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως 500.000 €.

Τα ανωτέρω ποσοστά προσαυξάνονται άπαξ κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες υπό τον όρο ότι η ανώτατη συνδυασμένη στήριξη δεν υπερβαίνει το 90% στις παρακάτω περιπτώσεις:

- σε νέους γεωργούς ως ορίζονται στον Κανονισμό (αρθ. 2, παρ. ιδ) ή οι οποίοι έχουν ήδη εγκατασταθεί κατά τη διάρκεια των 5 ετών που προηγούνται της αίτησης στήριξης.
- σε συλλογικές επενδύσεις και ολοκληρωμένα επενδυτικά σχέδια.
- σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα.
- σε επενδύσεις που συνδέονται με τις ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα και τη βιολογική γεωργία.

Οι εν δυνάμει δικαιούχοι δύναται κατά την υποβολή μίας αίτησης στήριξης να αιτηθούν επενδυτικές δαπάνες που θα αφορούν και στις τρεις Δράσεις με μέγιστο ύψος επένδυσης συνολικά τις 500.000 € το οποίο για τις συλλογικές επενδύσεις συνδυαστικά δεν θα ξεπερνά τα 2.000.000 €.

Για συλλογικές επενδύσεις το συνολικό κόστος των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως 2.000.000 €.

Ένταση ενίσχυσης

- Μικρά Νησιά Αιγαίου 75%
- Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες 50%

- Λοιπές Περιοχές 40%

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων ανήκει στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, γι' αυτό και η ένταση ενίσχυσης είναι 50%.

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 23: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Δράσης 04.1.1.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016	Γενικές Δ/νσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017	Το θεσμικό πλαίσιο (ΥΑ) βρισκόταν σε διαβούλευση (από 13.9.2017 μέχρι 26.9.2017).
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017	/

M04.1.2 Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, η παρούσα Δράση αντιστοιχεί στη Δράση 1.2.1.ε: Παραγωγή τυπικών προϊόντων αγροδιατροφής της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της ΠΙΝ και στη Δράση 3219 – Υπομέτρο 04.1 του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ.

Γενική Περιγραφή

Το Υπομέτρο ενισχύει επενδύσεις που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος και στην αειφόρο διαχείριση των υδατικών πόρων συμπεριλαμβανομένης και της αποθήκευσης του νερού σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης.

Οι επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις σχετικές με την άρδευση απαιτείται να είναι πλήρως συμβατές με το άρθρο 46 του Καν. 1305/2013 και τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) της Οδηγίας 2000/60.

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η χώρα

Είδος Στήριξης

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης. Η στήριξη δύναται να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία. Είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής.

Δικαιούχοι

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων που έχουν την ιδιότητα του ενεργού γεωργού (σύμφωνα με τον Καν.1307/2013), όπως αυτό έχει εξειδικευτεί στην εθνική νομοθεσία, ή ομάδες αυτών, (συνεργατικά σχήματα που λειτουργούν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ, κλπ.).

Επιλέξιμες Δαπάνες

Ενισχύονται δαπάνες που αφορούν στις εξής κατηγορίες :

- Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού με στόχο την εξοικονόμηση ύδατος.
- Επενδύσεις στις έγγειες βελτιώσεις.
- Γενικές Δαπάνες (όπως αμοιβές για τη σύνταξη και υποβολή αίτησης στήριξης και αίτησης πληρωμής, συμβούλων καθώς και αμοιβές για την έκδοση αναγκαίων αδειοδοτήσεων).

Όροι επιλεξιμότητας

A. Οι δικαιούχοι για να είναι επιλέξιμοι θα πρέπει την ημερομηνία υποβολής της αίτησης να:

- κατέχουν γεωργική εκμετάλλευση για την οποία πληρούνται οι όροι και υποχρεώσεις που περιγράφονται στο ΠΑΑ.
- έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και να μην είναι συνταξιούχοι

B. Οι επενδύσεις για να είναι επιλέξιμες για στήριξη θα πρέπει :

- να πληρούν τους γενικούς όρους επιλεξιμότητας του άρθρου 46 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013 όταν πρόκειται για άρδευση, με κυριότερο όρο την ύπαρξη άδειας χρήσης νερού κατά την αίτηση ενίσχυσης επενδυτικού, με στόχο την εξοικονόμηση ύδατος στην αγροτική εκμετάλλευση. Επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε υφιστάμενη εγκατάσταση και επηρεάζουν αποκλειστικά και μόνο την ενεργειακή απόδοση ή επενδύσεις για τη χρήση ανακυκλούμενων υδάτων εξαιρούνται των όρων και υποχρεώσεων που περιγράφονται στο ΠΑΑ.
- τουλάχιστον κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης να συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές της Ένωσης, με εξαίρεση τις υλοποιούμενες από νέους γεωργούς για τις οποίες μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για 24 μήνες κατ' ανώτατο όριο από την ημερομηνία εγκατάστασης.
- να πραγματοποιούνται μετά την υποβολή της αίτησης στήριξης.
- να μην έχουν συγχρηματοδοτηθεί από άλλη πηγή.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Το συνολικό κόστος των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως 150.000 €.

Ένταση ενίσχυσης

Κατάσταση υδατικού σώματος - όσον αφορά την ποσότητα	Δυνητική εξοικονόμηση νερού	Μικρά νησιά Αιγαίου	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες*	Λοιπές περιοχές
Καλή	≤ 20%	70%	45%	35%
Καλή	>20%	75%	50%	40%
Λιγότερο από καλή	≤ 25%	70%	45%	35%
Λιγότερο από καλή	>25%	75%	50%	40%

***Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων ανήκει στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες.**

Τα ανωτέρω ποσοστά προσαυξάνονται άπαξ κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες υπό τον όρο ότι η ανώτατη συνδυασμένη στήριξη δεν υπερβαίνει το 90% στις παρακάτω περιπτώσεις:

- σε νέους γεωργούς ως ορίζονται στον Κανονισμό (αρθ. 2, παρ. ιδ) ή οι οποίοι έχουν ήδη εγκατασταθεί κατά τη διάρκεια των 5 ετών που προηγούνται της αίτησης στήριξης.
- σε συλλογικές επενδύσεις και ολοκληρωμένα επενδυτικά σχέδια.
- σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα.
- σε επενδύσεις που συνδέονται με τις ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα και τη βιολογική γεωργία των άρθρων 28 και 29 του Καν. 1305/2013.

Οι εν δυνάμει δικαιούχοι μπορούν κατά την υποβολή μίας αίτησης στήριξης να αιτηθούν επενδυτικές δαπάνες που θα αφορούν και στις τρεις Δράσεις με μέγιστο ύψος επένδυσης συνολικά τις 500.000 € το οποίο για τις συλλογικές επενδύσεις συνδυαστικά δεν θα ξεπερνά τα 2.000.000 €.

Για συλλογικές επενδύσεις το συνολικό κόστος των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως 500.000 €.

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 24: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Δράσης 04.1.2.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής- 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΑ	Εκκρεμεί η εκπλήρωση της αιρεσιμότητας για τα ύδατα
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΑ	Εκκρεμεί η εκπλήρωση της αιρεσιμότητας για τα ύδατα

M04.1.3 Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στη χρήση ΑΠΕ καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, η παρούσα Δράση αντιστοιχεί στη Δράση 1.2.1.ε: Παραγωγή τυπικών προϊόντων αγροδιατροφής της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ και στη Δράση 3219 – Υπομέτρο 04.1 του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ.

Γενική Περιγραφή

Η δράση ενισχύει τη χρήση ΑΠΕ αποκλειστικά για τις ανάγκες της εκμετάλλευσης και επενδύσεις που συμβάλλουν στην ορθή διαχείριση των κτηνοτροφικών αποβλήτων και στη στροφή προς μία γεωργία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, η οποία στηρίζεται στην αύξηση της χρήσης των ΑΠΕ. Σκοπός της δράσης είναι οι επενδύσεις να συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα και στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία.

Είδος Στήριξης

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης. Η στήριξη δύναται να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία και είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής.

Δικαιούχοι

Φυσικά ή νομικά πρόσωπα, κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων που έχουν την ιδιότητα του ενεργού γεωργού (σύμφωνα με τον Καν.1307/2013), όπως αυτό έχει εξειδικευτεί στην εθνική νομοθεσία, ή ομάδες αυτών, (συνεργατικά σχήματα που λειτουργούν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία όπως αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών καθώς και ενώσεις οργανώσεων παραγωγών, ΚΟΙΝΣΕΠ, κλπ.).

Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες του Υπομέτρου ενδεικτικά είναι δαπάνες για:

- Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού διαχείρισης αποβλήτων της εκμετάλλευσης.
- Κατασκευή εγκαταστάσεων διαχείρισης των αποβλήτων, υποπροϊόντων και υπολειμμάτων της εκμετάλλευσης.
- Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού για τη χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας για την κάλυψη των αναγκών της εκμετάλλευσης.
- Γενικές Δαπάνες (όπως αμοιβές για τη σύνταξη και υποβολή αίτησης στήριξης και αίτησης πληρωμής, αμοιβές μηχανικών, συμβούλων καθώς και αμοιβές για την έκδοση αναγκαίων αδειοδοτήσεων).

Μη επιλέξιμες επενδύσεις :

- Ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός.
- Ο Φ.Π.Α. που ανακτάται.
- Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού.

Όροι επιλεξιμότητας

A. Οι δικαιούχοι πρέπει τουλάχιστον την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης, να:

- κατέχουν γεωργική εκμετάλλευση
- έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και να μην είναι συνταξιούχοι

B. Οι επενδύσεις για να είναι επιλέξιμες για στήριξη θα πρέπει :

- τουλάχιστον κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης να συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές της Ένωσης, με εξαίρεση τις υλοποιούμενες από νέους γεωργούς για τις οποίες μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για 24 μήνες κατ' ανώτατο όριο από την ημερομηνία εγκατάστασης.
- να πραγματοποιούνται μετά την υποβολή της αίτησης στήριξης
- να μην έχουν συγχρηματοδοτηθεί από άλλη πηγή

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Το συνολικό κόστος των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως 150.000 € (200.000 € για Δράσεις διαχείρισης αποβλήτων).

Η ένταση ενίσχυσης είναι:

- Μικρά Νησιά Αιγαίου 75%
- Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες 50%
- Λοιπές Περιοχές 40%

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων ανήκει στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, γι' αυτό και η ένταση ενίσχυσης είναι 50%.

Τα ανωτέρω ποσοστά προσαυξάνονται άπαξ κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες υπό τον όρο ότι η ανώτατη συνδυασμένη στήριξη δεν υπερβαίνει το 90% στις παρακάτω περιπτώσεις:

- σε νέους γεωργούς ως ορίζονται στον Κανονισμό (αρθ. 2, παρ. 1δ) ή οι οποίοι έχουν ήδη εγκατασταθεί κατά τη διάρκεια των 5 ετών που προηγούνται της αίτησης στήριξης.

- σε συλλογικές επενδύσεις και ολοκληρωμένα επενδυτικά σχέδια.
- σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα.
- σε επενδύσεις που συνδέονται με τις ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα και τη βιολογική γεωργία των άρθρων 28 και 29 του Καν. 1305/2013

Οι εν δυνάμει δικαιούχοι δύναται κατά την υποβολή μίας αίτησης στήριξης να αιτηθούν επενδυτικές δαπάνες που θα αφορούν και στις τρεις Δράσεις με μέγιστο ύψος επένδυσης συνολικά τις 500.000 € το οποίο για τις συλλογικές επενδύσεις συνδυαστικά δεν θα ξεπερνά τα 2.000.000 €.

Για συλλογικές επενδύσεις το συνολικό κόστος των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως 500.000 €.

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 25: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Δράσης 04.1.3.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016	Γενικές Δ/νσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017	Το θεσμικό πλαίσιο (ΥΑ) βρισκόταν σε διαβούλευση (από 13.9.2017 μέχρι 26.9.2017).
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017	/

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Ο προϋπολογισμός και οι δείκτες εκροής για τις δράσεις 4.1.1, 4.1.2 και 4.1.3 περιγράφονται σε επίπεδο υπομέτρου 04.1.

Πίνακας 26: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 04.1.

Προϋπολογισμός	Υπομέτρο 04.1 ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	456.480.217
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	356.794.642
Ιδιωτική Συμμετοχή	456.480.217
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)	9.400.000
Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση τη RIS3)**	1.500.000

**Το ποσό της RIS3 για το 04.1 κρίνεται υποτιμημένο

Πηγή ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 27: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 04.1.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
01	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ
02	Συνολική επένδυση	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
03	Αριθμός Δράσεων/πράξεων στις οποίες παρέχεται στήριξη	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ
04	Αριθμός εκμεταλλεύσεων / δικαιούχων στις οποίες παρέχεται στήριξη	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΝΑΙ
05	Συνολική έκταση (σε εκτάρια)	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
08	Αριθμός μονάδων ζωικού κεφαλαίου (ΜΖΚ) στις οποίες παρέχεται στήριξη	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

M04.2.1 Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι (γεωργικό προϊόν)

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, η παρούσα δράση αντιστοιχεί στη Δράση 1.2.1.γ: «Μεταποίηση αγρο-διατροφικών προϊόντων (κυρίως πρώτη μεταποίηση)» και στη Δράση 1.3.1.α: «Συσκευασία και Τυποποίηση προϊόντων αγροδιατροφής» της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ, καθώς και στη Δράση 3225 του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ. Επιπρόσθετα προτείνεται από το αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ" ως υποστηρικτική Δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων.

Γενική Περιγραφή

Στόχοι της δράσης είναι η αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων, η ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας, η χρήση νέων τεχνολογιών και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον, η διατήρηση και η δημιουργία θέσεων εργασίας και η προστασία της ανθρώπινης υγείας στις διαδικασίες μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων (Παράρτημα Ι της Συνθήκης).

Η δράση αφορά στη μεταποίηση και εμπορία των παρακάτω τομέων:

- Κρέας – πουλερικά – κουνέλια (όπως σφαγεία βοοειδών, πτηνοσφαγεία, χοιρινών, αιγοπροβάτων, παραγωγή κρεατοσκευασμάτων και προϊόντων με βάση το κρέας, αλλαντικών, μονάδες δημιουργίας ζωικών υποπροϊόντων),
- Γάλα (όπως επεξεργασία γάλακτος, παραγωγή προϊόντων γάλακτος, τυρί, γιαούρτη),
- Αυγά (όπως τυποποίηση συσκευασία αυγών),
- Διάφορα Ζώα (όπως Μέλι – Σηροτροφία - σαλιγκάρια),
- Ζωοτροφές (όπως παραγωγή μιγμάτων ζωοτροφών για οικόσιτα και γουνοφόρα ζώα),
- Δημητριακά (όπως παραγωγή αλεύρων, ζήραση δημητριακών),
- Ελαιούχα Προϊόντα (εξαιρούνται οι ιδρύσεις ελαιοτριβείων),
- Οίνος,
- Οπωροκηπευτικά,
- Άνθη (όπως τυποποίηση και εμπορία ανθέων),
- Φαρμακευτικά και Αρωματικά Φυτά,
- Σπόροι & Πολλαπλασιαστικό Υλικό,
- Ξύδι (π.χ. παραγωγή ξυδιού από οίνο, από φρούτα και άλλες γεωργικές πρώτες ύλες).

Οι δράσεις που προβλέπονται στους ανωτέρω τομείς αφορούν κυρίως σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις, μονάδων παραγωγής και αποθηκευτικών χώρων, συγχωνεύσεις μονάδων, μονάδες διαχείρισης υποπροϊόντων.

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η χώρα

Είδος Στήριξης

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης. Η στήριξη δύναται να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία. Επίσης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής.

Δικαιούχοι

Πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, καθώς και μεγαλύτερες επιχειρήσεις.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Στο πλαίσιο του εν λόγω Υπομέτρου ενισχύονται ενδεικτικά δαπάνες που αφορούν στις εξής κατηγορίες :

- Κατασκευή ή βελτίωση κτιριακών υποδομών, απόκτηση ή βελτίωση της ακίνητης περιουσίας, όπου οι εκτάσεις γης είναι επιλέξιμες μόνο όταν δεν υπερβαίνουν το 10% του συνολικού κόστους της επένδυσης. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτήρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο 15 %.
- Διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της μονάδας.
- Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού. Στις δαπάνες αυτές συμπεριλαμβάνεται και ο εξοπλισμός εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί την λειτουργία της μονάδας, ο εξοπλισμός παραγωγής ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, εξοικονόμησης ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων όχι ως μεμονωμένη Δράση αλλά ως τμήμα της συνολικής παραγωγικής επένδυσης.
- Αγορά καινούργιων οχημάτων – όπως ισοθερμικών βυτίων, αναγκαίων για τη μεταφορά του γάλακτος προς τον χώρο τυποποίησης – μεταποίησης.
- Αγορά καινούργιων οχημάτων ψυγείων αποκλειστικά για χονδρεμπορία προϊόντων.
- Αγορά καινούργιων οχημάτων βυτιοφόρων αυτοκινήτων αναγκαίων για τη μεταφορά διφασικού πυρήνα από ελαιοτριβεία διφασικής λειτουργίας.
- Μέσα εσωτερικής μεταφοράς που καλύπτουν τις ανάγκες της επένδυσης (όπως περνοφόρα, ανυψωτικά).
- Αγορά οχημάτων για τη μεταφορά των ζωικών υποπροϊόντων προς τις μονάδες αδρανοποίησης, με προδιαγραφές σύμφωνες με την κείμενη νομοθεσία (Καν.ΕΚ.1069/2009 & Καν.ΕΚ.142/2011), στο πλαίσιο της Δράσης που αφορά σε ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό μονάδων αδρανοποίησης υποπροϊόντων σφαγής. Ενισχύονται μόνο οχήματα που θα εγκριθούν για τη μεταφορά ΖΥΠ κατηγορίας 1 που οι ιδιοκτήτες τους θα αναλάβουν την υποχρέωση να παραλαμβάνουν τα νεκρά ζώα από εκτροφές που ανήκουν στη γεωγραφική περιοχή κάλυψης για την οποία θα δεσμευθούν προκειμένου να τα διαχειριστούν στην επιχείρησή τους.

- Απόκτηση πιστοποιητικών από αρμόδιους οργανισμούς (όπως ISO, HACCP).
- Δαπάνες εξοπλισμού επιχείρησης (όπως αγορά fax, τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακών μηχανημάτων, φωτοτυπικών, συστημάτων ασφαλείας εγκαταστάσεων, συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων).
- Γενικές δαπάνες συνδεδεμένες με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της μονάδας, όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά με την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας.
- Άυλες δαπάνες όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, έρευνα αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, σήμανση).

Μη επιλέξιμες επενδύσεις:

- Ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός
- Ο Φ.Π.Α. που ανακτάται
- Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού

Όροι επιλεξιμότητας

Στο συγκεκριμένο Υπομέτρο δε δύναται να ενταχθούν:

- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν στη μεταποίηση προϊόντων (ως πρώτη ύλη) που δεν ανήκουν στο παράρτημα Ι της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ.
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε λιανικό εμπόριο.
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε γενετικά τροποποιημένα προϊόντα εκτός ζωοτροφών.
- Αιτήσεις στήριξης με προϋπολογισμό μεγαλύτερο από 10.000.000 €.
- Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα.
- Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται από φορείς που θεωρούνται προβληματικές επιχειρήσεις.
- Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται από φορείς για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση καταλογισμού.
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε επενδύσεις που έχουν περατωθεί φυσικά ή έχουν υλοποιηθεί πλήρως πριν την υποβολή τους ανεξάρτητα αν όλες οι πληρωμές έχουν γίνει από το δικαιούχο.
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε μη βιώσιμες επενδύσεις.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ύψος χρηματοδότησης των επενδυτικών σχεδίων δύναται να ανέρχεται σε 10.000.000 €.

Ένταση ενίσχυσης

- Μικρά Νησιά Αιγαίου 75%
- Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες 50%
- Λοιπές Περιοχές 40%

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων ανήκει στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, γι' αυτό και η ένταση ενίσχυσης είναι 50%.

Τα ανωτέρω ποσοστά προσαυξάνονται άπαξ κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες υπό τον όρο ότι η ανώτατη συνδυασμένη στήριξη δεν υπερβαίνει το 90% για δικαιούχους που συνδέονται με συγχωνεύσεις οργανώσεων παραγωγών.

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 28: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Δράσης 04.2.1.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016	Δ/ση Προγραμματισμού & Εφαρμογών ΥΠΑΑΤ (>600.000) Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής (<=600.000) 1064/1295B/19.04.2016ΥΑ και 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2017	ΥΑ 593/37447/31.3.2017-ΦΕΚ1190/Β/4.4.2017 (αφορά όλο το Μ04.2) 1η τροποποίηση ΥΑ 2220/108492 - ΦΕΚ3668/Β/18.10.2017
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	ΑΝΟΙΧΤΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ (30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ)	1η Πρόσκληση Μ04.2.1 -756/46257/27.4.2017 (π/υ. έργων 600.000-5.000.000 ευρώ, ενώ π/υ. πρόσκλησης 120.000.000 ευρώ) 1η τροπ. 1628/79886/21.7.2017 2η τροπ. 2047/101218/27.9.2017 (παράταση ηλ. υποβ. Αίτησης 2 - 16 Οκτωβρίου 2017 & ηλ. υποβ. Φακέλου 2 Οκτ. - 30 Νοεμβρίου 2017) Δελτίο Τύπου ΥΠΑΑΤ 27.10.2017 (παράταση ηλ. υποβολής Αίτησης έως 6 Νοεμβρίου 2017) Εκκρεμεί εκχώρηση ποσού για Μ04.2.1 στις Περιφέρειες

M04.2.2 Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν εκτός του Παραρτήματος Ι (μη γεωργικό προϊόν)

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, το παρόν Υπομέτρο αντιστοιχεί στη Δράση 1.2.1.γ: «Μεταποίηση αγρο-διατροφικών προϊόντων (κυρίως πρώτη μεταποίηση)» και στη Δράση 1.3.1.α: «Συσκευασία και Τυποποίηση προϊόντων αγροδιατροφής» της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ, καθώς και στη Δράση 3226 του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ. Επιπρόσθετα προτείνεται από το αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ" ως υποστηρικτική Δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων.

Γενική περιγραφή

Στο πλαίσιο του εν λόγω Υπομέτρου ενισχύονται επενδύσεις από μεταποιητικές επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στη παραγωγή προϊόντων του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης και αξιοποιούν τα προϊόντα αυτά ως πρώτη ύλη για την περαιτέρω μεταποίησή τους.

Οι τομείς είναι οι εξής:

- Επεξεργασία καπνού για παραγωγή πούρων ή σιγαρίλος,
- Ζυθοποιία,
- Επεξεργασία προϊόντων κυψέλης (γύρη, πρόπολη, βασιλικός πολτός),
- Μονάδες παραγωγής αιθέριων ελαίων,
- Μονάδες πυρηνελαιουργείων,
- Μονάδες παραγωγής αποσταγμάτων από οπωροκηπευτικά ή αμπελοοίνικης προέλευσης,
- Μονάδες μεταποίησης γεωργικών προϊόντων για την παραγωγή προϊόντων κοσμετολογίας και διατροφής,
- Μονάδες παραγωγής εμπορίας και συσκευασίας προϊόντων θρέψης φυτών,
- Μονάδες παραγωγής πυτιάς και συμπυκνωμάτων αυτής,
- Αξιοποίηση παραπροϊόντων,
- Βαμβάκι και λοιπές κλωστικές ίνες,
- Μονάδες επεξεργασίας κλωστικής κάνναβης και λιναριού.

Οι δράσεις για τους ανωτέρω τομείς αφορούν κυρίως σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις μονάδων παραγωγής και αποθηκευτικών χώρων, συγχωνεύσεις μονάδων και μονάδες διαχείρισης υποπροϊόντων.

Είδος στήριξης

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης. Η στήριξη δύναται να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία και είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής.

Περιοχή παρέμβασης

Όλη η Ελλάδα

Δικαιούχοι

Πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.

Επιλέξιμες δαπάνες

Στο πλαίσιο της δράσης ενισχύονται ενδεικτικά δαπάνες που αφορούν στις εξής κατηγορίες :

- Κατασκευή ή βελτίωση κτιριακών υποδομών, απόκτηση ή βελτίωση της ακίνητης περιουσίας, όπου οι εκτάσεις γης είναι επιλέξιμες μόνο όταν δεν υπερβαίνουν το 10% του συνολικού κόστους της επένδυσης. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτήρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο 15 %.
- Διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της μονάδας.
- Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού. Συμπεριλαμβάνεται ο εξοπλισμός εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί την λειτουργία της μονάδας, ο εξοπλισμός ΑΠΕ, εξοικονόμησης ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων όχι ως μεμονωμένη δράση αλλά ως τμήμα της συνολικής παραγωγικής επένδυσης.
- Αγορά καινούργιων οχημάτων ψυγείων αποκλειστικά για χονδρεμπορία προϊόντων.
- Μέσα εσωτερικής μεταφοράς που καλύπτουν τις ανάγκες της επένδυσης (όπως περνοφόρα, ανυψωτικά).
- Δαπάνες εξοπλισμού επιχείρησης.
- Γενικές δαπάνες συνδεόμενες με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της μονάδας, όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά με την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας.
- Άυλες δαπάνες όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, έρευνα αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, σήμανση).
- Απόκτηση πιστοποιητικών από αρμόδιους οργανισμούς (όπως ISO, HACCP).

Μη επιλέξιμες επενδύσεις :

- Ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός.
- Ο Φ.Π.Α. που ανακτάται.
- Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού.

Όροι επιλεξιμότητας

Στο Υπομέτρο δε δύναται να ενταχθούν οι εξής:

- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν στη μεταποίηση (ως πρώτη ύλη) όταν το προϊόν που χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη δεν ανήκει στο Παράρτημα Ι της Συνθήκης.
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε λιανικό εμπόριο.
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε γενετικά τροποποιημένα προϊόντα.
- Αιτήσεις στήριξης με προϋπολογισμό μεγαλύτερο από 5.000.000 €.
- Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται από φορείς που θεωρούνται προβληματικές επιχειρήσεις.
- Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται από φορείς για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση καταλογισμού.
- Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα.
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε επενδύσεις που έχουν περατωθεί φυσικά ή έχουν υλοποιηθεί πλήρως πριν την υποβολή τους ανεξάρτητα αν όλες οι πληρωμές έχουν γίνει από το δικαιούχο
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε μη βιώσιμες επενδύσεις

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ύψος χρηματοδότησης των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως 5.000.000 €. Η ένταση ενίσχυσης θα καθοριστεί στις σχετικές προκηρύξεις.

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 29: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Δράσης 04.2.2.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016	Δ/νση Προγραμματισμού & Εφαρμογών ΥΠΑΑΤ (>600.000) Γενικές Δ/νσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής (<=600.000) 1064/1295B/19.04.2016ΥΑ και 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2017	ΥΑ 593/37447/31.3.2017-ΦΕΚ1190/Β/4.4.2017 (αφορά όλο το Μ04.2) 1η τροπ/ση ΥΑ 2220/108492 (ΦΕΚ3668/Β/18.10.2017) ΚΥΑ 74/5074-ΦΕΚ99/Β/24.01.2017 (για 4.2.2 & 4.2.3)
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	ΑΝΟΙΧΤΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ (30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ)	1η Πρόσκληση Μ04.2.1 -1338/68195/23.6.2017 (π/υ. έργων 600.000-3.000.000 ευρώ, ενώ π/υ. πρόσκλησης 30.000.000 ευρώ) 1η τροπ. 1521/76105/12.7./2017 (ηλ. υποβολή έως 26 Οκτωβρίου 2017) Δελτίο Τύπου ΥΠΑΑΤ 27.10.2017 (παράταση ηλ. υποβολής έως 30 Νοεμβρίου 2017) Εκκρεμεί εκχώρηση ποσού για Μ04.2.2 στις Περιφέρειες

M04.2.3 Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων από επαγγελματίες αγρότες

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, η παρούσα δράση αντιστοιχεί στη Δράση 1.2.1.γ: «Μεταποίηση αγρο-διατροφικών προϊόντων (κυρίως πρώτη μεταποίηση)» και στη Δράση 1.3.1.α: «Συσκευασία και Τυποποίηση προϊόντων αγροδιατροφής» της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ. Δεν αντιστοιχεί ωστόσο σε κάποια Δράση του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ, ενώ προτείνεται από το αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ" ως υποστηρικτική δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων.

Γενική περιγραφή

Η δράση αφορά μόνο επαγγελματίες αγρότες για επενδύσεις στη μεταποίηση και εμπορία στους παρακάτω τομείς:

- Κρέας – πουλερικά – κουνέλια (όπως παραγωγή κρεατοσκευασμάτων, αλλαντικών και προϊόντων με βάση το κρέας),
- Γάλα (όπως επεξεργασία γάλακτος, παραγωγή προϊόντων γάλακτος, τυρί, γιαούρτη),
- Αυγά (όπως τυποποίηση συσκευασία αυγών),
- Σηροτροφία – σαλιγκάρια,
- Ζωοτροφές,
- Δημητριακά,
- Ελαιούχα προϊόντα (εξαιρούνται οι ιδρύσεις ελαιοτριβείων),
- Άνθη (όπως τυποποίηση και εμπορία ανθέων),
- Σπόροι & Πολλαπλασιαστικό Υλικό,
- Οίνος – Αμπελουργία (συμπεριλαμβάνεται η παραγωγή αποσταγμάτων, ποτών),
- Οπωροκηπευτικά (συμπεριλαμβάνεται η παραγωγή αποσταγμάτων, ποτών),
- Ζυθοποιία,
- Μονάδες μεταποίησης γεωργικών προϊόντων για την παραγωγή προϊόντων διατροφής και κοσμετολογίας,
- Φαρμακευτικά και Αρωματικά Φυτά (συμπεριλαμβάνεται η παραγωγή αιθέριων ελαίων),
- Ξύδι (όπως παραγωγή ξυδιού από οίνο, από φρούτα και άλλες γεωργικές πρώτες ύλες),
- Μέλι και επεξεργασία προϊόντων κυψέλης (όπως γύρη, πρόπολη, βασιλικός πολτός),
- Επεξεργασία καπνού.

Περιοχή παρέμβασης

Όλη η Ελλάδα

Είδος στήριξης

Η στήριξη παρέχεται με τη μορφή επιχορήγησης. Η στήριξη δύναται να συνδυαστεί με χρηματοδοτικά εργαλεία και είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής.

Δικαιούχοι

Επαγγελματίες αγρότες όπως ορίζονται στην εθνική νομοθεσία

Επιλέξιμες δαπάνες

Ενδεικτικά ενισχύονται:

- Κατασκευή ή βελτίωση κτιριακών υποδομών απόκτηση ή βελτίωση της ακίνητης περιουσίας, όπου οι εκτάσεις γης είναι επιλέξιμες μόνο όταν δεν υπερβαίνουν το 10% του συνολικού κόστους της επένδυσης. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτήρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο 15 %.
- Διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της μονάδας.
- Αγορά μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού. Στις δαπάνες αυτές συμπεριλαμβάνεται και ο εξοπλισμός εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί την λειτουργία της μονάδας, ο εξοπλισμός παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας, εξοικονόμησης ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων όχι ως μεμονωμένη Δράση αλλά ως τμήμα της συνολικής παραγωγικής επένδυσης.
- Αγορά καινούργιων οχημάτων ειδικών προδιαγραφών ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της επιχείρησης όπως τη συλλογή του αρχικού προϊόντος, τη διανομή του τελικού προϊόντος και τη μεταφορά και απομάκρυνση των υποπροϊόντων κυρίως για την προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος
- Απόκτηση πιστοποιητικών από αρμόδιους οργανισμούς (όπως ISO, HACCP).
- Δαπάνες εξοπλισμού επιχείρησης (όπως αγορά fax, τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακών μηχανημάτων, φωτοτυπικών, συστημάτων ασφαλείας εγκαταστάσεων, συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων).
- Γενικές δαπάνες συνδεδεμένες με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της μονάδας, όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά με την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας.
- Άυλες δαπάνες όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, έρευνα αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, σήμανση).
- Μέσα εσωτερικής μεταφοράς που καλύπτουν τις ανάγκες της επένδυσης (όπως περνοφόρα, ανυψωτικά).

Μη επιλέξιμες επενδύσεις :

- Ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός
- Ο Φ.Π.Α. που ανακτάται
- Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού

Όροι επιλεξιμότητας

Στο Υπομέτρο δε δύναται να ενταχθούν οι εξής :

- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν στη μεταποίηση προϊόντων (ως πρώτη ύλη) που δεν ανήκουν στο παράρτημα Ι της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ.
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε λιανικό εμπόριο
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε γενετικά τροποποιημένα προϊόντα εκτός ζωοτροφών
- Αιτήσεις στήριξης με προϋπολογισμό μεγαλύτερο από 300.000€
- Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται από φορείς που θεωρούνται προβληματικές επιχειρήσεις .
- Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται από φορείς για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση καταλογισμού .
- Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα.
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε επενδύσεις που έχουν περατωθεί φυσικά ή έχουν υλοποιηθεί πλήρως πριν την υποβολή τους ανεξάρτητα αν όλες οι πληρωμές έχουν γίνει από το δικαιούχο
- Αιτήσεις στήριξης που αφορούν σε μη βιώσιμες επενδύσεις.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Ο συνολικός προϋπολογισμός των επενδυτικών σχεδίων ανέρχεται έως 300.000 €.

Η ένταση ενίσχυσης φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, για τελικό προϊόν που εντάσσεται στο Παράρτημα Ι (γεωργικό προϊόν) της Συνθήκης ενώ δύναται να γίνει και χρήση του κανόνα de minimis (Καν.1407/2013).

Μικρά Νησιά Αιγαίου	75%
Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	50%
Λοιπές Περιοχές	40%

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων ανήκει στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, γι' αυτό και η ένταση ενίσχυσης είναι 50%.

Η ένταση ενίσχυσης, για τελικό προϊόν που δεν εντάσσεται στο Παράρτημα Ι (μη γεωργικό προϊόν), χορηγείται σύμφωνα με τα όσα ορίζονται:

- στο άρθρο 44 του Καν.(Ε.Ε.) 702/2014,
- κανόνα de minimis (Καν.1407/2013).

Οι εν δυνάμει δικαιούχοι, οι οποίοι έχουν υποβάλλει αίτηση και στο πλαίσιο του Μέτρου 4.1 δύναται να υποβάλλουν επενδυτικό σχέδιο με μέγιστο ύψος επένδυσης (συνολικό προϋπολογισμό) αθροιστικά και για τα δύο Μέτρα 4.1 και 4.2.3 έως 500.000 €.

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 30: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Δράσης 04.2.3.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής - 1064/1295B/19.04.2016ΥΑ και 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2017	ΥΑ 593/37447/31.3.2017-ΦΕΚ1190/Β/4.4.2017 (αφορά όλο το Μ04.2) 1η τροποποίηση ΥΑ 2220/108492 - ΦΕΚ3668/Β/18.10.2017 & ΚΥΑ 74/5074-ΦΕΚ99/Β/24.01.2017 (αφορά 4.2.2 & 4.2.3)
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	2018	Εκκρεμεί εκχώρηση ποσού για Μ04.2.3 στις Περιφέρειες

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Ο προϋπολογισμός και οι δείκτες εκροής για τις δράσεις 4.2.1, 4.2.2 και 4.2.3 περιγράφονται σε επίπεδο υπομέτρου 04.2.

Πίνακας 31: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 04.2.

Προϋπολογισμός	Υπομέτρο 04.2 ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	314.409.291
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	250.000.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	314.409.291
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)*	0
Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση τη RIS3)**	4.000.000

*Εκκρεμεί η οριστικοποίηση του ποσού εκχώρησης

Πηγή ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 32: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 04.2.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
O2	Συνολική επένδυση	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
O3	Αριθμός Δράσεων/πράξεων στις οποίες παρέχεται στήριξη	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
O5	Συνολική έκταση (σε εκτάρια)	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

M04.3.5 Κτηνοτροφικά Πάρκα

Το Μέτρο αυτό αν και συμπεριλαμβάνεται στις Δράσεις της RIS3, δεν έχει ενεργοποιηθεί στο ΠΑΑ 2014-2020.

Σύμφωνα με τη RIS3, η Δράση 1.2.1.στ: Υποδομές μικρής κλίμακας για τη κτηνοτροφία, αφορά στήριξη για την οριοθέτηση κτηνοτροφικών ζωνών σε ορεινές περιοχές (π.χ. Κεφαλονιά) και τη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών σε αυτές (όπως οδικό δίκτυο, ύδρευση, παροχή ρεύματος, κοινόχρηστο τμήμα εγκαταστάσεων χειρισμού αποβλήτων, παγολεκάνες κ.λπ.). Οι δικαιούχοι είναι, όπως αναγράφεται στη RIS3, οι αρμόδιοι για τη δημιουργία κτηνοτροφικού πάρκου Δημόσιοι Φορείς και τελικοί αποδέκτες παραγωγοί και επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα. Ο προϋπολογισμός της Δράσης είναι 3.000.000 ευρώ.

3.6 Μέτρο 06 Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων

Στο πλαίσιο του Μέτρου παρέχονται ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης (business start-up aid) για νέους γεωργούς, για μη γεωργικές δραστηριότητες σε αγροτικές περιοχές και για την ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Η στήριξη της δημιουργίας και της ανάπτυξης νέων βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων, όπως είναι οι νέες γεωργικές εκμεταλλεύσεις που διαχειρίζονται από νέους γεωργούς και οι νέες επιχειρήσεις, είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα των αγροτικών περιοχών. Επιπλέον δημιουργούνται και διατηρούνται θέσεις απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης, δίνονται ευκαιρίες σε γυναίκες και νέους ανθρώπους να μπουν στην αγορά εργασίας, επιτυγχάνεται η ηλικιακή αναζωογόνηση στον γεωργικό τομέα και προωθείται η οικονομική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.

Στο πλαίσιο του Μέτρου υλοποιούνται 3 Υπομέτρα (6.1, 6.2, 6.3) οι δικαιούχοι των οποίων δεν πρέπει να ταυτίζονται.

M06.1 Ενισχύσεις για τη σύσταση επιχείρησης από νέους γεωργούς

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, το παρόν Υπομέτρο αντιστοιχεί στη Δράση 1.2.1.δ: «Παραγωγή τυπικών προϊόντων από νέους αγρότες» της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ καθώς και στη Δράση 32120 του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ. Δεν αντιστοιχεί ωστόσο σε κάποια Δράση του αναθεωρημένου Επιχειρησιακού Σχεδίου "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ".

Γενική περιγραφή

Στο πλαίσιο του Υπομέτρου παρέχονται ενισχύσεις εκκίνησης (business start-up aid) για την είσοδο νέων έως και 40 ετών στη γεωργική απασχόληση και την πρώτη τους εγκατάσταση σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Αφορούν νέους γεωργούς, ως φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που πρέπει κατά την υποβολή της αίτησης να έχουν εγκατασταθεί ως αρχηγοί σε εκμεταλλεύσεις με αρχική παραγωγική δυναμικότητα (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) ίση με 8.000 € έως και 100.000 € και να έχουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα ή που δεσμεύονται να τα αποκτήσουν εντός 36 μηνών. Απαιτείται η υποβολή επιχειρηματικού σχεδίου μέσω του οποίου ο νέος γεωργός θα αποκτήσει την ιδιότητα του «ενεργού» αγρότη (εντός 18 μηνών από την ημερομηνία εγκατάστασης) καθώς και την ιδιότητα του «επαγγελματία» αγρότη (ή «ισοδύναμη» δέσμευση για διαχειριστές νομικών προσώπων).

Εκτός της ηλικιακής ανανέωσης, στόχος είναι η δημιουργία επιχειρηματιών γεωργών που με το πέρας της στήριξης θα διαθέτουν κατάλληλα εφόδια και βιώσιμες εκμεταλλεύσεις.

Περιοχή Εφαρμογής

α) Νομοί κυρίαρχα ή ενδιάμεσα αγροτικοί, δηλαδή το σύνολο των Νομών της Ελλάδας, εκτός Νομών Θεσσαλονίκης και Αττικής (NUTS 3).

β) Νομός Θεσσαλονίκης εκτός μεγάλου αστικού κέντρου (Δημοτική Κοινότητα 5ου Διαμερίσματος Θεσσαλονίκης)

γ) για το Νομό Απικής στους Δήμους Νήσων καθώς και σε Δήμους και Κοινότητες με σημαντική γεωργική έκταση

Είδος Στήριξης

Κατ' αποκοπή ενίσχυση.

Καταβάλλεται σε 2 δόσεις (έως 70% του ποσού καταβάλλεται με την απόφαση ένταξης).

Δικαιούχοι

α) Φυσικά πρόσωπα (περίπτωση εγκατάστασης νέων γεωργών ως μόνων αρχηγών) που :

- Είναι ηλικίας από 18 έως και 40 ετών με επαρκή επαγγελματικά προσόντα.
- Εγκαθίστανται για πρώτη φορά ως αρχηγοί σε γεωργική εκμετάλλευση.

β) Νομικά πρόσωπα (περίπτωση από κοινού εγκατάστασης νέων γεωργών μαζί με άλλους γεωργούς ή και νέους γεωργούς) όπου:

- Τουλάχιστον ένα από τα φυσικά πρόσωπα που μετέχει στο κεφάλαιο και τη διαχείριση είναι νέος γεωργός.
- Η ανάληψη της αρχηγίας / ελέγχου του νομικού προσώπου από νέο γεωργό (μεμονωμένα ή από κοινού με νέους γεωργούς) γίνεται για πρώτη φορά.

Ως πρώτη εγκατάσταση θεωρείται η για πρώτη φορά επαγγελματική ενασχόληση με τη γεωργία

Επιλέξιμες Δαπάνες

Δεν υπάρχει περιορισμός.

Όροι επιλεξιμότητας

- Η υποβολή επιχειρηματικού σχεδίου για την ανάπτυξη της γεωργικής εκμετάλλευσης με διάρκεια υλοποίησης 3-4 έτη.
- Οι αρχηγοί να διαθέτουν τα κατάλληλα επαγγελματικά προσόντα ή να δεσμεύονται ότι θα τα αποκτήσουν εντός 36 μηνών.
- Οι εκμεταλλεύσεις πρέπει να εμπίπτουν στον ορισμό των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων (σύσταση Επιτροπής 2003/361/EK).
- Οι δικαιούχοι θα πρέπει να πληρούν τα κριτήρια του «νέου αγρότη» για τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα.
- Η ιδιότητα του «ενεργού» αγρότη πρέπει να εκπληρώνεται για τον δικαιούχο το αργότερο εντός 18 μηνών από την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης.
- Οι αρχηγοί δεν πρέπει να έχουν ασκήσει προηγουμένως γεωργική επαγγελματική δραστηριότητα.

- Η γεωργική εκμετάλλευση στην αρχική κατάσταση πρέπει να έχει τυπική απόδοση «εισόδου» τουλάχιστον ίση με 8.000€ με ανώτερο όριο για το σύνολο της εκμετάλλευσης 100.000 €.
- Τα νομικά πρόσωπα πρέπει να έχουν ως κύρια δραστηριότητα τη γεωργική παραγωγή (ΟΜΑΔΑ ΚΑΔ 01, εκτός των ΚΑΔ 01.6 και ΚΑΔ 01.7).
- Οι αρχηγοί πρέπει να είναι μόνιμοι κάτοικοι στις περιοχές εφαρμογής και η γεωργική εκμετάλλευση να βρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή του τόπου της μόνιμης κατοικίας.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και Ποσοστά Στήριξης

Ποσό ενίσχυσης: από 17.000 € έως και 22.000 € ανά δικαιούχο.

Το βασικό ποσό ενίσχυσης θα είναι 17.000 για γεωργικές εκμεταλλεύσεις που θα έχουν (στη μελλοντική κατάσταση) φυτική – μικτή παραγωγική κατεύθυνση.

Το ποσό αυτό θα αυξάνεται αναλογικά (έως και 22.000 €) με βάση τα εξής:

α) κατά 2.500 € εφόσον η περιοχή μόνιμης κατοικίας των αρχηγών των εκμεταλλεύσεων βρίσκεται σε περιοχές ορεινές ή μειονεκτικές ή σε μικρά νησιά (νησιά μέχρι και 3.000 κατοίκους πληθυσμό) ή συνδυασμός αυτών των κατηγοριών περιοχών,

β) κατά 2.500 € για ζωική παραγωγική κατεύθυνση (στη μελλοντική κατάσταση) της εκμετάλλευσης.

Ποσοστό στήριξης: 100% του συνολικού προϋπολογισμού

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Πίνακας 33: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 06.1.

Προϋπολογισμός	Υπομέτρο 06.1 ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	307.797.756
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	276.800.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)	6.500.000
Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση τη RIS3)**	2.500.000

**Στη RIS3 περιγράφεται το συνολικό ποσό για τα M06.1 και M06.3 ίσο με 3 εκατ.

Πηγή ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 34: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 06.1.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	NAI	NAI	ΌΧΙ
O2	Συνολική επένδυση	NAI	ΌΧΙ	ΌΧΙ
O3	Αριθμός Δράσεων/πράξεων στις οποίες παρέχεται στήριξη	NAI	NAI	ΌΧΙ
O4	Αριθμός εκμεταλλεύσεων/δικαιούχων στις οποίες παρέχεται στήριξη	NAI	ΌΧΙ	NAI

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση της 2^{ης} Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 35: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 06.1.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016	Γενικές Δ/νσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής- 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016 ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017	ΥΑ 8585/10.10.2016-ΦΕΚ3322/Β/17.10.2016 1η τροπ. ΥΑ 3498/31-3-2017- ΦΕΚ 1277/Β/12-4-2017 Αναμένεται 2η τροπ. ΥΑ Νοέμβριος 2017
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017 2Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ (ΙΟΝΙΑ, ΗΠΕΙΡΟΣ, ΑΤΤΙΚΗ, ΝΟΤΙΟ, ΣΤΕΡΕΑ)	1η Πρόσκληση 8837/14.10.2016-ΦΕΚ 3442/Β/25-10-2016 1η τροπ. 10071/24.11.2016-ΦΕΚ3849/Β/30-11-2016 2η τροπ. 11562/115.12.2016-ΦΕΚ4175/Β/23-12-2016 3η τροπ. 12372/28.12.2016-ΦΕΚ4347/Β/30-12-2016 Εντάξεις 1ης προσκλ. Ιόνια 56200/22844/27.07.2017

Πορεία υλοποίησης στην ΠΙΝ

Σύμφωνα με την υπ. αριθμ. 56200/22844/27.7.2017 Απόφαση Ένταξης της Γενικής Δ/σης Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, στην 1^η προκήρυξη του Υπομέτρου 06.1, που πραγματοποιήθηκε στο τέλος του 2016, εντάχθηκαν 76 Νέοι Γεωργοί, με συνολική δημόσια δαπάνη 1.552.000 €.

Στο τέλος του 2017, αναμένεται η 2^η προκήρυξη του Υπομέτρου, μόνο για τις Περιφέρειες Ιονίων Νήσων, Ηπείρου, Αττικής, Νοτίου Αιγαίου και Στερεάς Ελλάδας, οι οποίες δεν εξάντλησαν τα προκηρυχθέντα ποσά της 1^{ης} προκήρυξης. Ωστόσο ακόμα και με τη 2^η προκήρυξη, δύσκολα το Υπομέτρο θα ξεπεράσει το ποσό των 2 με 2,5 εκατ. € συνολικά, για την ΠΙΝ, ποσό που συμφωνεί και με τη RIS3, στην οποία έχει προϋπολογιστεί συνολικό ποσό 3 εκατ. € για τα Υπομέτρα 06.1 και 06.3.

Αυτό σημαίνει ότι περίπου 4 εκατ. ευρώ από τα 6,5 εκατ. € που εκχωρήθηκαν συνολικά στην ΠΙΝ, θα μείνει αδιάθετο (δεν θα μπορέσει να απορροφηθεί) σε αυτό το Υπομέτρο.

M06.3 Ενισχύσεις για τη σύσταση επιχείρησης για την ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, το παρόν Υπομέτρο αντιστοιχεί στη Δράση 1.2.1.δ: «Παραγωγή τυπικών προϊόντων από νέους αγρότες» της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ καθώς και στη Δράση 32121 του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ. Δεν αντιστοιχεί ωστόσο σε κάποια Δράση του αναθεωρημένου Επιχειρησιακού Σχεδίου "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ".

Γενική Περιγραφή

Στο πλαίσιο του Υπομέτρου παρέχονται ενισχύσεις εκκίνησης (business start-up aid) σε υφιστάμενες μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις για την περαιτέρω ανάπτυξή τους μέσω ενεργειών που αφορούν τη βελτίωση της οικονομικής ή περιβαλλοντικής βιωσιμότητάς τους ή την εν γένει διαρθρωτική τους προσαρμογή.

Αφορούν ατομικές ή οικογενειακές εκμεταλλεύσεις, που βρίσκονται σε μικρές κοινότητες (έως και 5.000 κάτοικοι) ενώ έχουν επαρκή παραγωγική δυναμικότητα (εκφρασμένη ως τυπική απόδοση) ίση με 5.000€ έως 7.999€ και δίνονται βάσει υποβολής επιχειρηματικού σχεδίου. Με την ολοκλήρωση του σχεδίου ο δικαιούχος θα πρέπει να αποκτήσει την ιδιότητα του «επαγγελματία» αγρότη καθώς και επαρκή επαγγελματικά προσόντα.

Στόχος είναι οι εκμεταλλεύσεις να αναπτύξουν περαιτέρω τις γεωργικές τους δραστηριότητες, ούτως ώστε να είναι «ικανές» να υποστηρίξουν τη μελλοντική επαγγελματική ενασχόληση των κατόχων τους στη γεωργία.

Περιοχή Παρέμβασης

Εφαρμόζεται σε Τοπικές ή Δημοτικές Κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό έως και 5.000 των παρακάτω Νομών της Ελλάδας:

- α) Νομοί κυρίαρχα ή ενδιάμεσα αγροτικοί, δηλαδή το σύνολο των Νομών της Ελλάδας, εκτός Νομών Θεσσαλονίκης και Αττικής (NUTS 3).
- β) στο Νομό Θεσσαλονίκης εκτός μεγάλου αστικού κέντρου (Δημοτική Κοινότητα 5ου Διαμερίσματος Θεσσαλονίκης)
- γ) για το Νομό Αττικής στους Δήμους Νήσων καθώς και σε Δήμους και Κοινότητες με σημαντική γεωργική έκταση

Είδος Στήριξης

Κατ' αποκοπή ενίσχυση

Καταβάλλεται σε 2 δόσεις (έως 70% του ποσού καταβάλλεται με την απόφαση ένταξης)

Δικαιούχοι

Φυσικά πρόσωπα που (κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης) είναι αρχηγοί σε υφιστάμενες γεωργικές εκμεταλλεύσεις (ατομικές ή οικογενειακές).

Επιλέξιμες Δαπάνες

Δεν υπάρχει περιορισμός.

Όροι Επιλεξιμότητας

- Η υποβολή επιχειρηματικού σχεδίου για την ανάπτυξη της γεωργικής εκμετάλλευσης με διάρκεια υλοποίησης 3-4 έτη.
- Ο δικαιούχος θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων τουλάχιστον ως κάτοχος εκμετάλλευσης.
- Η γεωργική εκμετάλλευση στην αρχική κατάσταση πρέπει να έχει τυπική απόδοση «εισόδου» τουλάχιστον ίση με 5.000 € έως 7.999€.
- Οι εκμεταλλεύσεις πρέπει να εμπίπτουν στον ορισμό των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων (σύσταση Επιτροπής 2003/361/ΕΚ)
- Οι δικαιούχοι πρέπει να είναι μόνιμοι κάτοικοι στις περιοχές εφαρμογής του Υπομέτρου και η εκμετάλλευση να βρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή του τόπου της μόνιμης κατοικίας.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και Ποσοστά Στήριξης

Ποσό ενίσχυσης: 14.000 € ανά δικαιούχο.

Ποσοστό επιχορήγησης: 100% του συνολικού προϋπολογισμού

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Πίνακας 36: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 06.3.

Υπομέτρο 06.3	
Προϋπολογισμός	ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	30.050.994
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	22.000.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)	900.000
Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση τη RIS3)**	500.000

**Στη RIS3 περιγράφεται το συνολικό ποσό για τα M06.1 και M06.3 ίσο ΣΥμε 3 εκατ.

Πηγή ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 37: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 06.3.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ
O2	Συνολική επένδυση	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
O3	Αριθμός Δράσεων/πράξεων στις οποίες παρέχεται στήριξη	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
O4	Αριθμός εκμεταλλεύσεων/δικαιούχων στις οποίες παρέχεται στήριξη	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΝΑΙ

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 38: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 06.3.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	2018	/
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης	2018	/

3.7 Μέτρο 09 Οργανώσεις Παραγωγών

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, το παρόν Μέτρο δεν αντιστοιχεί σε κάποια Δράση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ ή του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ, ωστόσο προτείνεται στο αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ" ως υποστηρικτική Δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων.

Γενική Περιγραφή Μέτρου

Το μέτρο ενισχύει τη σύσταση των ομάδων και οργανώσεων παραγωγών, κατά τα πρώτα χρόνια όπου προκύπτουν πρόσθετες δαπάνες.

Στόχος του μέτρου είναι να δοθούν τα απαραίτητα κίνητρα στους παραγωγούς ώστε να συνεργαστούν στο πλαίσιο λειτουργίας ομάδων και οργανώσεων παραγωγών, με κύριο σκοπό:

- την προσαρμογή της παραγωγής και των προϊόντων τους στις απαιτήσεις της αγοράς·
- την από κοινού διάθεση εμπορευμάτων στην αγορά,
- τη μείωση του κόστους παραγωγής μέσω της από κοινού χρήσης υλικοτεχνικών υποδομών και
- την ανάπτυξη δεξιοτήτων οργάνωσης επιχειρήσεων και εμπορίας και την υιοθέτηση διαδικασιών καινοτομίας.

Το μέτρο περιλαμβάνει όλους τους γεωργικούς τομείς (γεωργία και κτηνοτροφία), καθώς και τον τομέα της δασοπονίας.

Περιοχή Παρέμβασης

Εφαρμόζεται σε όλη τη χώρα.

Είδος Στήριξης

Κατ' αποκοπή ενίσχυση σε ετήσιες δόσεις κατά τα 5 πρώτα έτη λειτουργίας νέων ομάδων και οργανώσεων παραγωγών.

Δικαιούχοι

Νέες ομάδες και οργανώσεις παραγωγών, οι οποίες είναι επίσημα αναγνωρισμένες και είναι ΜΜΕ (2003/361/ΕΚ).

Επιλέξιμες Δαπάνες

Δεν υπάρχει περιορισμός.

Όροι Επιλεξιμότητας

- Οι ομάδες και οργανώσεις παραγωγών πρέπει να είναι νέες και επίσημα αναγνωρισμένες από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων ή από το ΥΠΑΑΤ.
- Η υποβολή επιχειρηματικού σχεδίου για την ανάπτυξη της γεωργικής εκμετάλλευσης με διάρκεια υλοποίησης έως 5 έτη.
- Οι στόχοι του επιχειρηματικού σχεδίου θα πρέπει να είναι μετρήσιμοι και να συμπληρώνονται βάσει τυποποιημένου σχεδίου.
- Οι ομάδες και οι οργανώσεις παραγωγών πρέπει να είναι ΜΜΕ (σύσταση Επιτροπής 2003/361/ΕΚ).
- Οι ομάδες παραγωγών πρέπει να έχουν έναν ελάχιστο αριθμό μελών (10 μέλη οι ομάδες φυτικής παραγωγής, 5 οι ομάδες ζωικής παραγωγής και δασοπονικών προϊόντων).

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και Ποσοστά Στήριξης

Ποσό ενίσχυσης: Ο υπολογισμός των ετήσιων δόσεων επιχορήγησης υπολογίζεται ως ποσοστό της αξίας παραγωγής βάσει του επιχειρηματικού σχεδίου. Η κατανομή των ετήσιων επιχορηγήσεων είναι 10%, 8%, 6%, 4% και 2% ως ποσοστό της αξίας παραγωγής που έχει διατεθεί στο εμπόριο κατά το 1ο, 2ο, 3ο, 4ο και 5ο έτος αντίστοιχα, μετά την αναγνώριση.

Το ανώτατο ετήσιο ποσό στήριξης είναι 100.000 ευρώ ανά έτος.

Ποσοστό επιχορήγησης: 100% του συνολικού προϋπολογισμού

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Πίνακας 39: Προϋπολογισμός Μέτρου 09.

Προϋπολογισμός	Μέτρο 09 ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	27.798.611
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	25.000.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)	0
Εκτίμηση Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση το Π1)	750.000

Πηγή ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 40: Δείκτες Εκροής Μέτρου 09.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ
O3	Αριθμός Δράσεων/πράξεων στις οποίες παρέχεται στήριξη	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ
O9	Αριθμός εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν σε συστήματα στα οποία παρέχεται στήριξη	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 41: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Μέτρου 09.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ-24944/3066B/20.09.2016
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας (τελ. έκδοση)	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017	Διαβούλευση ΥΑ Μάιος 2017 Αναμενόμενη Έκδοση ΥΑ Νοέμβριος 2017
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017, ΑΡΧΕΣ 2018	/

3.8 Μέτρο 11 Βιολογικές Καλλιέργειες

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, το παρόν Μέτρο, αντιστοιχεί στη Δράση 1.2.1.α: «Συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης & βιολογικά πρότυπα» της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ. Δεν αντιστοιχεί ωστόσο σε κάποια Δράση του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ ή του αναθεωρημένου Επιχειρησιακού Σχεδίου "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ".

Η στήριξη του Μέτρου παρέχεται για τη μετατροπή ή τη διατήρηση των πρακτικών της βιολογικής γεωργίας με σκοπό την ενθάρρυνση των αγροτών να συμμετάσχουν σε τέτοια συστήματα.

M11.1.1 Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στη γεωργία

Γενική Περιγραφή

Μέσω της Δράσης ενισχύεται η μετατροπή των καλλιεργητικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στη γεωργία από συμβατικές σε βιολογικές. Οι δικαιούχοι δεσμεύονται να συνάψουν σύμβαση με εγκεκριμένο Οργανισμό Πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων.

Η δέσμευση είναι τριετούς διάρκειας και εφαρμόζεται σε καθορισμένα αγροτεμάχια καθόλη τη διάρκεια της τριετίας, τα οποία κατέχονται νόμιμα κατ' έτος και καθ' όλη την περίοδο δέσμευσης. Οι δικαιούχοι του Υπομέτρου, μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της τριετούς δέσμευσης τους, μπορούν κατόπιν σχετικής Πρόσκλησης, να ενταχθούν στο Υπομέτρο 11.2 «Ενισχύσεις για τη διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής» με δεσμεύσεις διάρκειας δύο (2) ετών. Επιπλέον υπάρχει δυνατότητα ετήσιας παράτασης μετά τη λήξη της αρχικής περιόδου της διετούς δέσμευσης, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης.

Ο δικαιούχος επιπλέον δεσμεύεται να καταρτιστεί στις βιολογικές καλλιεργητικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στο πλαίσιο του Μέτρου 1 «Μεταφορά γνώσης και Δράσεις πληροφόρησης» του ΠΑΑ 2014 – 2020.

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η χώρα

Είδος Στήριξης

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως, ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για και το διαφυγόν εισόδημα και τις πρόσθετες δαπάνες ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλαμβάνουν.

Δικαιούχοι

Οι δικαιούχοι είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών ή νομικών προσώπων, οι οποίοι ορίζονται ως ενεργοί αγρότες.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα και τα επιπλέον κόστη. Οι δαπάνες πιστοποίησης για τους νεοεισερχόμενους δύνανται να ενισχυθούν από το μέτρο 3 «στήριξη για νέα συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας» του ΠΑΑ 2014-2020.

Όροι επιλεξιμότητας

Τα αγροτεμάχια να είναι δηλωμένα στην πλέον πρόσφατη ΕΑΕ⁹ του ενδιαφερόμενου.

Ποσά και ποσοστά στήριξης

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΣΕ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	
Καλλιέργεια	Μέγιστο ύψος ενίσχυσης (€/Ha/έτος)
Ελαιοκομία	679
Σταφίδα	719
Επιτραπέζια σταφύλια	900
Σταφύλια οиноποίησης	845
Μηλοειδή	644
Πυρηνόκαρπα	900
Εσπεριδοειδή	345
Αραβόσιτος κτηνοτροφικός	600
Αραβόσιτος εδάδιμος	563
Χειμερινά σιτηρά	122
Ρύζι	371
Μηδική, Τριφύλλι	585
Άλλα κτηνοτροφικά ψυχανθή	430
Όσπρια	456
Βαμβάκι	496
Λινάρι, Ελαιοκράμβη, Ηλίανθος, Σόργο,	529
Αρωματικά - Φαρμακευτικά φυτά	600
Ροδιά	900
Ακτινίδιο	900
Συκιά	900
Μικρόκαρπες/Δάσους	900
Αβοκάντο	900
Ακρόδρυα	900
Καπνός	600
Φυλλώδη Λαχανικά - Σταυρανθή	600

⁹ Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης

M11.1.2 Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην κτηνοτροφία

Γενική Περιγραφή

Η Δράση ενισχύει τη μετατροπή πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στην κτηνοτροφία, από συμβατικές σε βιολογικές στους τομείς: βοοτροφία (αγελαδοτροφία – βουβαλοτροφία), προβατοτροφία και αιγοτροφία.

Οι δικαιούχοι δεσμεύονται να συνάψουν σύμβαση με εγκεκριμένο Οργανισμό Πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων. Ο ενταγμένος βοσκότοπος θα πρέπει να κατέχεται νόμιμα κατ' έτος και για όλη την περίοδο της δέσμευσης.

Η δέσμευση είναι τριετούς διάρκειας και εφαρμόζεται σε βοσκότοπο που κατέχεται νόμιμα. Οι δικαιούχοι του Υπομέτρου, μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της τριετούς δέσμευσης τους, μπορούν κατόπιν σχετικής Πρόσκλησης, να ενταχθούν στο Υπομέτρο 11.2 «Ενισχύσεις για τη διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής με δεσμεύσεις διάρκειας δύο (2) ετών. Επιπλέον υπάρχει δυνατότητα ετήσιας παράτασης μετά τη λήξη της αρχικής περιόδου της διετούς δέσμευσης, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης.

Ο δικαιούχος δεσμεύεται να καταρτιστεί στις βιολογικές πρακτικές και μεθόδους παραγωγής στην κτηνοτροφία στο πλαίσιο του Μέτρου 1 «Μεταφορά γνώσης και Δράσεις πληροφόρησης» του ΠΑΑ 2014 – 2020.

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η χώρα

Είδος Στήριξης

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως ανά εκτάριο βοσκοτόπου για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν.

Δικαιούχοι

Οι δικαιούχοι είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών ή νομικών προσώπων, οι οποίοι ορίζονται ως ενεργοί αγρότες.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα και τα επιπλέον κόστη.

Όροι επιλεξιμότητας

- Ο βοσκότοπος και το ζωικό κεφάλαιο της εκμετάλλευσης που θα ενταχθούν στο Υπομέτρο πρέπει να είναι δηλωμένα στην πλέον πρόσφατη ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου.

- Επιλέξιμα για ενίσχυση είναι τα βοοειδή άνω των 6 μηνών και τα αιγοπρόβατα άνω των 12 μηνών.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΣΕ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Κατηγορία Ζώου	Ύψος ενίσχυσης (€/Ha/έτος)
Αιγοπρόβατα	211
Βοοειδή με κρεατοπαραγωγική/μικτή κατεύθυνση	267
Βοοειδή με γαλακτοπαραγωγική κατεύθυνση	333

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Ο προϋπολογισμός και οι δείκτες εκροής αφορούν τις δράσεις 11.1.1 και 11.1.2 και περιγράφονται σε επίπεδο υπομέτρου 11.1

Πίνακας 42: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 11.1.

Προϋπολογισμός	Υπομέτρο 11.1 ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	372.266.293
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	279.199.723
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)	0
Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση τη RIS3)**	1.380.000

**Στη RIS3 περιγράφεται το συνολικό ποσό για το M11 ίσο με 3 εκατ., το οποίο κρίνεται πολύ υποτιμημένο

Πηγή ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 43: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 11.1.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
01	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
04	Αριθμός εκμεταλλεύσεων/δικαιούχων στις οποίες παρέχεται στήριξη	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
05	Συνολική έκταση (σε εκτάρια)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

M11.2.1 Ενισχύσεις για τη διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στη γεωργία

Γενική Περιγραφή

Στο πλαίσιο της Δράσης ενισχύεται η διατήρηση βιολογικών καλλιεργητικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στη γεωργία. Οι δικαιούχοι πρέπει να διατηρούν ενεργή σύμβαση με εγκεκριμένο Οργανισμό ελέγχου και πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων.

Η δέσμευση είναι πενταετής με δυνατότητα ετήσιας παράτασης μετά τη λήξη της αρχικής περιόδου. Η δέσμευση εφαρμόζεται σε σταθερά αγροτεμάχια καθόλη τη διάρκεια της πενταετίας.

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η χώρα

Είδος Στήριξης

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα, τις πρόσθετες δαπάνες και το κόστος συναλλαγής ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλαμβάνονται.

Δικαιούχοι

Οι δικαιούχοι είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών ή νομικών προσώπων, οι οποίοι ορίζονται ως ενεργοί αγρότες.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα και τα επιπλέον κόστη. Οι δαπάνες πιστοποίησης για τους νεοεισερχόμενους δύνανται να ενισχυθούν από το μέτρο 3 «στήριξη για νέα συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας» του ΠΑΑ 2014-2020.

Όροι επιλεξιμότητας

- Τα αγροτεμάχια πρέπει να είναι δηλωμένα στην πλέον πρόσφατη ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου. Στην περίπτωση των μόνιμων φυτειών (δενδρώδεις καλλιέργειες, μικρόκαρπες/δάσους, ακτινίδιο και αμπέλωνες) τα προς ένταξη αγροτεμάχια θα πρέπει να είναι δηλωμένα στην πλέον πρόσφατη ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου με επιλέξιμη για τη δέσμευση μόνιμη καλλιέργεια.
- Πρέπει να υφίσταται ενεργή σύμβαση με εγκεκριμένο Οργανισμό ελέγχου και πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων για την εφαρμογή των κατευθύνσεων, προδιαγραφών και τεχνικών της βιολογικής γεωργίας.

Το ελάχιστο μέγεθος των υπό ένταξη αγροτεμαχίων ανέρχεται σε 0,1Ha. Το ελάχιστο μέγεθος της εκμετάλλευσης ανέρχεται σε 0,2 Ha για ετήσιες καλλιέργειες, 0,3 για μόνιμες φυτείες και 0,3 για μικτές εκμεταλλεύσεις.

Όσον αφορά για την ελαιοκαλλιέργεια, η ελάχιστη πυκνότητα φύτευσης των υπό ένταξη ελαιοτεμαχίων ανέρχεται σε 80 ελαιόδεντρα/Ha.

Επιλέξιμες στο πλαίσιο της Δράσης είναι οι ετήσιες και μόνιμες καλλιέργειες που αποτυπώνονται στο σχετικό πίνακα με τα ύψη ενίσχυσης. Εξαιρούνται οι καλλιέργειες τα προϊόντα των οποίων χρησιμοποιούνται για ενεργειακούς σκοπούς και οι υδροπονικές καλλιέργειες.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ	
Καλλιέργεια	Μέγιστο ύψος ενίσχυσης (€/Ha/έτος)
Ελαιοκομία	505
Σταφίδα	636
Επιτραπέζια σταφύλια	900
Σταφύλια <u>οινοποιήσιμα</u>	657
<u>Μηλοειδή</u>	532
<u>Πυρηγόκαρπα</u>	900
Εσπεριδοειδή	334
Αραβόσιτος κτηνοτροφικός	600
Αραβόσιτος εδώδιμος	544
Χειμερινά σιτηρά	120
Ρύζι	446
Μηδική, Τριφύλλι	574
Άλλα κτηνοτροφικά ψυχανθή	491
Όσπρια	491
Βαμβάκι	516
Λινάρι, Ελαιοκράμβη, Ηλίανθος, Σόργο, και λοιπές αροτραίες καλλιέργειες	493
Αρωματικά – Φαρμακευτικά φυτά	600
Ροδιά	900
Ακτινίδιο	870
Συκιά	900
Μικρόκαρπες/Δάσους	900
Αβοκάντο	900
<u>Ακρόδρυα</u>	616
Καπνός	600
Φυλλώδη Λαχανικά - Σταυρανθή /Βολβώδη/ Καρότο/Πατάτα	600

M11.2.2 Ενισχύσεις για τη διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στην κτηνοτροφία

Γενική Περιγραφή

Η Δράση ενισχύει τη διατήρηση βιολογικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής στους τομείς της βοοτροφίας (αγελαδοτροφία – βουβαλοτροφία), προβατοτροφίας και αιγοτροφίας. Οι κτηνοτρόφοι πρέπει να διατηρούν ενεργή σύμβαση με Οργανισμό ελέγχου και πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων.

Η δέσμευση είναι πενταετής με δυνατότητα ετήσιας παράτασης μετά τη λήξη της αρχικής περιόδου και εφαρμόζεται σε βοσκότοπο που κατέχεται νόμιμα.

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η χώρα

Είδος Στήριξης

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως ανά εκτάριο βοσκοτόπου για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα και το κόστος συναλλαγής ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που αναλαμβάνονται.

Δικαιούχοι

Οι δικαιούχοι είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών ή νομικών προσώπων, οι οποίοι ορίζονται ως ενεργοί αγρότες.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα και τα επιπλέον κόστη.

Όροι επιλεξιμότητας

- Ο βοσκότοπος και το ζωικό κεφάλαιο της εκμετάλλευσης πρέπει να είναι δηλωμένα στην πλέον πρόσφατη ΕΑΕ του ενδιαφερόμενου
- Πρέπει να υφίσταται ενεργή σύμβαση με εγκεκριμένο Οργανισμό Ελέγχου και Πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων

Επιλέξιμα για ενίσχυση είναι τα βοοειδή άνω των 6 μηνών και τα αιγοπρόβατα άνω των 12 μηνών.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ	
Κατηγορία Ζώου	Μέγιστο ύψος ενίσχυσης (€/Ha/έτος)
Αιγοπρόβατα	247
Βοοειδή με κρεατοπαραγωγική/μικτή κατεύθυνση	280
Βοοειδή με γαλακτοπαραγωγική κατεύθυνση	347

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Ο προϋπολογισμός και οι δείκτες εκροής αφορούν τις δράσεις 11.2.1 και 11.2.2 και περιγράφονται σε επίπεδο υπομέτρου 11.2.

Πίνακας 44: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 11.2.

Προϋπολογισμός	Υπομέτρο 11.2 ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	428.900.371
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	321.675.277
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)	0
Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση τη RIS3)**	1.620.000

**Στη RIS3 περιγράφεται το συνολικό ποσό για το 11 ίσο με 3 εκατ., το οποίο κρίνεται πολύ υποτιμημένο

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 45: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 11.2.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	NAI	NAI	NAI
O4	Αριθμός εκμεταλλεύσεων/δικαιούχων στις οποίες παρέχεται στήριξη	NAI	ΟΧΙ	ΟΧΙ
O5	Συνολική έκταση (σε εκτάρια)	NAI	NAI	ΟΧΙ

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 46: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Μέτρου 11.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2016	Δ/ση Συστημάτων Ποιότητας, Βιολογικής Παραγωγής & Γεωγραφικών Ενδείξεων ΥΠΑΑΤ-1725/2386B/03.08.2016 ΥΑ
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας (τελ. έκδοση)	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2016 & ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017	ΚΥΑ 2848/145689/28.12.2016 - ΦΕΚ 4310/Β/30.12.2016 1η τροπ. ΚΥΑ 668 - ΦΕΚ 682/Β/6.3.2017 2η τροπ. ΚΥΑ 2066/82545 - ΦΕΚ 2706/Β/01.08.2017 Αναμένεται νέα τροπ. ΚΥΑ
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2018	1η Πρόσκληση 130/5917/18.01.2017-ΦΕΚ 1η τροπ. 26631/21.2.2017 2η τροπ. 380/28.02.2017 3η τροπ. 26747/3.3.2017 4η τροπ. 27192/4.4.2017 Εντάξεις 1ης πρόσκλησης 1453/59595/31.05.2017 Αναμένεται 2η Πρόσκληση Ιανουάριος 2018

3.9 Μέτρο 16 Συνεργασία

M16.1-16.2 Ίδρυση και λειτουργία Επιχειρησιακών Ομάδων (ΕΟ) της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, το Υπομέτρο αντιστοιχεί στη Δράση 1.1.1.δ : «Συμπράξεις στον αγροδιατροφικό τομέα (καλλιέργειες)» της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ καθώς και στη Δράση 32122 του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ. Δεν αντιστοιχεί ωστόσο σε κάποια Δράση του αναθεωρημένου Επιχειρησιακού Σχεδίου "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ".

Γενική Περιγραφή

Το μέτρο ενισχύει την ίδρυση και λειτουργία Επιχειρησιακών Ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (ΕΣΚ) για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας για την υλοποίηση πιλοτικών έργων και την ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών στους τομείς της γεωργίας και των τροφίμων (προϊόντα Παραρτήματος Ι της Συνθήκης).

Στόχος του μέτρου είναι η ίδρυση και λειτουργία μιας νέας συνεργασίας μεταξύ φορέων που ασχολούνται με τον αγροδιατροφικό τομέα αναπτύσσοντας και διαδίδοντας νέες ιδέες, καινοτόμα προϊόντα και τεχνικές. Η καινοτομία μπορεί να είναι τεχνολογική, μη τεχνολογική ή κοινωνική, και μπορεί να βασίζεται σε νέες ή παραδοσιακές πρακτικές.

Το μέτρο αφορά γεωργούς, ερευνητές, πανεπιστήμια, συμβούλους, μικρομεσαίες επιχειρήσεις που εμπλέκονται στους τομείς της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και των τροφίμων ή φορείς όπως περιβαλλοντικές οργανώσεις και ΜΚΟ.

Οι ΕΟ μπορούν να ενισχυθούν και από άλλα μέτρα του ΠΑΑ (ενδεικτικά M01, M02, M03, M4 κ.α.).

Περιοχή Εφαρμογής

Όλη η χώρα

Είδος στήριξης

Επιχορήγηση

Δικαιούχοι

Επιχειρησιακές Ομάδες, δηλαδή σχήματα συνεργασίας, τουλάχιστον δύο φορέων (γεωργοί, ερευνητές, πανεπιστήμια, σύμβουλοι, ΜΜΕ, περιβαλλοντικές οργανώσεις, ΜΚΟ κ.α.), με νομική οντότητα, με επικεφαλής εταίρο και εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας (σύμφωνο συνεργασίας).

Επιλέξιμες δαπάνες

Δράση 1: Ίδρυση Επιχειρησιακών Ομάδων και προετοιμασία επιχειρηματικού σχεδίου

- Μελέτες-Επιχειρησιακού Σχεδίου (μελέτες σκοπιμότητας, εκπόνηση επιχειρηματικού σχεδίου).

- Εμφύχωση (εξεύρεση & δικτύωση εταιρών, κατάρτιση & προσέλκυση νέων μελών.
- Λειτουργικές δαπάνες για την οργάνωση & το συντονισμό της συνεργασίας (π.χ. μισθός συντονιστή) & για την προετοιμασία του επιχειρηματικού σχεδίου.

Δράση 2: Υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου

- Δαπάνες χρήσης μηχανημάτων, εδαφών και άλλων πάγιων.
- Ανθρωποημέρες προσωπικού (συμπ. εργασία ερευνητή), παραγωγών και άλλων φορέων.
- Επενδυτικές δαπάνες για την υλοποίηση παραγωγικών επενδύσεων στο πλαίσιο του Μ04.
- Δαπάνες διάδοσης των αποτελεσμάτων.

Όροι Επιλεξιμότητας

- Η δραστηριότητά τους συμβάλλει τουλάχιστον σε μία από τις προτεραιότητες της ΕΣΚ και του ΠΑΑ, στην Εθνική και στις Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης.
- Νέες μορφές συνεργασίας ή υφιστάμενες για νέα δραστηριότητα.
- Απαραίτητη ικανότητα φορέα για διαχείριση & υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου.

Οι Επιχειρησιακές Ομάδες:

- Απαρτίζονται από τουλάχιστον δύο μέλη που συμβάλλουν στους στόχους της ΕΣΚ.
- Τουλάχιστον ένα μέλος δραστηριοποιείται στους τομείς της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, ή/και των τροφίμων.
- Θέματα που αφορούν γεωργία/κτηνοτροφία (παραγωγή & εμπορία) και τρόφιμα.
- Καταρτίζουν επιχειρηματικό σχέδιο διάρκειας ως 3 έτη.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Ποσό ενίσχυσης

Το επιχειρηματικό σχέδιο αφορά	Δράση 1 (Ίδρυση ΕΟ)	Δράση 2 (Υλοποίηση ΕΣ)	Σύνολο
Μία Περιφέρεια ή έχει τοπικό χαρακτήρα	30.000 €	120.000 €	150.000 €
Σύνολο της Χώρας	60.000 €	240.000 €	300.000 €
Διακρατική Συνεργασία	90.000 €	360.000 €	450.000 €

Ποσοστό επιχορήγησης:

Δαπάνες οργάνωσης και συντονισμού: 100%

Δαπάνες λειτουργίας (που δεν αφορούν σε παραγωγική επένδυση): 100%

Δαπάνες που αφορούν παραγωγικές επενδύσεις του Μέτρου 4 (σχέδια βελτίωσης και μεταποίηση) = ποσοστά Μέτρου 4+20%.

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Πίνακας 47: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 16.1-16.2.

Προϋπολογισμός	Υπομέτρο 16.1-16.2 ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	58.933.056
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	53.000.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)	1.000.000
Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση τη RIS3)**	1.000.000

Πηγή ΠΑΑ 2014-2020

**Στη RIS3 το συνολικό ποσό για όλο το M16 είναι 2,5 εκατ.

Πίνακας 48: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 16.1-16.2.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	NAI	NAI	NAI
O16	Αριθμός ομάδων ΕΣΚ στις οποίες παρέχεται στήριξη, αριθμός πράξεων ΕΣΚ στις οποίες παρέχεται στήριξη και αριθμός και τύπος εταίρων σε ομάδες ΕΣΚ	NAI	ΌΧΙ	NAI

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 49: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 16.1-16.2.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ + Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των 13ων Περιφερειών (προϊόντα περιφερειακής εμβέλειας ή φορείς περιφέρειας)-24944/3066B/20.09.2016
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	ΑΡΧΕΣ 2018	Αναμενόμενη Διαβούλευση ΥΑ Δεκέμβριος 2017 Αναμενόμενη Έκδοση ΥΑ Αρχές 2018
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	ΑΡΧΕΣ 2018	/

M16.4 Οριζόντια και κάθετη συνεργασία για βραχείες αλυσίδες και τοπικές αγορές και δραστηριότητες προώθησης

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, το Υπομέτρο αντιστοιχεί στη Δράση 1.3.1.δ: «Δικτύωση και συνεργασίες στον αγροδιατροφικό τομέα (καλλιέργεια / εκτροφή & πρώτη μεταποίηση)» της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ καθώς και στη Δράση 32123 του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ. Επιπρόσθετα, προτείνεται στο αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ" ως υποστηρικτική Δράση προώθησης αγροτικών προϊόντων.

Γενική Περιγραφή

Το Υπομέτρο θα ενισχύσει τη στήριξη της οριζόντιας και κάθετης συνεργασίας μεταξύ φορέων στην αλυσίδα εφοδιασμού (όπως παραγωγοί, ενώσεις παραγωγών, επαγγελματικές οργανώσεις, μεταποιητές, έμποροι λιανικής) με σκοπό :

- τη δημιουργία και ανάπτυξη βραχείων αλυσίδων εφοδιασμού - Δράση 1 αλλά και
- τη δημιουργία τοπικών αγορών (Αγορών Παραγωγών Farmers' Markets σύμφωνα με την ισχύουσα Εθνική Νομοθεσία) - Δράση 2.

Σκοπός των συνεργασιών είναι η διάθεση των αγροτικών προϊόντων νωπών ή μεταποιημένων απευθείας στο καταναλωτικό κοινό χωρίς να παρεμβάλλονται περισσότεροι του ενός μεσολαβητές, μεταξύ παραγωγού και καταναλωτή. Το Υπομέτρο αφορά νέες συνεργασίες που θα έχουν σκοπό τη διάθεση των προϊόντων τους μέσω λιανοπωλητών στους καταναλωτές ή μέσω των Αγορών Παραγωγών.

Είναι δυνατή η χρήση διαμεσολαβητή/διευκολυντή (Innovation Broker/Facilitator) για τη διευκόλυνση της εξεύρεσης εταίρων για την ανάπτυξη συνεργασιών.

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η χώρα.

Είδος Στήριξης

Επιχορήγηση

Δικαιούχοι

Σχήματα συνεργασίας φορέων με νομική οντότητα στην οποία θα προσδιορίζεται ο επικεφαλής εταίρος και θα διαθέτουν εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας (σύμφωνο συνεργασίας). Τα μέλη των συνεργασιών μπορεί να είναι παραγωγοί, ενώσεις παραγωγών, επαγγελματικές οργανώσεις, μεταποιητές, έμποροι λιανικής, Δήμοι, καταναλωτές και οργανώσεις τους.

Οι Συνεργασίες που θα συσταθούν θα έχουν νομική οντότητα, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, και θα θεσπίσουν Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας (Σύμφωνο Συνεργασίας) με διακριτές διαδικασίες, υποχρεώσεις και δικαιώματα καθώς και διαφανείς διαδικασίες στη λήψη αποφάσεων και τη λειτουργία τους.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Για την οργάνωση και το συντονισμό των συνεργασιών επιλέξιμες είναι οι ακόλουθες δαπάνες:

- Μελέτες – Επιχειρηματικά Σχέδια.
- Δαπάνες εμφύχωσης.
- Λειτουργικές δαπάνες.

Για την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου επιλέξιμα είναι:

- Τα άμεσα κόστη που προκύπτουν για την υλοποίηση του προτεινόμενου επιχειρηματικού σχεδίου.
- Δαπάνες ενεργειών προώθησης.

Όροι επιλεξιμότητας

Επιλέξιμες είναι οι συνεργασίες:

Στις *Αγορές Παραγωγών (Farmers' Markets)* πρέπει να ισχύουν τα εξής:

- Να συμμετέχουν αποκλειστικά παραγωγοί αγροτικών προϊόντων, που είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες και κάνουν δήλωση στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ).
- Τα αγροτικά προϊόντα να παράγονται στην Περιφερειακή Ενότητα όπου λειτουργούν οι Αγορές Παραγωγών.
- Να υπάρχει ορισμός υπευθύνου για τη λειτουργία του φορέα καθώς και κατάρτιση εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του.
- Να λειτουργούν σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 56 του Ν. 4235/2014 (ΦΕΚ 32/Α/2014)

Στις *βραχείες αλυσίδες* είναι επιλέξιμες οι νομικές οντότητες - συνεργασίες :

- που διαθέτουν την ικανότητα για τη διαχείριση και υλοποίηση του προτεινόμενου επιχειρηματικού σχεδίου και θεσπίζουν εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας (Σύμφωνο Συνεργασίας) με διακριτές διαδικασίες, υποχρεώσεις και δικαιώματα που εξασφαλίζουν τη διαφάνεια της λειτουργίας και της λήψης αποφάσεων και αποφεύγουν καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων
- που διασφαλίζουν κατά τη διακίνηση των προϊόντων την ποιότητα και υγιεινή τους
- που προβάλλουν στον καταναλωτή την ύπαρξη βραχείας αλυσίδας εφοδιασμού και τα πλεονεκτήματά αυτής
- κατά τις οποίες μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών δεν παρεμβάλλονται περισσότεροι του ενός μεσολαβητές (Intermediary).

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Το μέγιστο ύψος χρηματοδότησης μίας συνεργασίας στο πλαίσιο αυτού του μέτρου ανέρχεται σε 150.000 €.

Για τις δαπάνες οργάνωσης και συντονισμού των συνεργασιών το ύψος χρηματοδότησης αφορά στο 100% των επιλέξιμων δαπανών.

Για την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου το οποίο θα αφορά σε παραγωγική επένδυση, η ενίσχυση θα χορηγηθεί βάση του κανόνα de minimis. (Θα ανακοινωθεί στη σχετική προκήρυξη του μέτρου). Σε αυτή την περίπτωση είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής.

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Πίνακας 50: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 16.4.

Προϋπολογισμός	Υπομέτρο 16.4 ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	11.119.444
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	10.000.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)	300.000
Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση τη RIS3)**	300.000

**Στη RIS3 το συνολικό ποσό για όλο το M16 είναι 2,5 εκατ.

Πηγή ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 51: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 16.4.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
O9	Αριθμός εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν σε συστήματα στα οποία παρέχεται στήριξη	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
O17	Αριθμός πράξεων συνεργασίας στις οποίες παρέχεται στήριξη (εκτός των ΕΣΚ)	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 52: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 16.4.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016	Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των 13ων Περιφερειών- 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	2018	/
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης	2018	/

M16.1-16.5 Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για κλιματική αλλαγή

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, το υπομέτρο αντιστοιχεί στη Δράση 1.3.1.δ: «Δικτύωση και συνεργασίες στον αγροδιατροφικό τομέα (καλλιέργεια/εκτροφή & πρώτη μεταποίηση)» της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ. Δεν αντιστοιχεί ωστόσο σε κάποια Δράση του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ ή του αναθεωρημένου Επιχειρησιακού Σχεδίου "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ".

Γενική Περιγραφή

Το Υπομέτρο θα στηρίξει τη :

Δράση 1: δημιουργία συνεργασιών με σκοπό την προώθηση Δράσεων οι οποίες επιδεικνύουν σεβασμό στην προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Δράση 2: υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου των συνεργασιών με σκοπό την προώθηση Δράσεων οι οποίες επιδεικνύουν σεβασμό στην προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Ο σκοπός του Υπομέτρου είναι η δημιουργία συνεργασιών με σκοπό τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, τη μειωμένη χρήση των φυσικών πόρων κυρίως του νερού, την προστασία από την υπερβόσκηση, την αύξηση της αποθήκευσης του άνθρακα, την αύξηση της οργανικής ουσίας στο έδαφος κ.α.

Είναι δυνατή η χρήση διαμεσολαβητή (Innovation Broker) για τη διευκόλυνση της εξεύρεσης εταίρων για την ανάπτυξη συνεργασιών αλλά και για την εκπόνηση του επιχειρηματικού τους σχεδίου.

Περιοχή Παρέμβασης

Όλη η χώρα

Είδος Στήριξης

Επιχορήγηση.

Στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης στο πλαίσιο του επιχειρηματικού σχεδίου της συνεργασίας είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής.

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η αποπληρωμή των δικαιούχων για την υλοποίηση του επιχειρηματικού τους σχεδίου υποχρεούνται να έχουν ολοκληρώσει τη διάδοση των αποτελεσμάτων τους.

Δικαιούχοι

Σχήματα συνεργασίας φορέων με νομική οντότητα στην οποία θα προσδιορίζεται ο επικεφαλής εταίρος.

Μέλη των εν λόγω συνεργασιών μπορεί να είναι μεμονωμένοι γεωργοί και κτηνοτρόφοι καθώς και λοιποί φορείς του γεωργικού τομέα, οργανώσεις αυτών, ερευνητικοί φορείς, διάφορες περιβαλλοντικές

οργανώσεις καθώς και ΜΚΟ με αντικείμενο το περιβάλλον και το κλίμα. Σε κάθε συνεργασία απαιτείται η συμμετοχή τουλάχιστον δύο από τους προαναφερόμενους φορείς.

Οι συνεργασίες θα θεσπίσουν Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας (Σύμφωνο Συνεργασίας) με διακριτές διαδικασίες, υποχρεώσεις και δικαιώματα καθώς και διαφανείς διαδικασίες στη λήψη αποφάσεων και τη λειτουργία τους και υποχρεούνται να διαδώσουν τα αποτελέσματά τους και μέσω του δικτύου ΕΣΚ.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Δράση 1: Για τη δημιουργία συνεργασιών και την προετοιμασία των επιχειρηματικών τους σχεδίων :

- Μελέτες - Επιχειρηματικά Σχέδια
- Δράσεις εμφύχωσης, δαπάνες για την εξεύρεση των εταίρων και τη δικτύωση αυτών προκειμένου να καθορίσουν το επιχειρηματικό τους σχέδιο.
- Λειτουργικές δαπάνες

Δράση 2: Για την υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου :

- το κόστος χρήσης μηχανημάτων, εδαφών και λοιπών παγίων που διαθέτουν είτε οι παραγωγοί είτε τα ερευνητικά κέντρα για την ανάπτυξη – πιλοτική δοκιμή των αποτελεσμάτων του έργου
- Ανθρωποημέρες προσωπικού
- Επενδυτικές δαπάνες για τις περιπτώσεις υλοποίησης παραγωγικών επενδύσεων στο πλαίσιο του Μέτρου 04
- Δαπάνες προώθησης των αποτελεσμάτων του επιχειρηματικού σχεδίου της

Όροι επιλεξιμότητας

1. Για τους εν δυνάμει δικαιούχους θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι:

- η δραστηριότητά τους συμβάλλει τουλάχιστον σε μία από τις προτεραιότητες του ΠΑΑ για την αγροτική ανάπτυξη και ιδιαίτερα στις 4Α, 4Β, 5Δ, και 5Ε, στην Εθνική αλλά και στις Περιφερειακές Στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης.
- υφίσταται η απαραίτητη ικανότητα στο φορέα για τη διαχείριση και υλοποίηση του προτεινόμενου επιχειρηματικού σχεδίου

2. Οι συνεργασίες πρέπει να:

- απαρτίζονται από τουλάχιστον δύο ή και περισσότερα μέλη,
- δραστηριοποιούνται σε θέματα που αφορούν στο περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή.

3. Κατάρτιση επιχειρηματικού σχεδίου διάρκειας έως 3 έτη που περιγράφει το έργο, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τη διάδοσή τους.

Κριτήρια Επιλογής

Απόφαση Γραπτής διαδικασίας για την έγκριση του Ενοποιημένου Κειμένου Κριτηρίων Επιλογής για το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (αρ. πρωτ. 2347-4/8/2017).

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Το μέγιστο ύψος χρηματοδότησης μίας συνεργασίας διαμορφώνεται σύμφωνα με τον Πίνακα:

Υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου μιας συνεργασίας αφορά σε	Δράση 1 σε €	Δράση 2 σε €	Σύνολο σε €
Μια διοικητική Περιφέρεια της χώρας ή έχει τοπικό χαρακτήρα	30.000	120.000	150.000
Σύνολο της χώρας	60.000	240.000	300.000

Για τις δαπάνες οργάνωσης και συντονισμού και της λειτουργίας των συνεργασιών το ύψος χρηματοδότησης είναι 100%.

Για τις δαπάνες που προκύπτουν και αφορούν σε παραγωγικές επενδύσεις του Μέτρου 4, η ένταση ενίσχυσης διαμορφώνεται σύμφωνα με τα αναφερόμενα σε αυτό και προσαυξάνεται κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες.

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Πίνακας 53: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 16.1-16.5.

Προϋπολογισμός	Υπομέτρο 16.1-16.5 ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	7.783.611
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	7.000.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	0
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)	0
Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση τη RIS3)**	700.000

**Στη RIS3 το συνολικό ποσό για όλο το 16 είναι 2,5 εκατ.

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 54: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 16.1-16.5.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	NAI	NAI	NAI
O16	Αριθμός ομάδων ΕΣΚ στις οποίες παρέχεται στήριξη, αριθμός πράξεων ΕΣΚ στις οποίες παρέχεται στήριξη και αριθμός και τύπος εταίρων σε ομάδες ΕΣΚ	NAI	ΌΧΙ	NAI

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 55: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 16.1-16.5.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2016	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ-24944/3066B/20.09.2016
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	ΑΡΧΕΣ 2018	Αναμενόμενη Διαβούλευση ΥΑ Δεκέμβριος 2017 Αναμενόμενη Έκδοση ΥΑ Αρχές 2018
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης πρόσκλησης	ΑΡΧΕΣ 2018	/

3.10 Μέτρο 19 CLLD/LEADER

Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΟΚ - τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων) (άρθρο 35 κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1303/2013)

Γενική Περιγραφή

Η Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD), βασισμένη στην προσέγγιση LEADER, είναι μια μέθοδος σχεδιασμού και υλοποίησης τοπικών ολοκληρωμένων αναπτυξιακών στρατηγικών. Η μέθοδος βασίζεται στη συμμετοχή εταίρων σε τοπικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών, των τοπικών οικονομικών και κοινωνικών φορέων.

Σκοπός του μέτρου είναι να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά οι οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και δημογραφικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές. Στόχος επίσης είναι να ενισχυθούν «νέες και πιο καινοτόμες» προσεγγίσεις με βάση τα καινούργια αναπτυξιακά δεδομένα και εργαλεία (όπως τάση επιστροφής νέων στην ύπαιθρο, κοινωνικές πρωτοβουλίες, ενίσχυση βραχέων αλυσίδων και εναλλακτικών καναλιών διάθεσης αγροτικών προϊόντων, διασύνδεση αγροτικού τομέα με τον πολιτισμό, τον τουρισμό και το περιβάλλον), αυξάνοντας σχετικές συνέργειες για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας των αγροτικών περιοχών σύμφωνα με τον αναπτυξιακό και στρατηγικό σχεδιασμό της χώρας για την αγροτική ανάπτυξη.

Συνολικά θα επιλεγούν κατά μέγιστο αριθμό 50 περιοχές για την εφαρμογή του παρόντος μέτρου οι οποίες μπορούν να καλύπτουν έκταση ίση έως και το 100% των επιλέξιμων περιοχών παρέμβασης LEADER.

Οι θεματικές κατευθύνσεις για τα τοπικά προγράμματα ενδεικτικά μπορούν να αφορούν τα παρακάτω:

- Τη διασύνδεση τομέων και οικονομικών παραγόντων.
- Την υποστήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας και την ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας.
- Την υλοποίηση κοινωνικών δράσεων για την επίτευξη κοινωνικής συνοχής και την καταπολέμηση της φτώχειας.
- Την προώθηση της συμμετοχής, της συνεργασίας, της δικτύωσης και της ανταλλαγής τεχνογνωσίας μεταξύ διαφορετικών περιοχών, εταίρων και κρατών.
- Την ενίσχυση δράσεων και παρεμβάσεων για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή.
- Τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού.
- Την ενίσχυση της καινοτομίας.
- Τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας αλλά και ειδικότερα τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.
- Την εισαγωγή πρακτικών για την αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής.

Κατά τη διαδικασία προετοιμασίας των τοπικών προγραμμάτων, καθώς και κατά τη διάρκεια υλοποίησης αυτών, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις δράσεις εμπύχωσης του τοπικού πληθυσμού αλλά και στις δράσεις ανάπτυξης ικανοτήτων των τοπικών φορέων.

M19.1 Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής της τοπικής ανάπτυξης

Γενική Περιγραφή

Το παρόν Υπομέτρο αφορά την προετοιμασία των τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών και την ενδυνάμωση των τοπικών φορέων προκειμένου να καταρτίσουν τα τοπικά τους προγράμματα, με στοχευμένες δράσεις για τις οποίες θα τεκμηριώνεται η αναγκαιότητά τους και η προστιθέμενη αξία τους.

Οι περιοχές οι οποίες επιλέγονται από τις ΟΤΔ θα πρέπει αποδεδειγμένα να παρουσιάζουν υστέρηση στην ανάπτυξη με οικονομικούς, κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς ή άλλους όρους. Οι ΟΤΔ, βάσει του παρόντος Υπομέτρου, καλούνται να έρθουν σε διαβούλευση με την τοπική κοινωνία, συλλογικούς φορείς του επιχειρηματικού, περιβαλλοντικού, πολιτιστικού και κοινωνικού τομέα, φορείς του δημοσίου, να προβούν σε ενέργειες εμψύχωσης και πληροφόρησης του τοπικού πληθυσμού με σκοπό να καταρτίσουν την τοπική στρατηγική ανάπτυξης για τη συγκεκριμένη περιοχή.

Το Μ 19.1 συμπεριλαμβάνεται στην παρούσα μελέτη προκειμένου να γίνει κατανοητή η διαδικασία επιλογής των τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών στο πλαίσιο του LEADER/CLLD.

Περιοχή Παρέμβασης

Θα εφαρμοστεί σε αγροτικές περιοχές, σύμφωνα με τον ορισμό της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Νομού Θεσσαλονίκης και των Δήμων Νήσων του Νομού Αττικής.

Είδος Στήριξης

Επιχορήγηση

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι για την προπαρασκευαστική φάση είναι οι υφιστάμενες ή νέες Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ), σύμφωνα με τα άρθρα 32-35 του Καν. 1303/2013 ως προς τη δομή και τη σύνθεση της εταιρικής σχέσης.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες άυλου χαρακτήρα, οι οποίες αφορούν αποκλειστικά και μόνο την προετοιμασία της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, όπως:

- i) Δράσεις επιμόρφωσης για τοπικούς φορείς (μέλη ή διοίκηση δημοσίων ή ιδιωτικών συλλογικών φορέων που εκπροσωπούν τις τοπικές κοινωνίες),
- ii) δραστηριότητες που συνδέονται με την εκπόνηση της τοπικής στρατηγικής όπως η διαβούλευση με την τοπική κοινωνία, μελέτη οικείας περιοχής ή άλλων σχετικών μελετών, συμβουλευτικές υπηρεσίες,
- iii) λειτουργικές δαπάνες της ΟΤΔ που υποβάλλει αίτηση για προπαρασκευαστική υποστήριξη με σκοπό την προετοιμασία της τοπικής στρατηγικής (π.χ. ομάδα έργου, εμπλεκόμενα στελέχη),

Όροι επιλεξιμότητας

Για τα προτεινόμενα εταιρικά σχήματα, καθώς και τις προτεινόμενες περιοχές εφαρμογής ισχύουν τα ακόλουθα:

- Προτείνονται, μέσω της «από κάτω προς τα επάνω» προσέγγισης, από τις ΟΤΔ.
- Διαθέτουν επαρκή κρίσιμη μάζα από την άποψη του ανθρώπινου δυναμικού και των χρηματοοικονομικών πόρων. Ειδικότερα, ο πληθυσμός της κάθε περιοχής παρέμβασης θα κυμαίνεται μεταξύ 10.000 - 150.000 κατοίκους.
- Αποτελούνται από Τοπικές / Δημοτικές Κοινότητες των οποίων ο συνολικός μόνιμος πληθυσμός ή ο μόνιμος πληθυσμός των εκτός σχεδίου περιοχών είναι μικρότερος των 15.000 κατοίκων με εξαίρεση τα μικρά νησιά στα οποία δεν έχει ισχύ ο περιορισμός.
- Να είναι αγροτικές περιοχές (σύμφωνα με τον ορισμό της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Νομού Θεσσαλονίκης και των Δήμων Νήσων του Νομού Αττικής.).
- Ως προς την εταιρική σχέση και την οργανωτική δομή της Ο.Τ.Δ. η εταιρική σχέση να είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα από τον Κανονισμό (ΕΕ) 1303/2013.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την καταβολή της προπαρασκευαστικής υποστήριξης είναι η υποβολή τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής και όχι η επιλογή της.

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Επιχορήγηση 100% των επιλέξιμων δαπανών με μέγιστο τις 80.000€.

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Πίνακας 56: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 19.1.

Προϋπολογισμός	Υπομέτρο 19.1 ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	3.898.903
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	3.500.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	3.898.903
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)*	0

*Εκκρεμεί η οριστικοποίηση του ποσού εκχώρησης

Πηγή ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 57: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 19.1.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	NAI	NAI	ΌΧΙ
O18	Πληθυσμός που καλύπτεται από ΟΤΔ	NAI	NAI	ΌΧΙ
O19	Αριθμός επιλεγμένων ΟΤΔ	NAI	ΌΧΙ	ΌΧΙ

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 PIN

Πορεία υλοποίησης του Υπομέτρου 19.1

Κατά τη διάρκεια του έτους 2016 εκδόθηκε η 1^η κοινή πρόσκληση των δύο ταμείων ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ,¹⁰ για την υποβολή προτάσεων τοπικών προγραμμάτων CLLD/LEADER (αρ. πρωτ. 1435/14.6.2016 /ΦΕΚ 1839/Β/2016) με καταληκτική ημερομηνία υποβολής 16/9/2016. Υποβλήθηκαν 48 προτάσεις ενώ στο τέλος του 2016, με Απόφαση του Υπουργού ΥΠΑΑΤ (αρ. πρωτ. 3206/21.12.2016 (ΦΕΚ 411/Β/2016)), εγκρίθηκαν 47, εκ των οποίων οι 16 είναι μονοταμειακές ΕΓΤΑΑ και οι 31 πολυταμειακές (ΕΓΤΑΑ-ΕΤΘΑ).

Από την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, υποβλήθηκαν προτάσεις για δύο πολυταμειακά τοπικά προγράμματα, των αγροτικών και αλιευτικών περιοχών:

- Κέρκυρας-Λευκάδας-Παξών, από την Αναπτυξιακή Ιονίων Νήσων (ANION Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α.)
- Ζακύνθου-Κεφαλονιάς-Ιθάκης, από την Συνεταιριστική Αυτοδιοικητική Ζακύνθου (ΣΑΖ Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α.)

Από τις παραπάνω δύο προτάσεις, εγκρίθηκε μόνο η πρώτη για το τοπικό πρόγραμμα Κέρκυρας, Λευκάδας-Παξών, συνολικής δημόσιας δαπάνης 6.950.000€ (5.600.000€ ΕΓΤΑΑ και 1.350.000 € ΕΤΘΑ).

Ωστόσο, τον Ιούνιο του 2017, εκδόθηκε και 2^η πρόσκληση, για την υποβολή προτάσεων τοπικών προγραμμάτων (αρ.πρωτ. 1927/27.6.2017/ΦΕΚ 2297/Β/2017). Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων συμμετείχε υποβάλλοντας δύο ξεχωριστές προτάσεις, μία για την Κεφαλονιά-Ιθάκη και μία για τη Ζάκυνθο. Σύμφωνα με την υπ. αριθμ. 2729/25-09-2017 απόφαση της ΕΥΔ ΠΑΑ, η πρόταση (Φάκελος Α') της ΟΤΔ Κεφαλονιάς-Ιθάκης εγκρίθηκε, ενώ η πρόταση της ΟΤΔ Ζακύνθου απορρίφθηκε. Στις 31.10.2017 έγινε η υποβολή του Φακέλου Β' της πρότασης από την ΟΤΔ Κεφαλονιάς-Ιθάκης.

¹⁰ Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας

M19.2 Στήριξη υλοποίησης Δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER)

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, στο πλαίσιο του Υπομέτρου 19.2 μπορούν να πραγματοποιηθούν υποστηρικτικές Δράσεις προώθησης αγροτικών προϊόντων, σύμφωνα με το αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ".

Στο εγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα της ANION για Κέρκυρα, Λευκάδα και Παξούς, συμπεριλαμβάνεται η Δράση 19.2.9 «Μεταφορά γνώσης και ενημέρωσης» καθώς και οι Δράσεις 19.2.1 και 19.2.2 για την «Ενίσχυση της μεταποίησης, εμπορίας και ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων». Οι Δράσεις του Τοπικού Προγράμματος για Κεφαλονιά και Ιθάκη είναι σε διαδικασία αξιολόγησης, ενώ το Τοπικό Πρόγραμμα της Ζακύνθου έχει απορριφθεί.

Επίσης στο πλαίσιο του Υπομέτρου 19.2, μπορούν να υλοποιηθούν τα Υπομέτρα:

- 16.3 «Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών που συνδέονται με τον αγροτουρισμό» και
- 16.6 «Στήριξη για οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ των φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για την αειφόρο προμήθεια βιομάζας για χρήση στα τρόφιμα, στην παραγωγή ενέργειας και σε βιομηχανικές διαδικασίες»,

που αντιστοιχούν στη Δράση 1.3.1.δ: «Δικτύωση και συνεργασίες στον αγροδιατροφικό τομέα (καλλιέργεια/ εκτροφή & πρώτη μεταποίηση)» της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ.

Πρέπει να σημειωθεί πως τα Υπομέτρα 16.3 και 16.6 που προτείνονται στη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την ΠΙΝ, δεν έχουν ενεργοποιηθεί στο ΠΑΑ. Ο μόνος τρόπος να υλοποιηθούν, είναι μέσω Δράσεων του CLLD/LEADER, εφόσον περιγράφεται στα Τοπικά Προγράμματα Στρατηγικής των ΟΤΔ. Στο εγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα της ANION για Κέρκυρα, Λευκάδα και Παξούς, περιγράφεται η Δράση 19.2.8 «Συνεργασίες διαφορετικών παραγόντων του γεωργικού τομέα, της αλυσίδας τροφίμων και άλλα». Οι Δράσεις του Τοπικού Προγράμματος για Κεφαλονιά και Ιθάκη, είναι σε διαδικασία αξιολόγησης, ενώ το Τοπικό Πρόγραμμα της Ζακύνθου έχει απορριφθεί.

Το παρόν Υπομέτρο δεν αντιστοιχεί σε κάποια δράση του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ.

Γενική Περιγραφή

Στο Υπομέτρο δίνεται η δυνατότητα υλοποίησης επενδύσεων δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα με σκοπό την επίτευξη του σημαντικότερου μέρους των στόχων των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης και μπορούν να ενταχθούν και να υλοποιηθούν:

Α) Δημόσιου χαρακτήρα παρεμβάσεις: Οι παρεμβάσεις αυτές συμβάλουν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας.

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων:

- Βελτίωση (συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής αναβάθμισης), αποκατάσταση και επέκταση δημόσιων κτηρίων για κοινωφελή χρήση, για δραστηριότητες όπως διενέργεια εκδηλώσεων, άθληση, εκπαίδευση (μουσεία, εκθετήρια, βιβλιοθήκες κλπ), η δημιουργία πολυχώρων, η στέγαση υπηρεσιών ή / και τοπικών επαγγελματιών με σκοπό την επίδειξη και πώληση τοπικών προϊόντων.

- Διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου.
- Έργα υποδομών ή υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού.
- Έργα δημιουργίας, ανάπτυξης ή βελτίωσης υποδομών και υπηρεσιών αναψυχής, πολιτισμού, καθώς και ενέργειες ανάδειξης και προβολής για την αύξηση της ελκυστικότητας της περιοχής.
- Έργα που στοχεύουν στην περιβαλλοντική αναβάθμιση των περιοχών.

Β) Ιδιωτικού χαρακτήρα παρεμβάσεις: Οι παρεμβάσεις αυτές συμβάλουν στην ανάπτυξη του δευτερογενή και τριτογενή τομέα της τοπικής οικονομίας, για την επίτευξη των στόχων της εγκεκριμένης τοπικής στρατηγικής, σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στο τοπικό πρόγραμμα και έχουν επιχειρηματικό χαρακτήρα.

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων:

- Ενέργειες συνεργασίας και δικτύωσης.
- Αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων.
- Τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της αλυσίδας αξίας του αγροδιατροφικού τομέα.
- Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων.
- Στήριξη της δημιουργίας, εκσυγχρονισμού και επέκτασης ΜΜΕ.

Περιοχή Παρέμβασης

Οι επιλεγμένες περιοχές από τις ΟΤΔ

Είδος Στήριξης

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται βάσει των επιλέξιμων δαπανών της επένδυσης.

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι ΟΤΑ Α & Β βαθμού και φορείς τους, ιδιωτικοί φορείς με καταστατικό σκοπό την υλοποίηση αντίστοιχων έργων, καθώς και φυσικά ή νομικά πρόσωπα των οποίων η επιλεξιμότητα θα εξειδικευτεί στο σχετικό εθνικό θεσμικό πλαίσιο. Δικαιούχοι στην εν λόγω Δράση δύναται να είναι και η ΟΤΔ ή μέλος αυτής.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες άυλου χαρακτήρα, οι οποίες αφορούν αποκλειστικά και μόνο την προετοιμασία της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, όπως:

- δράσεις επιμόρφωσης για τοπικούς φορείς,
- δραστηριότητες που συνδέονται με την εκπόνηση της τοπικής στρατηγικής όπως η διαβούλευση με την τοπική κοινωνία, μελέτη οικείας περιοχής ή άλλων σχετικών μελετών, συμβουλευτικές υπηρεσίες,

- λειτουργικές δαπάνες της ΟΤΔ με σκοπό την προετοιμασία της τοπικής στρατηγικής (π.χ. ομάδα έργου, εμπλεκόμενα στελέχη)

Όροι επιλεξιμότητας

Τα έργα θα πρέπει να είναι:

- στοχευμένα και να συμβάλουν στην επίτευξη της τοπικής στρατηγικής και στην επίτευξη των επιλεγμένων θεματικών κατευθύνσεων των τοπικών προγραμμάτων,
- σε συνάφεια με τις προτεραιότητες που αναφέρονται στο ΠΑΑ 2014-2020 σχετικά με το CLLD/LEADER,
- να εξυπηρετούν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο την τοπική κοινωνία και να συμβάλουν στην ανάπτυξη αυτής,
- να τεκμηριώνεται ο υπεύθυνος φορέας για τη λειτουργία ή τη συντήρηση όπου απαιτείται.

Κριτήρια επιλογής

Η ΟΤΔ, βάσει και της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, καθορίζει τα κριτήρια επιλογής τα οποία ενδεικτικά μπορεί να βασίζονται στις ακόλουθες αρχές:

- Αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών και εγκαταστάσεων.
- Ανάπτυξη συλλογικών δράσεων για τη δικτύωση και τη συνεργασία.
- Καινοτόμα έργα ή έργα που περιλαμβάνουν καινοτόμες ενέργειες.
- Έργα που προάγουν τη συνεργασία και τη δικτύωση ομοειδών ή και συμπληρωματικών επιχειρήσεων.
- Περιβαλλοντική αναβάθμιση των περιοχών, ή να υλοποιούνται έργα φιλικά προς το περιβάλλον με αειφόρο χαρακτήρα.
- Ενίσχυση νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας.
- Υποστήριξης των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων ή των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων.
- Έργα που υλοποιούνται από μόνιμους κάτοικους της περιοχής ή από κατά κύριο επάγγελμα αγρότες.
- Σύνδεση του πρωτογενή τομέα με τους λοιπούς τομείς της οικονομίας ή συμβάλουν στην καθετοποίηση των επιχειρήσεων.
- Μείωση της ανεργίας.

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Ο συνολικός προϋπολογισμός των ενισχυόμενων παρεμβάσεων μπορεί να ανέλθει μέχρι 600.000 € εκτός των έργων που αφορούν διαχείριση στερεών / υγρών αποβλήτων, καθώς και έργων ύδρευσης στα οποία ο συνολικός προϋπολογισμός μπορεί να ανέλθει μέχρι 2.000.000 €. Για τα έργα τα οποία

αφορούν άυλες ενέργειες ο συνολικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 50.000 € για δημόσιου χαρακτήρα έργα και το ποσό των 100.000 € για ιδιωτικού χαρακτήρα έργα.

Τα ποσοστά στήριξης θα αφορούν σε κάθε κατηγορία ενέργειας που θα περιγράφεται στην τοπική στρατηγική. Παρέχεται η δυνατότητα σε κάθε ΟΤΔ να προσαρμόζει αιτιολογημένα, βάσει της στρατηγικής σημασίας της κάθε παρέμβασης, τα ποσοστά ενίσχυσης έως και του ανώτατου επιτρεπτού ορίου. Είναι δυνατή η καταβολή προκαταβολής καθώς και η χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων.

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Πίνακας 58: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 19.2.

Προϋπολογισμός	Υπομέτρο 19.2 ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	346.539.424
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	311.500.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	300.000.000
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)*	0
Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση τη RIS3)**	500.000
Εκτίμηση Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση το Π1)***	200.000

*Εκκρεμεί η οριστικοποίηση του ποσού εκχώρησης

**Δράσεις 16.3 & 16.6. Στη RIS3 το συνολικό ποσό για όλο το 16 είναι 2,5 εκατ.

***Για δράσεις προώθησης (π.χ. γιορτές τοπικών προϊόντων κ.α.)

Πηγή ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 59: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 19.2.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ
O20	Αριθμός έργων LEADER στα οποία παρέχεται στήριξη	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
O22	Αριθμός και τύπος φορέων υλοποίησης έργου	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 ΠΙΝ

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 60: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 19.2.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016	Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των 13ων Περιφερειών- 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017	/

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης	2018	Για ΚΕΡΚΥΡΑ-ΛΕΥΚΑΔΑ, αρχές 2018 η Πρόσκληση των Δημοσίων και αργότερα αλλά εντός 2018 η Πρόσκληση για τα Ιδιωτικά. Για ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ-ΙΘΑΚΗ τέλος 2018 οι πρώτες Προσκλήσεις. Η ΖΑΚΥΝΘΟΣ δεν έχει τοπικό πρόγραμμα

M19.3 Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)

Όπως περιγράφεται στον Πίνακα 4, στο πλαίσιο του Υπομέτρου 19.3 μπορούν να πραγματοποιηθούν υποστηρικτικές Δράσεις προώθησης αγροτικών προϊόντων, όπως προτείνεται στο αναθεωρημένο Επιχειρησιακό Σχέδιο "Καλάθι αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ".

Στο εγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα της ΑΝΙΟΝ για Κέρκυρα, Λευκάδα και Παξούς, περιγράφεται η Δράση 19.3.1 Διαπεριφερειακή συνεργασία «Νήσων Περίπλους», Δίκτυο Αναπτυξιακών Εταιρειών Νησιωτικής Ελλάδας καθώς και η Δράση Γαστρονομικές Περιπλανήσεις και ο πολιτισμός γεύσεων - MEDEAT. Οι Δράσεις του Τοπικού Προγράμματος για Κεφαλονιά και Ιθάκη, είναι σε διαδικασία αξιολόγησης, ενώ το Τοπικό Πρόγραμμα της Ζακύνθου έχει απορριφθεί.

Το παρόν Υπομέτρο δεν αντιστοιχεί σε κάποια δράση του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΙΝ.

Γενική Περιγραφή

Το Υπομέτρο ενισχύει τις απαιτούμενες ενέργειες και διαδικασίες που στοχεύουν στη συνεργασία και στη δικτύωση μεταξύ περιοχών, προκειμένου να αναπτυχθούν νέοι τρόποι και διαδικασίες για την αντιμετώπιση προβλημάτων των επιλεγμένων αγροτικών περιοχών.

Τα σχέδια συνεργασίας πρέπει να συνάδουν με τις τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές των περιοχών παρέμβασης των εταίρων, να αποτυπώνουν διακριτούς και μετρήσιμους στόχους, καθώς και να αποδεικνύεται η διάχυση των αποτελεσμάτων του σχεδίου στον τοπικό πληθυσμό.

Είδος Στήριξης

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται βάσει των επιλέξιμων δαπανών.

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι οι ΟΤΔ που υλοποιούν τις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων σύμφωνα με τα άρθρα του Καν. 1303/2013 (ειδικά άρθρα 32-35).

Δυνητικά δικαιούχοι μπορούν να είναι και φορείς που εξυπηρετούν συμφέροντα του Δημοσίου ή συλλογικά συμφέροντα του ιδιωτικού τομέα, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης των τοπικών προγραμμάτων ή έχουν αποδεδομένη εμπειρία σχετική με το θέμα της συνεργασίας και από το καταστατικό τους προκύπτει η δυνατότητα υλοποίησης των προτεινόμενων ενεργειών.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Επιλέξιμες θεωρούνται οι ενέργειες και οι αντίστοιχες δαπάνες που αφορούν την προετοιμασία του σχεδίου καθώς και την υλοποίηση των Δράσεων που περιγράφονται στο σχέδιο.

Οι δαπάνες της προπαρασκευαστικής φάσης δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 10% του συνολικού προϋπολογισμού του σχεδίου συνεργασίας. Οι ενέργειες και οι επιλέξιμες δαπάνες μεταξύ της προπαρασκευαστικής και της φάσης υλοποίησης πρέπει να είναι διακριτές.

Όροι επιλεξιμότητας

Τα σχέδια συνεργασίας θα πρέπει:

- Να είναι συνδεδεμένα με την στρατηγική τοπικής ανάπτυξης και να αποδεικνύεται η συμπληρωματικότητα τους με τις επιμέρους δράσεις του τοπικού προγράμματος.
- Να είναι δυνατή και μετρήσιμη η αποτύπωση των αποτελεσμάτων.

Ποσά και ποσοστά στήριξης

Το ποσοστό στήριξης είναι 100%.

Ο προϋπολογισμός της προπαρασκευαστικής φάσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 30.000 € και το 10% του συνολικού προϋπολογισμού του σχεδίου συνεργασίας. Δύναται η χορήγηση προκαταβολής.

Προϋπολογισμός – Δείκτες εκροής

Πίνακας 61: Προϋπολογισμός Υπομέτρου 19.3.

Προϋπολογισμός	Υπομέτρο 19.3 ευρώ (€)
Εγκεκριμένος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (ΠΑΑ 2014-2020)	4.506.944
Κοινοτική Συμμετοχή (Ταμείο ΕΓΤΑΑ)	4.000.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	4.506.944
Εκχωρούμενος Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση την εκχώρηση)*	0
Εκτίμηση Π/Υ (Δ.Δ.) € - (Περιφέρειας με βάση το Π1)**	200.000

*Εκκρεμεί η οριστικοποίηση του ποσού εκχώρησης

**Για δράσεις προώθησης

Πηγή ΠΑΑ 2014-2020

Πίνακας 62: Δείκτες Εκροής Υπομέτρου 19.3.

Κωδικός	Περιγραφή	Δείκτης ΠΑΑ	Δείκτης Αποθεματικού Επίδοσης	Δείκτης RIS3
O1	Συνολικές δημόσιες δαπάνες	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ
O21	Αριθμός έργων συνεργασίας στα οποία παρέχεται στήριξη	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
O22	Αριθμός και τύπος φορέων υλοποίησης έργου	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
O23	Μοναδικός αριθμός ταυτοποίησης ΟΤΔ που συμμετέχει σε έργο συνεργασίας	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ

Πηγή: ΠΑΑ 2014-2020, RIS3 PIN

Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών

Για την έκδοση Πρόσκλησης πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

Πίνακας 63: Χρονοπρογραμματισμός Ενεργειών Υπομέτρου 19.3.

Ενέργεια	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Επιλογή ΕΦΔ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016	Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των 13ων Περιφερειών- 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
Κριτήρια Επιλογής και Επιλεξιμότητας	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2017	2347/04.08.2017 Απόφαση Γραπτής Διαδικασίας
Θεσμικό πλαίσιο	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017	/
Εκτιμώμενη ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης	2018	Για ΚΕΡΚΥΡΑ-ΛΕΥΚΑΔΑ, εντός 2018. Για ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ-ΙΘΑΚΗ τέλος 2018. Η Ζάκυνθος δεν έχει τοπικό πρόγραμμα

3.11 Εκχώρηση διαχείρισης & υλοποίησης ΠΑΑ 2014-2020

Γενικά

Βάσει του άρθρου 66§2 καν. (ΕΕ) 1305/2013 η Διαχειριστική Αρχή μπορεί να ορίζει έναν ή περισσότερους ενδιάμεσους φορείς για να πραγματοποιήσουν τη διαχείριση και την υλοποίηση των πράξεων της αγροτικής ανάπτυξης.

Για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των μέτρων/δράσεων ΠΑΑ 2014-2020 έχει πραγματοποιηθεί σειρά εκχωρήσεων αρμοδιοτήτων διαχείρισης σε υπηρεσίες και φορείς εντός και εκτός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης (Πίνακας 64).

Επίσης με την υπ. αριθμ. 24944/3066B/20.09.2016 απόφαση αναδιάρθρωσης των Ειδικών Υπηρεσιών του ΠΑΑ 2014-2020, δίνονται αρμοδιότητες Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης (ΕΦΔ) στην Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ για μέτρα/δράσεις του ΠΑΑ 2014-2020.

Μια ειδική κατηγορία εκχώρησης είναι η εκχώρηση αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, σε περιφερειακό επίπεδο και συγκεκριμένα:

- Στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) Περιφερειών
- Στις Γενικές Διευθύνσεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών,

ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης.

Με την αριθ. 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ εκχωρούνται, σε περιφερειακό επίπεδο, αρμοδιότητες διαχείρισης για ένα σύνολο αναπτυξιακών παρεμβάσεων (δημόσιων και ιδιωτικών), μέσω των οποίων υλοποιούνται στόχοι των μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020, λαμβάνοντας υπόψη τις χωρικές ιδιαιτερότητες και στρατηγικές επιλογές κάθε Περιφέρειας, σχετικά με τον αγρο-διατροφικό τομέα, οι οποίες θα συνεργούν και θα συμπληρώνουν τις εθνικές στρατηγικές επιλογές, με στόχο την αποκέντρωση και τη μείωση της γραφειοκρατίας.

Το θεσμικό πλαίσιο, οι βασικοί όροι και τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής των εκχωρούμενων μέτρων/δράσεων διαμορφώνονται κεντρικά, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις επιλεγμένες στρατηγικές επιλογές του ΠΑΑ 2014-2020.

Πίνακας 64: Εκχώρηση αρμοδιοτήτων ΠΑΑ σε ΕΦΔ, 2016.

Μέτρο/Υπομέτρο/Δράση ΠΑΑ 2014-2020	ΕΦΔ	Απόφαση Ορισμού ΕΦΔ
M01.1	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016 ΚΥΑ
M01.2	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016 ΚΥΑ
M01.3	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016 ΚΥΑ
M02.1	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016 ΚΥΑ
M03.1	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016 ΚΥΑ
M03.2	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016 ΚΥΑ
M04.1.1	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
M04.1.2	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
M04.1.3	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
M04.2.1	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής (<=600.000) & Δ/ση Προγραμματισμού & Εφαρμογών ΥΠΑΑΤ (>600.000)	1064/1295B/19.04.2016ΥΑ & 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
M04.2.2	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής (<=600.000) & Δ/ση Προγραμματισμού & Εφαρμογών ΥΠΑΑΤ (>600.000)	1064/1295B/19.04.2016ΥΑ & 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
M04.2.3	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής	1064/1295B/19.04.2016ΥΑ & 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
M06.1	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
M06.3	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
M09	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016 ΚΥΑ
M011	Δ/ση Συστημάτων Ποιότητας, Βιολογικής Παραγωγής & Γεωγραφικών Ενδείξεων ΥΠΑΑΤ	1725/2386B/03.08.2016 ΥΑ
M16.1-16.2	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ & Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των 13ων Περιφερειών (προϊόντα περιφερειακής εμβέλειας ή φορείς περιφέρειας)	24944/3066B/20.09.2016 ΚΥΑ
M16.1-16.5	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016
M16.4	Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των 13ων Περιφερειών	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
M19.1	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016
M19.2	Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των 13ων Περιφερειών	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ
M19.3	Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των 13ων Περιφερειών	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ

Εκχώρηση Πόρων

Με το αριθ. 2353/27.09.2016 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων, πραγματοποιήθηκε η πρώτη φάση της περιφερειακής κατανομής πόρων

(εξαιρουμένων των ανειλημμένων υποχρεώσεων ΠΑΑ 2007-2013), η οποία αφορά στα ακόλουθα Μέτρα/Δράσεις ΠΑΑ 2014-2020 και αντιστοιχεί σε συνολικά **797 εκατ. €**:

- Υπομέτρο 04.1: Επενδύσεις που βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις του ενεργητικού (Σχέδια Βελτίωσης), στο 100% των νέων δαπανών,
- Δράση 04.3.3: Δασική οδοποιία, στο 100% των νέων δαπανών του έργου (δεν αφορά την παρούσα μελέτη),
- Δράση 04.3.4: Αγροτική οδοποιία, στο 100% των νέων δαπανών του έργου (δεν αφορά την παρούσα μελέτη),
- Υπομέτρο 06.1: Ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης για νέους γεωργούς, στο 100% των νέων δαπανών,
- Υπομέτρο 06.2: Ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης για μη γεωργικές δραστηριότητες σε αγροτικές περιοχές, στο 100% του προϋπολογισμού του Υπομέτρου (δεν αφορά την παρούσα μελέτη),
- Υπομέτρο 06.3: Ενισχύσεις για την ανάπτυξη μικρών εκμεταλλεύσεων, στο 100% του προϋπολογισμού του Υπομέτρου,
- Υπομέτρο 16.1-16.2: Ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργία, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων και συμπλεγμάτων φορέων (clusters), στο 40% του προϋπολογισμού του Υπομέτρου για προϊόντα περιφερειακής εμβέλειας ή συνεργασίες με φορείς εντός της συγκεκριμένης περιφέρειας,
- Υπομέτρο 16.4: Ενίσχυση οριζόντιας και κάθετης συνεργασίας μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία και την ανάπτυξη των βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού και των τοπικών αγορών συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων προώθησης σε τοπικό επίπεδο, στο 100% του προϋπολογισμού του Υπομέτρου,

Η κατανομή των πόρων (δημόσια δαπάνη) της πρώτης φάσης, ανά Μέτρο, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, περιγράφεται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα:

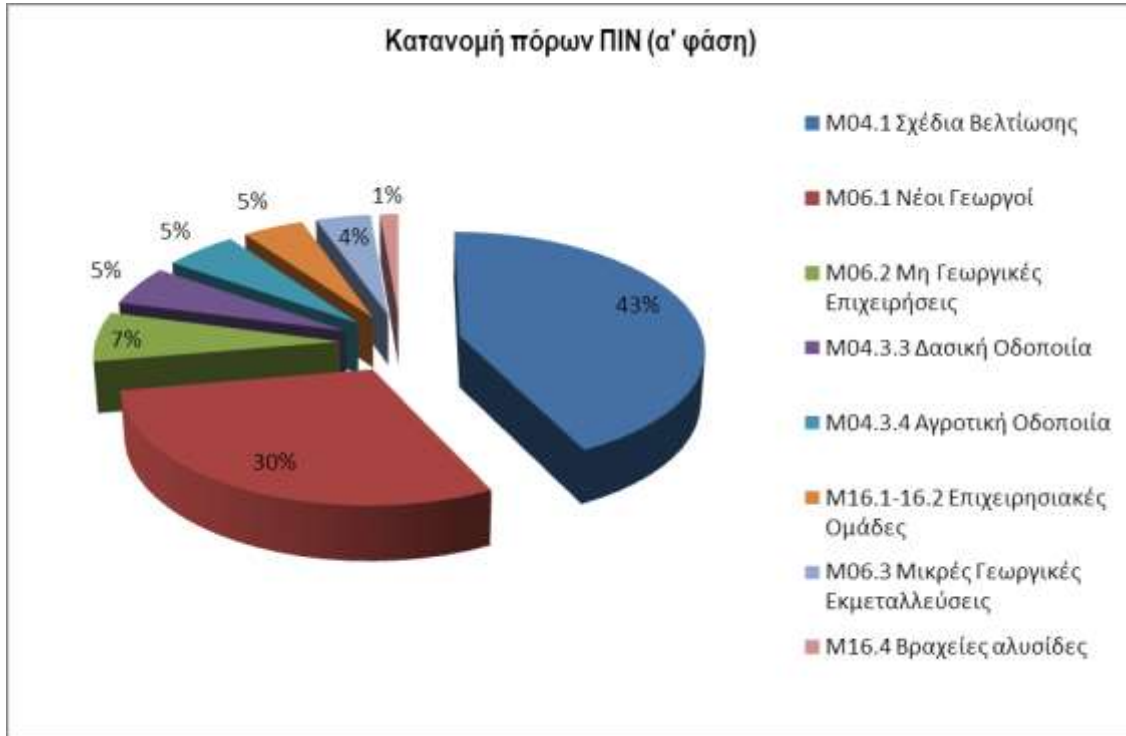
Πίνακας 65: Κατανομή Δημόσιας Δαπάνης στην ΠΙΝ (α' φάση)

Υπομέτρο / Δράση	Ιόνια Νησιά (εκατ. €)	13 Περιφέρειες (εκατ. €)	Ποσοστό
M04.1 Σχέδια Βελτίωσης	9,4	353	44,3%
M04.3.3 Δασική Οδοποιία	1,2	38,9	4,9%
M04.3.4 Αγροτική Οδοποιία	1,2	39,6	5,0%
M06.1 Νέοι Γεωργοί	6,5	241	30,2%
M06.2 Μη Γεωργικές Επιχειρήσεις	1,5	50,8	6,4%
M06.3 Μικρές Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις	0,9	27,9	3,5%
M16.1-16.2 Επιχειρησιακές Ομάδες	1	35,2	4,4%
M16.4 Βραχείες αλυσίδες	0,3	10,5	1,3%
Σύνολο	22	796,9	100,0%
Ποσοστό	2,76%	100%	

Πηγή: υπ. αριθμ. 2353/27.09.2016 έγγραφο του ΓΓ. Αγροτικής Πολιτικής.

Από τον παρακάτω πίνακα προκύπτει πως στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων έχουν **εκχωρηθεί, στην α' φάση, 22 εκατ. € σε σύνολο 797 εκατ. €, δηλαδή περίπου 2,76% των συνολικών εκχωρηθέντων πόρων**. Από τα 22 εκατ. €, τα 15,9 εκατ. € (73%) έχουν κατανεμηθεί στο Μ04.1 (Σχέδια Βελτίωσης) και στο Μ06.1 (Νέοι Γεωργοί) με 9,4 και 6,5 εκατ. € αντίστοιχα. Αντικείμενο της παρούσας μελέτης αποτελούν τα Μ04.1, Μ06.1, Μ06.3, Μ16.1-16.2 και Μ16.4, μέσω των οποίων στηρίζεται η ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα.

Πηγή: υπ. αριθμ. 2353/27.09.2016 έγγραφο του ΓΓ Αγροτικής Πολιτικής

Διάγραμμα 1: Κατανομή Δημόσια Δαπάνης ΠΑΑ στην ΠΙΝ (α' φάση).

Η κατανομή των πόρων (Δημόσια Δαπάνη) της πρώτης φάσης, ανά Μέτρο και για όλες τις περιφέρειες, περιγράφεται αναλυτικά στον Πίνακα 66. Από τον Πίνακα αυτόν, προκύπτει πως στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, έχει κατανεμηθεί το μικρότερο ποσό πόρων από όλες τις Περιφέρειες της Ελλάδας. Το ίδιο περίπου ποσό, αλλά λίγο μεγαλύτερο, έχει κατανεμηθεί στην Περιφέρεια Αττικής και στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου.

Πίνακας 66: Κατανομή Δημόσια Δαπάνης (σε εκατ. €) στις Περιφέρειες (α' φάση).

Υπομέτρο / Δράση	Ανατ. Μακεδονία & Θράκη	Κεντρική Μακεδονία	Δυτική Μακεδονία	Θεσσαλία	Ήπειρος	Ιόνια Νησιά	Δυτική Ελλάδα	Στερεά Ελλάδα	Πελοπόν- νησος	Αττική	Βόρειο Αιγαίο	Νότιο Αιγαίο	Κρήτη	Σύνολο Μέτρου	Ποσοστ ό
M04.1 Σχέδια Βελτίωσης	32,2	66,5	23,4	34,5	18,2	9,4	31,6	30,9	35	10,4	18,5	10,8	31,6	353	44,3%
M04.3.3 Δασική Οδοποιία	3,7	6,4	2,1	4,2	2,3	1,2	3,9	3,4	4,1	1,1	1,6	1,4	3,5	38,9	4,9%
M04.3.4 Αγροτική Οδοποιία	3,9	6,7	2	4,4	2,4	1,2	4,1	3,2	4,1	1	1,7	1,4	3,5	39,6	5,0%
M06.1 Νέοι Γεωργοί	23,4	43,6	12	25,5	13,6	6,5	24,7	17,7	24,4	5,8	11,4	7,6	24,8	241	30,2%
M06.2 Μη Γεωργικές Επιχειρήσεις	4,6	7,9	3,1	5,2	2,9	1,5	4,8	5	5,5	1,9	2,1	1,7	4,6	50,8	6,4%
M06.3 Μικρές Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις	2,5	4,3	1,7	2,9	1,6	0,9	2,6	2,7	3,1	1	1,1	0,9	2,6	27,9	3,5%
16.1-16.2 Επιχειρησιακές Ομάδες	3,5	6	1,8	3,9	2,2	1	3,6	2,8	3,7	1	1,5	1,2	3	35,2	4,4%
16.4 Βραχείες αλυσίδες	1,1	1,7	0,5	1,2	0,6	0,3	1	0,9	1,1	0,3	0,5	0,3	1	10,5	1,3%
Σύνολο Περιφερειών	74,9	143,1	46,6	81,8	43,8	22	76,3	66,6	81	22,5	38,4	25,3	74,6	796,9	100,0%
Ποσοστό	9%	18%	6%	10%	5%	2,76%	10%	8%	10%	3%	5%	3%	9%	100%	

Πηγή: υπ. αριθμ. 2353/27.09.2016 έγγραφο του Γεν. Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων

Η δεύτερη φάση της κατανομής πόρων θα περιλαμβάνει την περιφερειακή κατανομή των πόρων των ακόλουθων Μέτρων/Δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020:

- Μέτρο 19: LEADER/CLLD (εξαιρούνται οι ανειλημμένες υποχρεώσεις του ΠΑΑ 2007-2013), όπως αυτή προκύπτει από την επιλογή των τοπικών στρατηγικών με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων,
- Υπομέτρο 04.2: Επενδύσεις, που αφορούν τη μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη των γεωργικών προϊόντων, ανεξάρτητα αν το παραγόμενο προϊόν είναι ή όχι γεωργικό για έργα με προϋπολογισμό έως 600.000 € (δράσεις 4.2.1 και 4.2.2),
- Δράση 04.2.3: Επενδύσεις που αφορούν μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη των γεωργικών προϊόντων από επαγγελματίες αγρότες, με χωροθέτηση εκτός των περιοχών LEADER,
- Δράση 04.3.1: Εγγειοβελτιωτικά, για έργα προϋπολογισμού έως 2,2 εκ. € και
- Δράση 04.3.2: Αναδασμοί.

Η δεύτερη φάση της κατανομής θα πραγματοποιηθεί εφόσον ολοκληρωθούν, κατά περίπτωση,

- η διαδικασία επιλογής των τοπικών στρατηγικών στο πλαίσιο του LEADER/CLLD·
- η εκπλήρωση του εκ των προτέρων καθορισμένου όρου 5.2, του Παραρτήματος V, Καν (ΕΕ) 1305/2013·
- η καταγραφή των αναγκαίων αναδασμών ανά Περιφέρεια.

3.12 Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου ΠΑΑ 2014-2020

Κατηγορίες Παρεμβάσεων

Οι παρεμβάσεις του ΠΑΑ 2014-2020, στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, σύμφωνα με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΠΑΑ 2014-2020, ταξινομούνται στις ακόλουθες τέσσερις (4) κατηγορίες:

1. παρεμβάσεις ιδιωτικών επενδύσεων·
2. παρεμβάσεις που συνδέονται με έκταση ή αριθμό ζώων·
3. λοιπές παρεμβάσεις συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων επενδύσεων·
4. παρεμβάσεις τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (Μέτρο 19).

Στην κατηγορία παρεμβάσεων ιδιωτικών επενδύσεων περιλαμβάνονται τα ακόλουθα μέτρα, υπομέτρα ή δράσεις:

- Μέτρο 03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.
- Μέτρο 04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού και συγκεκριμένα τα πομέτρα:
 - Επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις,
 - Επενδύσεις στη μεταποίηση/ εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων,
- Μέτρο 06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων.
- Μέτρο 09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών.
- Μέτρο 16 – Συνεργασία.

Στην κατηγορία παρεμβάσεων που συνδέονται με έκταση ή αριθμό ζώων περιλαμβάνονται τα ακόλουθα μέτρα, υπομέτρα ή δράσεις που ανήκουν στο πεδίο ισχύος του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΟΣΔΕ), σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 67 Καν (ΕΕ) 1306/2013:

- Μέτρο 11 – Βιολογική γεωργία.

Στην κατηγορία παρεμβάσεων δημοσίων επενδύσεων και λοιπών παρεμβάσεων περιλαμβάνονται τα ακόλουθα μέτρα, υπομέτρα ή δράσεις:

- Μέτρο 01 - Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης.
- Μέτρο 02 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση.

Στην κατηγορία παρεμβάσεων τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων περιλαμβάνονται τα υπομέτρα:

- Υπομέτρο 19.2 – Στήριξη υλοποίησης Δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER).

- Υπομέτρο 19.3 – Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική).

Στα διαγράμματα που ακολουθούν, περιγράφονται παραστατικά τα στάδια διαχείρισης, των τεσσάρων κατηγοριών παρεμβάσεων του ΠΑΑ 2014-2020, και οι αντίστοιχες διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν από τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης (ΕΦΔ) ή τον Δικαιούχο ή τον ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με το ΣΔΕ 2014-2020.

Παρεμβάσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων

• M03 - Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων. • M04 - Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού και συγκεκριμένα τα Υπομέτρα: ○ M04.1 Επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ○ M04.2 Επενδύσεις στη μεταποίηση/ εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων	• M06 - Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων. • M09 - Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών. • M16 – Συνεργασία.

Το Θεσμικό Πλαίσιο, εκδίδεται από τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης (ΕΦΔ), σύμφωνα με το άρθ. 69 του Ν. 4314/2014 και απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ) ΠΑΑ και του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η Πρόσκληση εκδίδεται από τον ΕΦΔ, με τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.1.1 του ΣΔΕ ΠΑΑ. Η Αίτηση Στήριξης υποβάλλεται από τον Δικαιούχο, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.1.2 του ΣΔΕ. Η Αξιολόγηση γίνεται από τον ΕΦΔ, μέσω ΠΣΚΕ, σύμφωνα με τις Διαδικασίες ΔΙ.1.3, ενώ η Ένταξη Πράξης γίνεται από τον ΕΦΔ, μέσω ΟΠΣΑΑ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.1.4. Η Αίτηση Πληρωμής υποβάλλεται από τον Δικαιούχο, μέσω ΠΣΚΕ και σύμφωνα με τις Διαδικασίες ΔΙ.6.1 έως ΔΙ.6.3. Ο Διοικητικός Έλεγχος της Αίτησης Πληρωμής γίνεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή τον ΕΦΔ στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, μέσω ΠΣΚΕ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.4. Η Καταβολή Ενίσχυσης γίνεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.5. Η Ολοκλήρωση της Πράξης ξεκινά με την υποβολή τελικού αιτήματος πληρωμής από το Δικαιούχο και ολοκληρώνεται με την έκδοση από τον ΕΦΔ, της Απόφασης Ολοκλήρωσης, σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.6.

Διάγραμμα 2: Διαδικασίες ΣΔΕ ΠΑΑ για παρεμβάσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων.

Παρεμβάσεις που συνδέονται με έκταση ή αριθμό ζώων

- **Μέτρο 11 – Βιολογική γεωργία.**

Το Θεσμικό Πλαίσιο, εκδίδεται από τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης (ΕΦΔ), σύμφωνα με το άρθ. 69 του Ν. 4314/2014 και απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ) ΠΑΑ και του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η Πρόσκληση εκδίδεται από τον ΕΦΔ, με τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.1.1 του ΣΔΕ ΠΑΑ. Η Αίτηση Στήριξης υποβάλλεται από τον Δικαιούχο, μέσω κατάλληλου Πληροφοριακού Συστήματος (ΠΣ) και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.1.2 του ΣΔΕ. Η Αξιολόγηση γίνεται από τον ΕΦΔ, μέσω ΠΣ, σύμφωνα με τις Διαδικασίες ΔΙ.1.3, ενώ η Ένταξη Πράξης γίνεται από τον ΕΦΔ, μέσω ΟΠΣΑΑ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.1.4.

Η Αίτηση Πληρωμής, είναι η Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (ΕΑΕ) που υποβάλλεται από τον Δικαιούχο κάθε χρόνο μέχρι 15 Μαΐου, μέσω ΠΣ και σύμφωνα με τις Διαδικασίες ΔΙ.6.1 έως ΔΙ.6.3. Ο Διοικητικός Έλεγχος της Αίτησης Πληρωμής γίνεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή τον ΕΦΔ στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, μέσω ΠΣ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.4. Η Καταβολή Ενίσχυσης γίνεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.5.

Διάγραμμα 3: Διαδικασίες ΣΔΕ ΠΑΑ για παρεμβάσεις που συνδέονται με έκταση ή αριθμό ζώων.

Δημόσιες Επενδύσεις και Λοιπές Παρεμβάσεις

- **Μέτρο 1 - Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης.**

- **Μέτρο 2 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση.**

Το Θεσμικό Πλαίσιο, δεν είναι απαραίτητο καθώς υπάρχει η εθνική νομοθεσία για τα δημόσια έργα. Η Πρόσκληση εκδίδεται από τον ΕΦΔ, με τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ1.1 του ΣΔΕ ΠΑΑ. Η Αίτηση Στήριξης υποβάλλεται από τον Δικαιούχο, μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΟΠΣΑΑ) και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.1.2 του ΣΔΕ. Η Αξιολόγηση γίνεται από τον ΕΦΔ, μέσω ΟΠΣΑΑ, σύμφωνα με τις Διαδικασίες ΔΙ.1.3, ενώ η Ένταξη Πράξης γίνεται από τον ΕΦΔ, μέσω ΟΠΣΑΑ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.1.4. Ακολουθεί Έλεγχος Νομιμότητας της εξέλιξης των Δημοσίων Συμβάσεων, που έχει ως αποτέλεσμα την ανάληψη Νομικής Δέσμευσης, σύμφωνα με τις Διαδικασίες ΔΙ.5.1 έως ΔΙ.5.3. Η Αίτηση Πληρωμής υποβάλλεται από τον Δικαιούχο, μέσω ΟΠΣΑΑ και σύμφωνα με τις Διαδικασίες ΔΙ.6.1 έως ΔΙ.6.3. Ο Διοικητικός Έλεγχος της Αίτησης Πληρωμής γίνεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή τον ΕΦΔ στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, μέσω ΟΠΣΑΑ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.4. Η Καταβολή Ενίσχυσης γίνεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.4. Η Ολοκλήρωση της Πράξης ξεκινά με την υποβολή τελικού αιτήματος πληρωμής από το Δικαιούχο και ολοκληρώνεται με την έκδοση από τον ΕΦΔ, της Απόφασης Ολοκλήρωσης, σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.6.

Διάγραμμα 4: Διαδικασίες ΣΔΕ ΠΑΑ για Δημόσιες Επενδύσεις και Λοιπές Παρεμβάσεις.

Παρεμβάσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων CLLD/LEADER

Υπομέτρο 19.2 – Στήριξη υλοποίησης Δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER).

Το Θεσμικό Πλαίσιο, εκδίδεται από την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής (ΕΥΕ) του ΠΑΑ, σύμφωνα με το άρθ. 69 του Ν. 4314/2014 και απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ) ΠΑΑ και του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η Πρόσκληση εκδίδεται από την ΟΤΔ, με τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.2.1 του ΣΔΕ ΠΑΑ. Η Αίτηση Στήριξης υποβάλλεται από τον Δικαιούχο, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.2.2 του ΣΔΕ. Η Αξιολόγηση γίνεται από την ΟΤΔ, μέσω ΠΣΚΕ, σύμφωνα με τις Διαδικασίες ΔΙ.2.3, ενώ η Ένταξη Πράξης γίνεται από τον ΕΦΔ, μέσω ΟΠΣΑΑ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.2.4.

Η Αίτηση Πληρωμής υποβάλλεται από τον Δικαιούχο, μέσω ΠΣΚΕ και σύμφωνα με τις Διαδικασίες ΔΙ.6.1 έως ΔΙ.6.3. Ο Διοικητικός Έλεγχος της Αίτησης Πληρωμής γίνεται από την ΟΤΔ, μέσω ΠΣΚΕ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.4. Η Καταβολή Ενίσχυσης γίνεται από την ΟΤΔ (η οποία έχει χρηματοδοτηθεί από τον ΟΠΕΚΕΠΕ), σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.5. Η Ολοκλήρωση της Πράξης ξεκινά με την υποβολή τελικού αιτήματος πληρωμής από το Δικαιούχο και ολοκληρώνεται με την έκδοση από τον ΕΦΔ, της Απόφασης Ολοκλήρωσης, σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.6.

Διάγραμμα 5: Διαδικασίες ΣΔΕ ΠΑΑ για παρεμβάσεις Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπομέτρου 19.2.

Δημόσιες Επενδύσεις και Λοιπές Παρεμβάσεις CLLD/LEADER

Υπομέτρο 19.2 – Στήριξη υλοποίησης Δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER).

Το Θεσμικό Πλαίσιο, δεν είναι απαραίτητο καθώς υπάρχει η εθνική νομοθεσία για τα δημόσια έργα. Η Πρόσκληση εκδίδεται από την ΟΤΔ, με τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.2.1 του ΣΔΕ ΠΑΑ. Η Αίτηση Στήριξης υποβάλλεται από τον Δικαιούχο, μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΟΠΣΑΑ) και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.2.2 του ΣΔΕ. Η Αξιολόγηση γίνεται από την ΟΤΔ, μέσω ΟΠΣΑΑ, σύμφωνα με τις Διαδικασίες ΔΙ.2.3, ενώ η Ένταξη Πράξης γίνεται από τον ΕΦΔ, μέσω ΟΠΣΑΑ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.2.4. Ακολουθεί Έλεγχος Νομιμότητας της εξέλιξης των Δημοσίων Συμβάσεων, που έχει ως αποτέλεσμα την ανάληψη Νομικής Δέσμευσης, σύμφωνα με τις Διαδικασίες ΔΙ.5.1 έως ΔΙ.5.3.

Η Αίτηση Πληρωμής υποβάλλεται από τον Δικαιούχο, μέσω ΟΠΣΑΑ και σύμφωνα με τις Διαδικασίες ΔΙ.6.1 έως ΔΙ.6.3. Ο Διοικητικός Έλεγχος της Αίτησης Πληρωμής γίνεται από την ΟΤΔ, μέσω ΟΠΣΑΑ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.4. Η Καταβολή Ενίσχυσης γίνεται από την ΟΤΔ (που έχει χρηματοδοτηθεί από τον ΟΠΕΚΕΠΕ), σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.5. Η Ολοκλήρωση της Πράξης ξεκινά με την υποβολή τελικού αιτήματος πληρωμής από το Δικαιούχο και ολοκληρώνεται με την έκδοση από τον ΕΦΔ, της Απόφασης Ολοκλήρωσης, σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.6.

Διάγραμμα 6: Διαδικασίες ΣΔΕ ΠΑΑ για Δημόσιες Επενδύσεις και Λοιπές Παρεμβάσεις του 19.2.

Διακρατική και Διατοπική Συνεργασία CLLD/LEADER

- **Υπομέτρο 19.3 – Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική).**

Το Θεσμικό Πλαίσιο, εκδίδεται από την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής (ΕΥΕ) του ΠΑΑ, σύμφωνα με το άρθ. 69 του Ν. 4314/2014 και απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ) ΠΑΑ και του ΟΠΕΚΕΠΕ. Η Πρόσκληση εκδίδεται από την ΕΥΔ ή τον ΕΦΔ στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, με τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.3.1 του ΣΔΕ ΠΑΑ. Η Αίτηση Στήριξης υποβάλλεται από τον Συντονιστή, μέσω του ΟΠΣΑΑ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.3.1 του ΣΔΕ. Η Αξιολόγηση γίνεται από τον ΕΦΔ, μέσω ΟΠΣΑΑ, σύμφωνα με τις Διαδικασία ΔΙ.3.1, ενώ η Ένταξη Πράξης γίνεται από τον ΕΦΔ, μέσω ΟΠΣΑΑ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.3.1.

Η Αίτηση Πληρωμής υποβάλλεται από τον Συντονιστή, μέσω ΟΠΣΑΑ και σύμφωνα με τις Διαδικασίες ΔΙ.6.1 έως ΔΙ.6.3. Ο Διοικητικός Έλεγχος της Αίτησης Πληρωμής γίνεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή τον ΕΦΔ στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, μέσω ΟΠΣΑΑ και σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.4. Η Καταβολή Ενίσχυσης γίνεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.5. Η Ολοκλήρωση της Πράξης ξεκινά με την υποβολή τελικού αιτήματος πληρωμής από το Δικαιούχο και ολοκληρώνεται με την έκδοση από τον ΕΦΔ, της Απόφασης Ολοκλήρωσης, σύμφωνα με τη Διαδικασία ΔΙ.6.6.

Διάγραμμα 7: Διαδικασίες ΣΔΕ ΠΑΑ για Υπομέτρο 19.3.

3.13 Χρονοπρογραμματισμός ενεργειών

Στον πίνακα του Παραρτήματος II περιγράφεται ο χρονοπρογραμματισμός των προσκλήσεων των μέτρων που ΠΑΑ 2014-2020, όπως παρουσιάστηκε στην 3η Επιτροπή Παρακολούθησης που πραγματοποιήθηκε στις 19 Ιουνίου 2017, στο Ναύπλιο.

Ο χρονοπρογραμματισμός των ενεργειών έχει επικαιροποιηθεί με βάση τις ανακοινώσεις και τα δελτία τύπου στα μέσα ενημέρωσης.

Επιπρόσθετα, στην περιγραφή κάθε μέτρου/υπομέτρου/δράσης υπάρχει σχετικός αναλυτικός πίνακας χρονοπρογραμματισμού ενεργειών.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο αγροδιατροφικός τομέας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παραγωγικούς τομείς της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (ΠΙΝ), γεγονός που αναδεικνύεται τόσο στη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της ΠΙΝ (RIS3) όσο και στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΠΙΝ 2014-2019 (ΕΠ ΠΙΝ). Για την ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα τίθενται στόχοι και στα δύο αυτά στρατηγικά κείμενα και περιγράφονται συγκεκριμένες δράσεις για την ανάπτυξή του. Επιπλέον δράσεις για την προώθηση των αγροδιατροφικών προϊόντων της ΠΙΝ περιγράφονται στο επικαιροποιημένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Καλάθι αγροτικών Προϊόντων της ΠΙΝ» (Καλάθι).

Η Αγροδιατροφή αποτελεί υποτομέα του Άξονα Προτεραιότητας 1 «Πρωτογενής Τομέας» της RIS3. Σύμφωνα με τη RIS3, η ανάπτυξη των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων του πρωτογενή τομέα και της μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων θα βασιστεί τόσο στα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτει η Περιφέρεια, όπως η φύση, οι πρώτες ύλες και η καλλιεργητική και μεταποιητική παράδοση, όσο και στην αξιοποίηση της γνώσης και της τεχνολογίας. Έμφαση δίνεται στα προϊόντα που έχουν ενταχθεί στο Καλάθι και στις συναφείς μεταποιητικές δραστηριότητες. Οι δράσεις που περιλαμβάνονται στη RIS3 αφορούν στην αξιοποίηση της έρευνας και καινοτομίας στον αγροδιατροφικό τομέα, στη βελτίωση των καλλιεργητικών και εκτροφικών μεθόδων και τεχνογνωσίας και στην τυποποίηση, πιστοποίηση και ανάπτυξη δικτύων. Οι εν λόγω δράσεις δύναται να χρηματοδοτηθούν από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΠΙΝ 2014 -2020 (ΠΕΠ), από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 (ΠΑΑ) και από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ) 2014-2020.

Σύμφωνα με το ΕΠ ΠΙΝ, δράσεις για τη στήριξη του αγροδιατροφικού τομέα συμπεριλαμβάνονται στον Άξονα Προτεραιότητας 3 του Προγράμματος «Ανασυγκρότηση της τοπικής παραγωγής και της οικονομίας με στόχο την προώθηση της απασχόλησης, και τη μείωση της ανεργίας» και συγκεκριμένα στο Μέτρο 32 «Ανασυγκρότηση της παραγωγικής βάσης στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της Περιφέρειας», Σύμφωνα με το ΕΠ ΠΙΝ, η Περιφέρεια θα προβεί στη στήριξη και την υποβοήθηση των παραγωγικών δομών της οικονομίας σε πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, στην ενθάρρυνση της καινοτομίας και της καινοτομικής οικονομικής δραστηριότητας σε περιφερειακό επίπεδο, στην υιοθέτηση και εμπέδωση πρακτικών έξυπνης εξειδίκευσης με κυριότερο στόχο την διασύνδεση της επιστημονικής έρευνας με την πρακτική εφαρμογή της στο πεδίο της οικονομικής δραστηριότητας και τέλος στην υιοθέτηση πρακτικών οι οποίες εισάγουν τον παράγοντα της ποιότητας στην οικονομική δραστηριότητα και στους τέσσερις παραγωγικούς τομείς της οικονομίας με έμφαση στην δικτύωση, κάθετη και οριζόντια, με στόχο την δημιουργία οικονομιών κλίμακας. Οι δράσεις δύναται να χρηματοδοτηθούν από το ΠΑΑ 2014-2020. Στο ΠΕΠ 2014-2020 δεν υπάρχει αναφορά.

Χρηματοδότηση δράσεων στήριξης του αγροδιατροφικού τομέα και συγκεκριμένα δράσεων προώθησης των αγροτικών προϊόντων της ΠΙΝ συμπεριλαμβάνονται επίσης στο Καλάθι της ΠΙΝ. Το Καλάθι αποτελεί επιχειρησιακό σχέδιο αγροτικής ανάπτυξης της ΠΙΝ, που αφορά στη χρηματοδότηση υπηρεσιών και υποδομών σχετικά με την προώθηση, τυποποίηση, πιστοποίηση, εμπορία και τις εξαγωγές των αγροτικών προϊόντων της. Το αντικείμενο του Καλαθιού συνίσταται στην προώθηση και προβολή των τοπικών αγροτικών προϊόντων σε εγχώριο και διεθνές επίπεδο, σε συνάρτηση με τη βελτίωση της ποιότητας, την αύξηση της παραγωγής και την ενίσχυση της εμπορευσιμότητάς τους. Σύμφωνα με το Καλάθι άμεσες ή υποστηρικτικές δράσεις προώθησης δύναται να χρηματοδοτηθούν από το ΠΕΠ, από το ΠΑΑ αλλά και από άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα (βλ. Παραδοτέο 1).

Οι δράσεις του ΠΕΠ ΠΙΝ 2014-2020, οι οποίες δύναται να στηρίξουν την ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα σε ότι αφορά στην ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας στον τομέα καθώς και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) του γεωργικού τομέα είναι οι ακόλουθες τέσσερις (4) με συνολικό προϋπολογισμό (ΔΔ) **7.650.000 €**:

- **Δράση 1α.1.1:** Στοχευμένες Δράσεις προώθησης της Έρευνας και Τεχνολογίας σε τομείς περιφερειακής εξειδίκευσης και νέους ανταγωνιστικούς σε διεθνές επίπεδο τομείς
- **Δράση 1β.1.1:** Συνεργασία επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς σε τομείς προτεραιότητας της Περιφέρειας
- **Δράση 3α.1.1:** Παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων & υπηρεσιών καθώς και τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό / καινοτομία σε τομείς προτεραιότητας
- **ΔΡΑΣΗ 3α.1.2:** Δημιουργία δικτύων με επίκεντρο τον τουρισμό, τον πολιτισμό & την αγροδιατροφική αλυσίδα.

Από τις παραπάνω δράσεις έχει προκηρυχθεί η Δράση 1α.1.1 και έχουν ενταχθεί 11 έργα που δύναται να ενθαρρύνουν και να υποστηρίξουν την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στον αγροδιατροφικό τομέα και συγκεκριμένα στον ελαιοκομικό, στον αμπελοοινικό και στον τομέα της κτηνοτροφίας, προϋπολογισμού (ΔΔ) 2.017.858 €. Για τις υπόλοιπες δράσεις προτείνεται ο σχεδιασμός προσκλήσεων με στόχο την υποστήριξη των ΜΜΕ του γεωργικού τομέα για την κάλυψη των τεχνολογικών αναγκών τους (Κουπόνια Καινοτομίας για ΜΜΕ), τη δημιουργία συμπράξεων παραγωγικών και ερευνητικών φορέων της ΠΙΝ σε εστιασμένους ερευνητικούς & τεχνολογικούς τομείς της RIS (αγροδιατροφική αλυσίδα), τη στήριξη νέων μεθόδων μεταποίησης και εμπορίας, με την υιοθέτηση καινοτομικών στοιχείων διαφοροποίησης της παραγωγής και του τρόπου συσκευασίας, αποθήκευσης και διακίνησης προϊόντων αγροδιατροφής και την ενίσχυση υφιστάμενων και υπό ίδρυση επιχειρήσεων για δημιουργία συνεργατικών σχημάτων (clusters).

Οι δράσεις του ΠΑΑ 2014-2020, οι οποίες δύναται να στηρίξουν την ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα σε ότι αφορά στη μεταφορά γνώσης και καινοτομίας στη γεωργία, στην ενίσχυση της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα, στην προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στην αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και στην τοπική ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές, είναι οι ακόλουθες δεκαοκτώ (18) με συνολικό προϋπολογισμό (ΔΔ) **34.600.000 €**:

- **M01.1** Στήριξη για δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και απόκτησης προσόντων
- **M01.2** Στήριξη για δραστηριότητες επίδειξης και δράσεις ενημέρωσης
- **M01.3** Στήριξη για βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές με επίκεντρο τη διαχείριση γεωργικών εκμεταλλεύσεων, καθώς και επισκέψεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις
- **M02.1** Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών στο γεωργικό τομέα
- **M03.1** Στήριξη για νέα συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας
- **M03.2** Στήριξη για δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης, που υλοποιούνται από ομάδες παραγωγών στην εσωτερική αγορά
- **M04.1** Στήριξη για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις
- **M04.2** Στήριξη για επενδύσεις στη μεταποίηση/εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων
- **M04.3** Στήριξη για επενδύσεις σε υποδομές που συνδέονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας
- **M06.1** Ενισχύσεις για τη σύσταση επιχείρησης από νέους γεωργούς

- **M06.3** Ενισχύσεις για τη σύσταση επιχείρησης για την ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- **M09** Οργανώσεις Παραγωγών
- **M11** Βιολογικές καλλιέργειες
- **M16.1-16.2** Ίδρυση και λειτουργία Επιχειρησιακών Ομάδων (ΕΟ) της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας
- **M16.1-16.5** Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και Δράσεις για κλιματική αλλαγή
- **M16.4** Οριζόντια και κάθετη συνεργασία για βραχείες αλυσίδες και τοπικές αγορές και δραστηριότητες προώθησης
- **M19.2** Στήριξη υλοποίησης Δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER)
- **M19.3** Στήριξη για την προπαρασκευή και την υλοποίηση της συνεργασίας (διακρατική και διατοπική)

Τα M04.1, M04.2 και M16.4 περιγράφονται και στη RIS3 και στο ΕΠ ΠΙΝ και στο Καλάθι. Τα M06.1, M06.3 και M16.1-M16.2 περιγράφονται μόνο στη RIS3 και στο ΕΠ ΠΙΝ και όχι στο Καλάθι γιατί δεν αφορούν δράσεις προώθησης των αγροτικών προϊόντων. Τα M01.2, M03.1, M03.2, M04.3.5, M11, M16.1-16.5, M16.3 και M16.6 περιγράφονται μόνο στη RIS3. Από αυτά, τα M01.2, M03.1, M03.2 περιγράφονται και στο Καλάθι γιατί αφορούν σε δράσεις προώθησης αγροτικών προϊόντων. Οι δράσεις CLLD/LEADER M19.2 και M19.3 καθώς και τα M01.1 και M09 περιγράφονται μόνο στο Καλάθι και δίνουν τη δυνατότητα για στήριξη δράσεων προώθησης αγροτικών προϊόντων.

Σχετικά με το στάδιο υλοποίησης των μέτρων/υπομέτρων/δράσεων του ΠΑΑ, που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας μελέτης ισχύουν τα εξής:

Για το M01.1 (Κατάρτιση) έχει ξεκινήσει η υλοποίηση με δράσεις κατάρτισης Νέων Γεωργών και στις αρχές του 2018 αναμένεται η έκδοση πρόσκλησης για την κατάρτιση των δικαιούχων της βιολογικής γεωργίας. Τα M01.2 (Δράσεις επίδειξης – ενημέρωσης) και M01.3 (Βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές), έχουν καθυστερήσει να ενεργοποιηθούν και δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση από το Υπουργείο για την ενεργοποίησή τους.

Για το M02.1 (Συμβουλές) προγραμματίζεται η έκδοση πρόσκλησης στις αρχές του 2018 ενώ για τα M03.1 (Συστήματα ποιότητας) και M03.2 (Προώθηση) δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση για έναρξη υλοποίησής τους.

Τα M4.1.1 (Σχέδια βελτίωσης) και M4.1.3 (Επενδύσεις για εξοικονόμηση ενέργειας) αναμένεται να προκηρυχθούν μέχρι το τέλος του 2017. Προαπαιτούμενο για την υλοποίηση του M4.1.2 (Επενδύσεις για εξοικονόμηση ύδατος) είναι η εκπλήρωση της αιρεσιμότητας για τα ύδατα. Για τα M4.2.1 (Μεταποίηση – γεωργικό προϊόν) και M4.2.2 (Μεταποίηση – μη γεωργικό προϊόν) έχει εκδοθεί πρόσκληση σε εθνικό επίπεδο, με λήξη υποβολής προτάσεων στο τέλος Νοεμβρίου 2017, ενώ για τις συγκεκριμένες δράσεις εκκρεμεί η εκχώρηση ποσού στην Περιφέρεια. Για το M4.2.3 (Μεταποίηση – επαγγελματίες αγρότες), που θα υλοποιηθεί σε περιφερειακό επίπεδο, εκκρεμεί η εκχώρηση ποσού στις Περιφέρειες. Επισημαίνεται ότι το M4.3.5, που περιλαμβάνεται στη RIS3, αφορά στα κτηνοτροφικά πάρκα και μεταξύ άλλων συμπεριλαμβάνει δράσεις αγροτικού εξηλεκτρισμού αλλά δεν έχει ενεργοποιηθεί στο ΠΑΑ 2014-2020.

Σύμφωνα με την υπ. αριθμ. 56200/22844/27.7.2017 Απόφαση Ένταξης της Γενικής Δ/σης Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, στην 1^η προκήρυξη του M06.1 (Νέοι Γεωργοί), που πραγματοποιήθηκε στο τέλος του 2016, εντάχθηκαν 76 Νέοι Γεωργοί, με συνολική δημόσια δαπάνη 1.552.000 €. Στο τέλος του 2017, αναμένεται η 2^η προκήρυξη του Υπομέτρου, μόνο για τις

Περιφέρειες Ιονίων Νήσων, Ηπείρου, Αττικής, Νοτίου Αιγαίου και Στερεάς Ελλάδας, οι οποίες δεν εξάντλησαν τα προκηρυχθέντα ποσά της 1ης προκήρυξης. Ωστόσο ακόμα και με τη 2η προκήρυξη, δύσκολα οι εντάξεις Νέων Γεωργών θα ξεπεράσουν το ποσό των 2 με 2,5 εκατ. € συνολικά, για την ΠΙΝ. Αυτό σημαίνει ότι περίπου 4 εκατ. ευρώ από τα 6,5 εκατ. € που εκχωρήθηκαν συνολικά στην ΠΙΝ, δε θα μπορέσουν να απορροφηθούν. Το Μ06.3 (Μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις) αναμένεται να προκηρυχθεί εντός του 2018.

Για το Μ09 (Ομάδες Παραγωγών) αναμένεται πρόσκληση μέχρι το τέλος του 2017 ενώ η υλοποίηση του Μ11 (Βιολογικές καλλιέργειες) έχει ξεκινήσει από το 2017 και αναμένεται 2^η πρόσκληση εντός του 2018. Ο προϋπολογισμός του Μ11 για την ΠΙΝ, που περιγράφεται στη RIS3 κρίνεται πολύ μικρός και εκτιμάται ότι θα μπορούσε να είναι τριπλάσιος.

Ο συνολικός προϋπολογισμός για το Μ16 (Συνεργασία), που περιγράφεται στη RIS3 είναι 2,5 εκ € (ΔΔ). Τα Μ16.1-16.2 και 16.1-16.5 (Συνεργασία για το περιβάλλον) αναμένεται να προκηρυχθούν στις αρχές του 2018. Για το Μ16.4 (Αγορές παραγωγών – Βραχείες αλυσίδες) δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση. Επίσης το Μ16.3 «Συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών που συνδέονται με τον αγροτουρισμό» και Μ16.6 «Στήριξη για οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ των φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για την αειφόρο προμήθεια βιομάζας για χρήση στα τρόφιμα, στην παραγωγή ενέργειας και σε βιομηχανικές διαδικασίες» που προτείνονται στην RIS3, δεν έχουν ενεργοποιηθεί στο ΠΑΑ. Ο μόνος τρόπος να υλοποιηθούν, είναι μέσω Δράσεων του CLLD (δηλαδή μέσω του Μ19.2), εφόσον περιγράφεται στα Τοπικά Προγράμματα Στρατηγικής των ΟΤΔ. Στο εγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα της ΑΝΙΟΝ για Κέρκυρα, Λευκάδα και Παξούς, περιγράφεται η δράση 19.2.8 Συνεργασίες διαφορετικών παραγόντων του γεωργικού τομέα, της αλυσίδας τροφίμων και άλλα. Οι δράσεις του Τοπικού Προγράμματος για Κεφαλονιά και Ιθάκη, είναι σε διαδικασία αξιολόγησης, ενώ το Τοπικό Πρόγραμμα της Ζακύνθου έχει απορριφθεί.

Σχετικά με την υλοποίηση του Μ19 CLLD/LEADER, το 2016 εκδόθηκε η 1^η κοινή πρόσκληση των δύο ταμείων ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ,¹¹ για την υποβολή προτάσεων τοπικών προγραμμάτων CLLD/LEADER και εγκρίθηκαν 47 προγράμματα, εκ των οποίων τα 16 είναι μονοταμειακά ΕΓΤΑΑ και τα 31 πολυταμειακά (ΕΓΤΑΑ-ΕΤΘΑ). Από την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, υποβλήθηκαν προτάσεις για δύο πολυταμειακά τοπικά προγράμματα, των αγροτικών και αλιευτικών περιοχών:

- Κέρκυρας-Λευκάδας-Παξών, από την Αναπτυξιακή Ιονίων Νήσων (ΑΝΙΟΝ Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α.)
- Ζακύνθου-Κεφαλονιάς-Ιθάκης, από την Συνεταιριστική Αυτοδιοικητική Ζακύνθου (ΣΑΖ Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α.)

Από τις παραπάνω δύο προτάσεις, εγκρίθηκε μόνο η πρώτη για το τοπικό πρόγραμμα Κέρκυρας, Λευκάδας-Παξών, προϋπολογισμού (ΔΔ) 6.950.000€ και αναμένεται η έναρξη έκδοσης προσκλήσεων εντός του 2018 (στις αρχές του έτους τα δημόσια έργα και αργότερα τα ιδιωτικά. Ωστόσο, τον Ιούνιο του 2017, εκδόθηκε και 2^η πρόσκληση. Η ΠΙΝ συμμετείχε υποβάλλοντας δύο ξεχωριστές προτάσεις, μία για την Κεφαλονιά-Ιθάκη και μία για τη Ζάκυνθο. Το πρόγραμμα της ΟΤΔ Κεφαλονιάς-Ιθάκης εγκρίθηκε, ενώ η πρόταση της ΟΤΔ Ζακύνθου απορρίφθηκε. Στις 31.10.2017 έγινε η υποβολή του Φακέλου Β' της πρότασης από την ΟΤΔ Κεφαλονιάς-Ιθάκης, η οποία είναι σε αξιολόγηση και η ενεργοποίηση του τοπικού προγράμματος αναμένεται προς το τέλος του 2018. Τέλος για το Μ19.3

¹¹ Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας

(Διακρατική – Διατοπική Συνεργασία) αναμένεται η έναρξη υλοποίησης εντός του 2018 και θα μπορούσαν να στηριχθούν δράσεις προώθησης αγροτικών προϊόντων.

Ο συνολικός προϋπολογισμός για τη **στήριξη της ανάπτυξης του αγροδιατροφικού τομέα της ΠΙΝ**, που δύναται να απορροφηθεί από το ΠΕΠ 2014-2020 και το ΠΑΑ 2014-2020 ανέρχεται στα **42.250.000 € (ΔΔ)**. Από αυτά τα 34,6 εκ. € εκτιμάται ότι θα απορροφηθούν από το ΠΑΑ και τα 7,65 εκ. € από το ΠΕΠ. Από τα 34,6 εκ. € του ΠΑΑ, που αφορούν στη στήριξη του αγροδιατροφικού τομέα, έχουν ήδη εκχωρηθεί στην Περιφέρεια προς διαχείριση και υλοποίηση τα 18,1 εκ. €. Επισημαίνεται ότι το ποσό των 34,6 εκ. € αφορά στα μέτρα του ΠΑΑ που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας μελέτης και όχι στο συνολικό ποσό που δύναται να στηρίξει την Αγροτική Ανάπτυξη της Περιφέρειας μέσω και των υπολοίπων μέτρων του Προγράμματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2012), «Επιχειρησιακό Σχέδιο Καλάθι Περιφέρειας Ιονίων Νήσων».
- Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2014), «Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ιονίων Νήσων 2014-2020».
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2014), «Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας (ΠΑΑ) 2014-2020».
- Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2015), «Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων - RIS3».
- Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2017), «Επικαιροποίηση Επιχειρησιακού Σχεδίου «Καλάθι της Π.Ι.Ν.- 1^ο παραδοτέο».
- Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (2017), «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΠΙΝ 2014-2019».
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2017), «Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας (ΠΑΑ) 2014-2020 , 1^η τροποποίηση ».
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2017), «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχων του ΠΑΑ 2014-2020, 1^η τροποποίηση».
- Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης (2014), «Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης – ΕΣΠΑ 2014-2020».
- Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης (2014), Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ) 2014-2020.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

A/A	Μέτρο/Υπομέτρο/ Δράση ΠΑΑ 2014-2020	ΕΦΔ	Ημερομηνία Επιλογής ΕΦΔ	Ημερομηνία Έκδοσης Θεσμικού Πλαισίου**	Ημερομηνία Έκδοσης Πρόσκλησης**	Θεσμικό Πλαίσιο - Παρατηρήσεις	Πρόσκληση - Παρατηρήσεις
1	M01.1	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016	2018	2018	1. Εκδόθηκε η ΥΑ για τη Δράση 01.1.1 με δικαιούχο τον ΕΛΓΟ "ΔΗΜΗΤΡΑ" (ΥΑ 11510/14.12.2016-ΦΕΚ 4113/Β/21.12.2016) 2. Προτοιμάζεται η ΥΑ για τη Δράση 01.1.2 επαγγελματική κατάρτιση για δικαιούχους βιολογικής	1. Εκδόθηκε η Πρόσκληση για τους ν.αγρότες του Μ112, Πρόσκληση 928/1.2.2017 2. Αναμένεται η Πρόσκληση της Δράση 01.1.2 επαγγελματική κατάρτιση για δικαιούχους βιολογικής
2	M01.2	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016	nd	nd	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση για την ενεργοποίηση του Υπομέτρου	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση για την ενεργοποίηση του Υπομέτρου
3	M01.3	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016	nd	nd	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση για την ενεργοποίηση του Υπομέτρου	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση για την ενεργοποίηση του Υπομέτρου
4	M02.1	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016	2018	2018	Προϋπόθεση για το Θ.Π. του Μ02.1 είναι η έκδοση του Θ.Π. για το μητρώο αγροτών από τη Δ/νση Αγροτικής Πολιτικής του ΥΠΑΑΤ, το οποίο βγήκε σε διαβούλευση από 3.11.2017 έως 18.11.2017	Θα γίνει με δημόσιο διαγωνισμό
5	M03.1	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016	2018	2018	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση
6	M03.2	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016	2018	2018	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση	Δεν υπάρχει επίσημη ενημέρωση
7	M04.1.1	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017	Το θεσμικό πλαίσιο (ΥΑ) βρισκόταν σε διαβούλευση (από 13.9.2017 μέχρι 26.9.2017).	/
8	M04.1.2	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ	ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΑ	ΑΙΡΕΣΙΜΟΤΗΤΑ	Εκκρεμεί η εκπλήρωση της αιρεσιμότητας για τα ύδατα	Εκκρεμεί η εκπλήρωση της αιρεσιμότητας για τα ύδατα
9	M04.1.3	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017	Το θεσμικό πλαίσιο (ΥΑ) βρισκόταν σε διαβούλευση (από 13.9.2017 μέχρι 26.9.2017).	/
10	M04.2.1	Δ/ση Προγραμματισμού & Εφαρμογών ΥΠΑΑΤ (>600.000)	1064/1295B/19.04.2016ΥΑ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2017	ΑΝΟΙΧΤΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ (30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ)	ΥΑ 593/37447/31.3.2017-ΦΕΚ1190/Β/4.4.2017 (αφορά όλο το Μ04.2) 1η τροποποίηση ΥΑ 2220/108492 - ΦΕΚ3668/Β/18.10.2017	1η Πρόσκληση Μ04.2.1 -756/46257/27.4.2017 (π/υ. έργων 600.000-5.000.000 ευρώ, ενώ π/υ. πρόσκλησης 120.000.000 ευρώ) 1η τροπ. 1628/79886/21.7.2017 2η τροπ. 2047/101218/27.9.2017 (παράταση ηλ.υποβ. Αίτησης 2 - 16 Οκτωβρίου 2017 & ηλ. υποβ. Φακέλου 2 Οκτ. - 30 Νοεμβρίου 2017) Δελτίο Τύπου ΥΠΑΑΤ 27.10.2017 (παράταση ηλ. υποβολής Αίτησης έως 6 Νοεμβρίου 2017)
11	M04.2.1	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής (<=600.000)	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2017	ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΑ ΕΚΧΩΡΗΣΗΣ ΠΟΣΟΥ	ΥΑ 593/37447/31.3.2017-ΦΕΚ1190/Β/4.4.2017 (αφορά όλο το Μ04.2) 1η τροποποίηση ΥΑ 2220/108492 - ΦΕΚ3668/Β/18.10.2017	Εκκρεμεί εκχώρηση ποσού για Μ04.2.1 στις Περιφέρειες
12	M04.2.2	Δ/ση Προγραμματισμού & Εφαρμογών ΥΠΑΑΤ (>600.000)	1064/1295B/19.04.2016ΥΑ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2017	ΑΝΟΙΧΤΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ (30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ)	ΥΑ 593/37447/31.3.2017-ΦΕΚ1190/Β/4.4.2017 (αφορά όλο το Μ04.2) 1η τροποποίηση ΥΑ 2220/108492 - ΦΕΚ3668/Β/18.10.2017 & ΚΥΑ 74/5074-ΦΕΚ99/Β/24.01.2017 (αφορά 4.2.2 & 4.2.3)	1η Πρόσκληση Μ04.2.1 -1338/68195/23.6.2017 (π/υ. έργων 600.000-3.000.000 ευρώ, ενώ π/υ. πρόσκλησης 30.000.000 ευρώ) 1η τροπ. 1521/76105/12.7./2017 (ηλ. υποβολή έως 26 Οκτωβρίου 2017) Δελτίο Τύπου ΥΠΑΑΤ 27.10.2017 (παράταση ηλ. υποβολής έως 30 Νοεμβρίου 2017)
13	M04.2.2	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής (<=600.000)	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2017	ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΑ ΕΚΧΩΡΗΣΗΣ ΠΟΣΟΥ	ΥΑ 593/37447/31.3.2017-ΦΕΚ1190/Β/4.4.2017 (αφορά όλο το Μ04.2) 1η τροποποίηση ΥΑ 2220/108492 - ΦΕΚ3668/Β/18.10.2017 & ΚΥΑ 74/5074-ΦΕΚ99/Β/24.01.2017 (αφορά 4.2.2 & 4.2.3)	Εκκρεμεί εκχώρηση ποσού για Μ04.2.2 στις Περιφέρειες
14	M04.2.3	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής	1064/1295B/19.04.2016ΥΑ και 2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2017	2018	ΥΑ 593/37447/31.3.2017-ΦΕΚ1190/Β/4.4.2017 (αφορά όλο το Μ04.2) 1η τροποποίηση ΥΑ 2220/108492 - ΦΕΚ3668/Β/18.10.2017 & ΚΥΑ 74/5074-ΦΕΚ99/Β/24.01.2017 (αφορά 4.2.2 & 4.2.3)	Εκκρεμεί εκχώρηση ποσού για Μ04.2.3 στις Περιφέρειες
15	M04.3.5			/	/	Το μέτρο αυτό δεν περιγράφεται στο ΠΑΑ 2014-2020	Το μέτρο αυτό δεν περιγράφεται στο ΠΑΑ 2014-2020

ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΡΟΝΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

A/A	Μέτρο/Υπομέτρο/ Δράση ΠΑΑ 2014-2020	ΕΦΔ	Ημερομηνία Επιλογής ΕΦΔ	Ημερομηνία Έκδοσης Θεσμικού Πλαισίου**	Ημερομηνία Έκδοσης Πρόσκλησης**	Θεσμικό Πλαίσιο - Παρατηρήσεις	Πρόσκληση -Παρατηρήσεις
16	M06.1	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2016 ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017 2Η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ(ΙΟΝΙΑ, ΗΠΕΙΡΟΣ, ΑΤΤΙΚΗ, ΝΟΤΙΟ,ΣΤΕΡΕΑ)	ΥΑ 8585/10.10.2016-ΦΕΚ3322/Β/17.10.2016 1η τροπ. ΥΑ 3498/31-3-2017- ΦΕΚ 1277/Β/12-4-2017 Αναμένεται 2η τροπ. ΥΑ Νοέμβριος 2017	1η Πρόσκληση 8837/14.10.2016-ΦΕΚ 3442/Β/25-10-2016 1η τροπ. 10071/24.11.2016-ΦΕΚ3849/Β/30-11-2016 2η τροπ. 11562/115.12.2016-ΦΕΚ4175/Β/23-12-2016 3η τροπ. 12372/28.12.2016-ΦΕΚ4347/Β/30-12-2016 Εντάξεις 1ης προσκλ. Ιόνια 56200/22844/27.07.2017
17	M06.3	Γενικές Δ/σεις Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ	2018	2018	/	/
18	M09	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017, ΑΡΧΕΣ 2018	Διαβούλευση ΥΑ Μάιος 2017 Αναμενόμενη Έκδοση ΥΑ Νοέμβριος 2017	/
19	M011	Δ/ση Συστημάτων Ποιότητας, Βιολογικής Παραγωγής & Γεωγραφικών Ενδείξεων ΥΠΑΑΤ	1725/2386B/03.08.2016 ΥΑ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2016 & ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2018	ΚΥΑ 2848/145689/28.12.2016 - ΦΕΚ 4310/Β/30.12.2016 1η τροπ. ΚΥΑ 668 - ΦΕΚ 682/Β/6.3.2017 2η τροπ. ΚΥΑ 2066/82545 - ΦΕΚ 2706/Β/01.08.2017 Αναμένεται νέα τροπ. ΚΥΑ	1η Πρόσκληση 130/5917/18.01.2017-ΦΕΚ 1η τροπ. 26631/21.2.2017 2η τροπ. 380/28.02.2017 3η τροπ. 26747/3.3.2017 4η τροπ. 27192/4.4.2017 Εντάξεις 1ης πρόσκλησης 1453/59595/31.05.2017 Αναμένεται 2η Πρόσκληση Ιανουάριος 2018
20	M16.1-16.2	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ + Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των 13ων Περιφερειών (προϊόντα περιφερειακής εμβέλειας ή φορείς περιφέρειας)	24944/3066B/20.09.2016	ΑΡΧΕΣ 2018	ΑΡΧΕΣ 2018	Αναμενόμενη Διαβούλευση ΥΑ Δεκέμβριος 2017 Αναμενόμενη Έκδοση ΥΑ Αρχές 2018	/
21	M16.1-16.5	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016	ΑΡΧΕΣ 2018	ΑΡΧΕΣ 2018	Αναμενόμενη Διαβούλευση ΥΑ Δεκέμβριος 2017 Αναμενόμενη Έκδοση ΥΑ Αρχές 2018	/
22	M16.4	Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των 13ων Περιφερειών	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ	2018	2018	/	/
23	M16.3 (M19.2)	Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των 13ων Περιφερειών	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ	ΑΡΧΕΣ 2018	2018	Το μέτρο αυτό μπορεί να υλοποιηθεί μέσω CLLD, εφόσον περιγράφεται στα Τοπικά Προγράμματα Στρατηγικής των ΟΤΔ. Στο μέχρι τώρα εγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα της ΑΝΙΟΝ για Κέρκυρα και Λευκάδα, δεν έχουν περιγραφεί ανάλογες δράσεις, εκκρεμεί η έγκριση του προγράμματος για Κεφαλλονιά-Ιθάκη. Η πρόταση της Ζακύνθου απορρίφθηκε για 2η φορά.	/
24	M16.6 (M19.2)	Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των 13ων Περιφερειών	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ	ΑΡΧΕΣ 2018	2018	Το μέτρο αυτό μπορεί να υλοποιηθεί μέσω CLLD, εφόσον περιγράφεται στα Τοπικά Προγράμματα Στρατηγικής των ΟΤΔ. Στο μέχρι τώρα εγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα της ΑΝΙΟΝ για Κέρκυρα και Λευκάδα, δεν έχουν περιγραφεί ανάλογες δράσεις, εκκρεμεί η έγκριση του προγράμματος για Κεφαλλονιά-Ιθάκη. Η πρόταση της Ζακύνθου απορρίφθηκε για 2η φορά.	/
25	M19.1	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ	24944/3066B/20.09.2016	/	ΙΟΥΝΙΟΣ 2016 & ΙΟΥΝΙΟΣ 2017	/	1η πρόσκληση (1435/14.6.2016 /ΦΕΚ 1839/Β/2016) εγκρίθηκε το Τοπικό Πρόγραμμα για ΚΕΡΚΥΡΑ-ΛΕΥΚΑΔΑ. Η ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ-ΙΘΑΚΗ δεν υπέβαλλαν. Η ΖΑΚΥΝΘΟΣ απορρίφθηκε. 2η πρόσκληση (1927/27.6.2017/ΦΕΚ 2297/Β/2017) Για το Τοπικό Πρόγραμμα ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ-ΙΘΑΚΗΣ εγκρίθηκε ο α' φάκελος και υποβλήθηκε ο β' φάκελος τέλος Οκτωβρίου 2017, οπότε αναμένεται η αξιολόγησή του. Η πρόταση της ΖΑΚΥΝΘΟΥ απορρίφθηκε για 2η φορά.
26	M19.2	Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των 13ων Περιφερειών	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017	2018	/	Για ΚΕΡΚΥΡΑ-ΛΕΥΚΑΔΑ, αρχές 2018 η Πρόσκληση των Δημοσίων και αργότερα αλλά εντός 2018 η Πρόσκληση για τα Ιδιωτικά. Για ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ-ΙΘΑΚΗ τέλος 2018 οι πρώτες Προσλήψεις. Η Ζάκυνθος δεν έχει τοπικό πρόγραμμα
27	M19.3	Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των 13ων Περιφερειών	2545/3447B/25.10.2016 ΚΥΑ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2017	2018	/	Για ΚΕΡΚΥΡΑ-ΛΕΥΚΑΔΑ, εντός 2018. Για ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ-ΙΘΑΚΗ τέλος 2018. Η Ζάκυνθος δεν έχει τοπικό πρόγραμμα

**Πηγή: 3η Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΑΑ (Ναύπλιο 19 Ιουνίου 2017) & επίστημες ανακοινώσεις στα ειδησεογραφικά site